

ADANI GROUP COMPILED MEDIA REPORT
12 Jun, 2025 – 16 Jun, 2025

Bird hit most likely reason for Air India crash near Ahmedabad Airport

 Total Mention 324

 Print	Financial	Mainline	Regional	Periodical
44	1	5	38	N/A
 Tv	Business	English	Hindi	Regional
17	5	5	6	1
 Youtube	Business	English	Hindi	Others
3	N/A	2	N/A	1

 Online

260

 Print

No	Newspaper	Headline	Edition	Pg
1.	Bizz Buzz	AI plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	Hyderabad	8
2.	The Indian Express	Video offers clues to equipment-linked emergency, likely power backup deployment	Chandigarh + 1	7
3.	The Echo of India	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	Kolkata	4
4.	Free Press Journal	Meat shops take flight risk too far, warns AWBI	Mumbai	4
5.	The New Indian Express	BIRD STRIKES A SERIOUS THREAT AT TVM AIRPORT	Kochi	7
6.	Deccan Herald	Twin-engine failure difficult to explain, says expert	Bengaluru	11
7.	Navbharat	Plane crash, an eye-opener for Navi Mumbai	Mumbai	4
8.	Navbharat	The danger of bird hits looms over airplanes	Mumbai	1
9.	Navbharat	Aviation market in turmoil due to plane crash	Mumbai + 1	4
10.	Jagruk Times	Vile Parle residents scared	Mumbai	3
11.	Jansatta	Illegal meat shops pose risk of accident at Navi Mumbai airport	Kolkata	7
12.	Jansatta	Mans ki awaidh dukano se navi mumbai airport par hadse ka khatra	Delhi	7
13.	Jansatta	Ahmedabad Plane Crash	Delhi + 1	1,8
14.	Veer Arjun	Ahmedabad Plane Crash	Delhi	2
15.	Maharashtra Times	Wetlands will prevent bird strikes on planes	Mumbai	1,10
16.	Maharashtra Times	Why did the plane crash	Pune + 1	6
17.	Maharashtra Times	Bird clash or technical failure	Pune	7
18.	Maharashtra Times	Bird strike or technical failure	Mumbai	11
19.	Maharashtra Times	Issue of mental health of pilots is also on the agenda	Mumbai	11
20.	Prahar	Dreamliner or Death Row	Mumbai	8
21.	Prahar	Dark fate of aviation safety	Mumbai	8
22.	Dophar Ka Samana	Many gave flight to hopes	Mumbai	8
23.	Nav Rashtra	Versova RTS to be upgraded	Mumbai	1
24.	Amar Ujala	Ahmedabad Plane Crash	Delhi	1

25.	Amar Ujala	Ahmedabad Plane Crash	Delhi	19
26.	Amar Ujala	Flape setting main gadbadi se bimaan ne lift kho di: Captain Steve	Chandigarh	8
27.	Amar Ujala	Bada sawaal udaane bharte hi upar hona cahiye landing gear niche kyun tha	Chandigarh	2
28.	Navbharat Times	Ahmedabad Plane Crash	Delhi	12
29.	Navbharat Times	Bird hit is a huge threat to any aircraft	Mumbai	8
30.	Navbharat Times	Black Box se khulega flight crash hone ka raaz	Delhi	1
31.	Pudhari	Why did the Dreamliner crash	Mumbai + 1	6
32.	Pudhari	The tragedy of the plane crash	Pune	6
33.	Gujarat Guardian	4 possibilities of plan crash	Ahmedabad	11
34.	Ananda Bazar Patrika	Many more questions arise beyond the bird	Kolkata	1,5
35.	Samachar Jagat	Either the engine failed or a bird collided: Expert	Jaipur	12
36.	Sakal	Accident due to both engines shutting down	Mumbai	4
37.	Sakal	It would be premature to comment on the reasons	Mumbai	2
38.	Saamana	Air India's 'Dreamliner' crashes	Mumbai	1,6
39.	Saamana	Lessons from the Ahmedabad plane crash	Mumbai	4
40.	Navshakti	Accidents due to engine failure or bird strike	Mumbai	1,5
41.	Samaj	Death in sky	Bhubaneshwar	2
42.	Samaj	Plane crash: At least 265 killed	Bhubaneshwar	1,8
43.	Goan Varta	Pilot's 'Mayday' call, but no response	Goa	1
44.	Kesari	The very essence of aviation safety...	Pune	7

Bizz Buzz • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

AI plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist

8 • PG

194 • Sqcm

19356 • AVE

N/A • Cir

Top Right

Hyderabad

AI plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist

MUMBAI

THE Air India plane crash in Ahmedabad has brought back focus on the "illegal" meat shops near the Navi Mumbai International Airport (NMIA), which is likely to commence operations from August, according to an environment activist.

These establishments continue to do business despite an advisory from the Directorate General of Civil Aviation (DGCA) to stop it, he claimed. Two domestic carriers -- IndiGo and Akasa Air-- have already announced they will shift part of their operations to the greenfield airport in Navi Mumbai once it becomes functional. The Navi Mumbai Airport is being developed by a special purpose vehicle, NMIAL, which is a 74:26 joint venture between Adani Airport Holdings Ltd (AAHL) and City and Industrial Development Corporation of Maharashtra (CIDCO).

NatConnect, an NGO which has been raising concern over the slaughter and open sale of meat at Ulwe, barely in three km radius

These establishments continue to do business despite an advisory from DGCA to stop it

from the Navi Mumbai International Airport runway, has again flagged the issue. It has requested the DGCA to take up this issue seriously with local authorities as the slaughter attracts big birds, such as kites, which can pose threats to the aircraft operations, NatConnect director B N Kumar said in a statement.

An Air India Boeing 787-8 Dreamliner carrying 242 passengers, including 12 crew members, crashed in the Meghaninagar area of Ahmedabad shortly after takeoff from the international airport there on Thursday afternoon, killing 270 persons, including 241 on board the aircraft. While the investigation into the crash is still going

on, a bird strike is also being speculated as one the probable causes of the accident. On an earlier complaint, Kumar said, the aviation safety regulator had said "the aerodrome operator has been advised to act against the slaughter that can attract birds".

But there has been no action against the illegal slaughter of animals and the open sale of mutton and chicken, he alleged. Recently, the Aeronautical Information Service (AIS), managed by the Airports Authority of India (AAI), has issued a NOTAM -Notice To Airmen - list pertaining to "lack of operational readiness" of Navi Mumbai International Airport, the statement said.

The Indian Express • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Video offers clues to equipment-linked emergency, likely power backup deployment

7 • PG

430 • Sqcm

380236 • AVE

175.5K • Cir

Top Center

Chandigarh • Delhi

AI-171 FLIGHT DATA RECORDER HOLDS KEY

Video offers clues to equipment-linked emergency, likely power backup deployment

SUKALP SHARMA
& ANIL SASI
NEW DELHI, JUNE 15

A VIDEO of the last moments of the doomed Air India Boeing 787-8 could offer new insight into the Ahmedabad crash till the time the flight data recorder (FDR) data is analysed.

The video, shot by Class 12 student and amateur terrace photographer Aryan Asari, could challenge a few theories doing the rounds on what might have led to the crash, the deadliest disaster involving an Indian airline in decades and the world's first crash of a Boeing 787.

While aviation experts did speculate whether the APU (Auxiliary Power Unit) or RAT (Ram Air Turbine) – both emergency power sources on the aircraft – were deployed, the clearer video sourced directly from Asari's phone seems to suggest that the RAT was down. That ties in with what the sole survivor testified to: a loud bang accompanied by the light going out, and then a green light coming in the cabin. And the captain's Mayday call.

The bang could be indicative of a lower hatch giving way and

the RAT being deployed automatically, a regulatory source said, while adding that there could be other triggers for a loud sound too.

The RAT is essentially a wind turbine located just behind the landing gear console that deploys into the airstream to generate power only when primary and secondary power sources fail. The APU is a smaller turbine engine, typically located in the tail section of the aircraft, that provides electrical and pneumatic power for various on-board systems.

Now, a dual engine failure is the rarest-of-rare event. But if the RAT deployed, it means there was a grave emergency – either a total electrical failure, a debilitating hydraulic failure, or a dual-engine failure, or a combination of these or more factors. Given the appearance of not sufficient lift and loss of thrust, the dual-engine failure theory, which many experts earlier said was not probable but still theoretically possible, could now well be a leading question for investigators to look into.

At a media briefing Saturday, Civil Aviation Minister K Ram Mohan Naidu said that investigators would look at all the the-

Video grab shows AI 171 starts sinking moments after takeoff from Ahmedabad airport. *Express*

ories doing the rounds. To be sure, it is too early to jump to any conclusion based on the initial video evidence, considering aircraft are extremely sophisticated and complex machines and detailed and painstaking investigations are required to ascertain the exact cause or combination of causes. All that the clearer video now available does, however, is provide investigators

with a crucial clue.

Fuel contamination or clogging of fuel can lead to the engines being starved, leading to a sudden shutdown. A source at the airport did indicate that refuelling took longer than usual (at 42 minutes), but a few others indicated that this was not really an out-of-the-ordinary occurrence for a long-distance international flight with full load.

Could it have been bird strikes? The footage available so far does not seem to suggest that. Although the Ahmedabad airport has a higher-than-average count of bird hits compared to other airports in the country, it would again be a rarest-of-rare event for a bird hit to disable both engines together. So far, there is no evidence to suggest such a significant bird strike, neither in initial footage of the accident, nor at the airfield in the form of bird carcasses.

Coming to the RAT deployment, the device is a last resort for providing basic power to the aircraft when everything else fails. But the RAT is more useful at higher or cruising altitudes, giving the pilots enough time to land at the closest available airfield. Neither time nor altitude was available to the pilots of

flight AI-171. The plane had just lifted off the runway and was barely at an altitude of 625 feet – 400-odd feet if Ahmedabad airport's 200-feet elevation is accounted for – before it crashed within moments.

The odds that an aviation accident has a single trigger are rare, and crashes usually have a series of things that go wrong together or one leading to another.

The one thing that experts were increasingly converging on before Asari's clearer video emerged was that the landing gear of AI-171 was down and flaps were perhaps not retracted, well after the aircraft climbed off the runway. The possibility of an erroneous retraction of the flaps, instead of the gear, was a possibility that some were pointing to. The apparent lack of lift, something that the sole survivor attested to when he said the plane seemed to hang mid-air before going down, seemed to attest to this theory. The RAT deployment, though, changes all of this entirely.

From the available videos, the rate of rotation (the action of pulling back a yoke or centre stick to lift the nose wheel off the ground during takeoff) appears to have been fine, but the under-

carriage not being lifted up despite the aircraft being airborne is when things seem to have started going wrong. The landing gear should have been retracted by the time the aircraft reached 100 feet, after the "positive rate" of climb is achieved, which is when the captain gives the "gear up" command to the co-pilot for retracting the landing gear. The gear being down, along with incorrect wing flap configuration, together would lead to insufficient lift coupled with significant drag. Even a partial loss of thrust could have potentially impacted the lift given that landing gear was down. The pilots pulling the nose up towards the end seems to suggest a desperate move as the terrain warning would've started sounding in the cockpit.

While the FDR has been found, and will certainly provide deep insights into the reasons of the crash, the other black box – cockpit voice recorder (CVR) – will also be critical in the investigation, the details of the pilots' interaction with each other and the air traffic control will emerge from it, and so will the details of the warnings and alarms that would have been sounded in the cockpit before the fatal crash.

The Echo of India • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist

4 • PG

243 • Sqcm

29139 • AVE

120.06K • Cir

Top Center

Kolkata

Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist

MUMBAI, JUNE 15 /--/ The Air India plane crash in Ahmedabad has brought back focus on the "illegal" meat shops near the Navi Mumbai International Airport (NMIA), which is likely to commence operations from August, according to an environment activist. These establishments continue to do business despite an advisory from the Directorate General of Civil Aviation (DGCA) to stop it, he claimed. Two domestic carriers -- IndiGo and Akasa Air-- have already announced they will shift part of their operations to the greenfield airport in Navi Mumbai once it becomes functional.

The Navi Mumbai Airport is being developed by a special purpose vehicle, NMIAL, which is a 74:26 joint venture between Adani Airport Holdings Ltd (AAHL) and City and Industrial Development Corporation

of Maharashtra (CIDCO). NatConnect, an NGO which has been raising concern over the slaughter and open sale of meat at Ulwe, barely in three km radius from the Navi Mumbai International Airport runway, has again flagged the issue. It has requested the DGCA to take up this issue seriously with local authorities as the slaughter attracts big birds, such as kites, which can pose threats to the aircraft operations, NatConnect director B N Kumar said in a statement.

An Air India Boeing 787-8 Dreamliner carrying 242 passengers, including 12 crew members, crashed in the Meghaninagar area of Ahmedabad shortly after takeoff from the international airport there on Thursday afternoon, killing 270 persons, including 241 on board the aircraft. While the investigation into the crash is still going on, a bird strike is also being

speculated as one the probable causes of the accident. On an earlier complaint, Kumar said, the aviation safety regulator had said "the aerodrome operator has been advised to act against the slaughter that can attract birds". But there has been no action against the illegal slaughter of animals and the open sale of mutton and chicken, he alleged.

Recently, the Aeronautical Information Service (AIS), managed by the Airports Authority of India (AAI), has issued a NOTAM -Notice To Airmen - list pertaining to "lack of operational readiness" of Navi Mumbai International Airport, the statement said. "But, the issue pertaining to the illegal slaughter within the three km radius is missing from the NOTAM list," it claimed. The NOTAM list has mentioned the absence of landing and take-off routes and presence of 225 obstacles, including 86

buildings, 79 hilltops, 23 power transmission towers, 12 mobile towers and eight floodlight poles, it said. The Maharashtra government, which appointed the Aerodrome Environment Monitoring Committee (AEMC) under the chairmanship of CIDCO, has clearly stipulated in its order that slaughter within a 10-km radius is prohibited, the statement said.

Kumar said when he took up the issue with the AAI, he was informed that the matter has been referred to the "authorities concerned" at the Navi Mumbai International Airport Ltd (NMIAL). The City and Industrial Development Corporation of Maharashtra (CIDCO), which administers Ulwe, has also not taken any action, he said. "We have drawn the attention of CIDCO's chief vigilance officer over such a grave lapse (10-km radius norm)," he added. (PTI)

Free Press Journal • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Meat shops take flight risk too far, warns AWBI

4 • PG

283 • Sqcm

224637 • AVE

251.68K • Cir

Top Left

Mumbai

HIGH RISK | Animal Welfare Board of India flags city airport terminals, Juhu aerodrome as operating under 'unacceptably high risk' of bird strikes; study shows rise in bird hit incidents

Meat shops take flight risk too far, warns AWBI

Manoj Ramakrishnan

MUMBAI

While investigations are underway to find the reason for the crash of AI 171 flight from Ahmedabad last week, with a bird hit being one of the causal theories, the Animal Welfare Board of India (AWBI) has said that Mumbai airport's two terminals and the Juhu aerodrome are operating under an 'unacceptably high risk of catastrophic bird strikes'.

The AWBI, a body under the Ministry of Fisheries, Animal Husbandry and Dairying, said that illegal slaughter of animals, meat, poultry, and fish shops, and non-vegetarian municipal markets are operating near the terminals. The AWBI said that despite rule 91 of The Aircraft Rule, 1937, which prohibits dumping of garbage and slaughter of animals that may attract wildlife within 10km of the Aerodrome Reference Point, or geographical location, the BMC issued hundreds of official permits for slaughtering of animals at

prohibited locations in 2024 and 2025. AWBI said that a few locations are as close as 2.5km from the airports.

In a letter to the India's aviation regulator, Director of Air Safety in the Directorate General of Civil Aviation, the BMC, and the Food and Drugs Administration, advocate Kamlesh Shah, member of the Legal Committee, Rule Drafting Committee and Slaughter House Inspection Committee, AWBI, said that food safety officers are not inspecting shops across city despite laws. In the letter, the AWBI has identified the locations allotted by BMC for animal slaughter.

"The recent incident serves as a stark and devastating reminder of the critical importance of aviation safety. While the official investigation into the cause is ongoing, air safety experts have identified a bird hit as one of the most probable contributing factors," said Shah.

DGCA data indicates that bird hits increased from 1,152 incidents in 2020 to 1,466 in

IN BRIEF

1 Board claims illegal meat/poultry/fish shops and non-veg markets are functioning within 10 km of the airport — a violation of Rule 91 of The Aircraft Rule, 1937

2 Despite the rule, BMC has issued hundreds of permits at prohibited locations, some as close as 2.5km from the airport

3 Board has written to the DGCA, BMC, and FDA, urging action; mentions specific locations allotted by civic body for slaughter

Association showed that birds were responsible for nearly 98% of wildlife strikes on aircraft.

AWBI has drawn attention to a Bombay High Court's order on February 27, 2015, in connection with Public Interest Litigation 43 of 2010 (Datta Mane vs Union of India), connected with Writ Petition no 2746 of 2014 (Mumbai International Airport Pvt Ltd vs Municipal Corporation of Greater Mumbai). The order directed the BMC to take action in case slaughter licences violate the Aircraft Rules. AWBI said any compromise on these vital regulations can lead to a disaster and added that similar urgent precautions are also essential for the upcoming International Airport at Navi Mumbai to prevent the replication of the situation.

On Sunday, police raided an unauthorised goat slaughter centre on Western Express Highway, Jogeshwari East, after complaints from Honorary Animal Welfare Officer, Ashish Barik.

2021. The number has remained around the 1,200 mark till 2023. A survey from over 90 countries by the International Civil Aviation Organisation found a daily average of 34 bird strikes. Another survey by the National Business Aviation

BIRD STRIKES A SERIOUS THREAT AT TVM AIRPORT

Over 239 incidents reported since 2018 | Waste dumping blamed

SHAINU MOHAN @T'Puram

AS the nation mourns victims of the Ahmedabad plane crash, an alarming number of bird-hit incidents is posing a threat at Thiruvananthapuram airport (TIAL).

The airport has recorded over 239 bird strike incidents between 2018 and 2024. Open slaughtering and unregulated dumping of slaughter waste near the airport have been attracting a large number of scavenger birds like kites and crows dangerously close to the runway posing a serious risk to aircraft during takeoff and landing. The city corporation is unable to rein in illegal slaughtering and waste dumping due to the lack of a slaughterhouse.

This year, around 10 bird hits were reported at the airport from January until June 12, said a spokesperson of TIAL.

As per an RTI query, from October 2023 to March 2024, a span of less than 6 months, around 28 bird strikes were recorded; the highest in the last three years. The airport authorities had taken up the issue with the government urging it to shut down illegal slaughtering and control open dumping around the airport.

Vallakkadavu ward councillor Shajida Nazar said around three or four large animals are getting slaughtered daily close to the airport. “They keep this livestock in the revenue land close to the Ponnara bridge near the airport and this is attracting scavenging birds close to the airport and they do open slaughtering. We have decided to fence the revenue land which is open. There are many families residing in this encroached land and we are not evicting them,” said Shajida. She said funds for constructing the fence have been released by the Adani airport.

As per the Aircraft Rules, 1937, activities that attract birds such as open slaughtering, sale of meat/fish, and waste dumping are strictly prohibited within a 10 km radius of the airport. “Non-compliance could result in cancellation of the airport’s operational permit. Numerous near-miss incidents and confirmed bird hits/strikes have been reported at the airport,” Sajeev SJ of Environmental Protection and Research Council (EPRC), an NGO which has taken up the issue with various departments. He said even after raising the issues the civic body has failed to act.

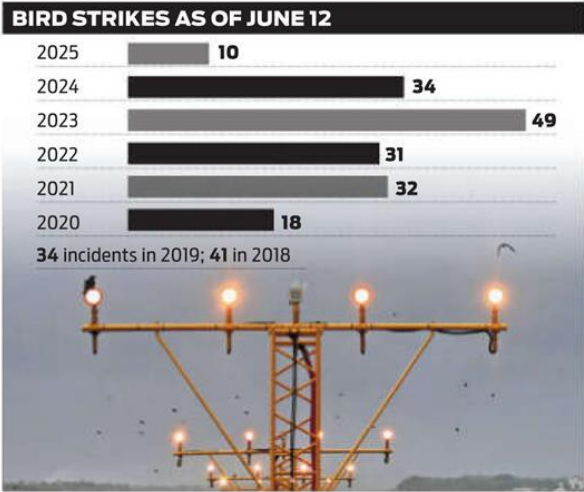
With pressure mounting from the state government, Director General of Civil Aviation and Adani Airports, the city corporation has stepped up surveillance. Corporation secretary S Jahangir told *TNIE* that a special team has been deployed for daily monitoring and a WhatsApp group has been formed by including officials from the corporation, Adani airport, and representatives of the traders for effective monitoring of waste dumping.

“This system has been active since last September and the number of bird strikes has reduced significantly. Few of the incidents happened at night and not because of this issue,” he said. The corporation secretary said that the modern abattoir will be commissioned by July first week and will help end illegal slaughtering in the corporation area.

“To prevent dumping of food waste, we are doing door-to-door collection in 12 wards in the surrounding areas of the airport and it is being disposed of in a rapid composting system at Kalladimugam,” said S Jahangir.

Aircraft Rules, 1937, prohibits activities that attract birds such as open slaughtering within a 10 km radius of the airport. Non-compliance could result in cancellation of the airport's operational permit

Sajeev S J of Environmental Protection & Research Council, an NGO

Birds flying dangerously close to the runway at T'Puram airport on Friday | B P DEEPU

Deccan Herald • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Twin-engine failure difficult to explain, says expert

11 • PG

379 • Sqcm

455149 • AVE

1.4M • Cir

Middle Center

Bengaluru

Twin-engine failure difficult to explain, says expert

MRITYUNJAY BOSE
MUMBAI, DHNS

Why did a top-of-the-line Boeing Dreamliner crash within 32 seconds of take-off, during which its pilot issued a Mayday call? This is the biggest question before investigators as they piece together evidence to reconstruct the sequence of events behind the crash.

According to available information and videos of the incident, AI 171 lost altitude soon after taking off and crashed into the residential quarters of the BJ Medical College doctors and then went up in flames.

The aircraft had covered just 1.5 km after the airport perimeter when it crashed, but not before the cockpit sounded a Mayday call.

"I strongly urge caution and patience against speculating about the cause of this terrible disaster. Multiple factors are at issue in the circumstances leading to the cause of this crash. We need to rely on the professional investigators to do their work. I am confident they will diligently perform. Public interest is not served by uninformed speculation about the cause of the crash," said Robert A Clifford, founder and senior partner of Clifford Law Offices in Chicago and lead counsel in the crash of a Boeing 737 MAX8

in Ethiopia six years ago that killed all 157 on board.

"The Dreamliner is considered one of the best passenger jets. According to available information, both engines seem to have failed," said an industry veteran who has wide knowledge of civil and military aircraft, both rotary-wing and fixed-wing.

"Data shows that the aircraft reached a maximum barometric altitude of 625 feet (airport altitude is about 200 feet) and then started to descend with a vertical speed of 475 feet per minute," according to Flightradar24, which tracks global air traffic in real time.

"The key question is why the aircraft gave a feeling of sinking just after take-off... This happens when engines fail... The dreamliner is a twin-engine aircraft... Both engines seizing simultaneously is a rarity. There can't be both engines failing because of a flock of birds. The time, which was post noon, the temperature does not suggest so," an expert said.

"Pilots normally pull up the landing gear within 5 seconds of liftoff. However, it was not retracted in this case. Why it happened, there is no clarity as it would tend to increase the drag and slow down the plane at a time when maximum thrust is needed," he said.

A woman mourns her relative at a hospital in Ahmedabad on Friday. REUTERS

A relative of a crash victim gives her DNA sample in Ahmedabad. PTI

Resident doctors and medical students leave the damaged hostel on Friday. PTI

Will be transparent: Tata Group chairman

MUMBAI, PTI: Tata Group will not retreat from its responsibilities, from doing what is right even though it is a "difficult" time, Chairman N Chandrasekaran said on Friday while emphasising that the group, which owns Air India, will be transparent in its communication on the plane crash.

In an internal communication to the employ-

ees, he also said that when Tata Sons took over Air India, ensuring the safety of its passengers was its first and foremost priority and "there was no compromising on it."

The communication came a day after the plane crashed. "I want to say that, like you, we want to understand what happened. We don't know right now, but we will," he said.

Navbharat • 16 Jun • Adani Group • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Plane crash, an eye-opener for Navi Mumbai

4 • PG

131 • Sqcm

98531 • AVE

675K • Cir

Top Right

Mumbai Plus

Mumbai

हवाई अड्डे के पास चल रहीं मांस की अवैध दुकानें विमान दुर्घटना, नवी मुंबई के लिए आंखें खोलने वाला

■ मुंबई (सं). एक सामाजिक संगठन का कहना है कि अहमदाबाद में हुई एयर इंडिया विमान दुर्घटना ने नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे (एनएमआईए) के पास मांस की अवैध दुकानों पर ध्यान केंद्रित कर दिया है. अगस्त से एनएमआईए से विमानों का परिचालन शुरू होने की संभावना है. उसने दावा किया कि नागर विमानन निदेशालय ने इन दुकानों को बंद कराने का परामर्श जारी किया था, उसके बाद भी ये दुकानें चल रही हैं. दो घरेलू विमानन कंपनियां - इंडिगो और अक्सा एयर-पहले ही घोषणा कर चुकी हैं कि वे नवी मुंबई के ग्रीनफील्ड हवाई अड्डे के चालू हो जाने के बाद अपने परिचालन का कुछ हिस्सा वहां स्थानांतरित कर देंगी. 'नेटकनेक्ट' ने फिर से उठाया मुद्दा एनएमआईएएल नामक एक विशेष उपक्रम नवी मुंबई हवाई अड्डे का विकास कर रहा है. यह एक संयुक्त उपक्रम है जिसमें 'अदाणी एयरपोर्ट होल्डिंग्स लिमिटेड (एएचएल)' की 74 प्रतिशत और 'सिटी एंड इंडस्ट्रियल डेवलपमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ महाराष्ट्र (सिडको)' की 26 प्रतिशत हिस्सेदारी है.

उल्हे के बूचड़खाने से खतरे की आशंका

नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे के रनवे के महज 3 किलोमीटर के दायरे में उल्हे में बूचड़खाने और मांस की खुली बिक्री पर चिंता जताते रहे गैर सरकारी संगठन 'नेटकनेक्ट' ने फिर से इस मुद्दे को उठाया है. 'नेटकनेक्ट' के निदेशक बी.एन. कुमार ने एक बयान में कहा कि डीजीसीए से अनुरोध किया गया है कि वह स्थानीय अधिकारियों के साथ इस मुद्दे को गंभीरता से उठाए, क्योंकि इस बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा पैदा कर सकते हैं. कुमार ने कहा कि पहले की शिकायत पर विमानन सुरक्षा नियामक ने कहा था कि 'एयरोड्रोम संचालक को पक्षियों को आकर्षित करने वाले बूचड़खाने के खिलाफ कार्रवाई करने की सलाह दी गई है.'

Navbharat • 15 Jun • Adani Group • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

The danger of bird hits looms over airplanes

1 • PG

121 • Sqcm

90606 • AVE

675K • Cir

Top Right

Mumbai Plus

Mumbai

आरटीएस को अपग्रेड करने की तैयारी विमानों पर मंडरा रहा अब बर्ड हिट का खतरा

■ मुंबई (सं). अहमदाबाद में एयर इंडिया विमान की भीषण दुर्घटना के बाद बर्ड हिट का मुद्दा गरमा गया है. मुंबई हवाई अड्डे के आस-पास खासकर डोंग्रे ग्राउंड क्षेत्र में पक्षियों के विमानों से टकराने के खतरे को लेकर शासन-प्रशासन सक्रिय हो गया है. एहतियातन बीएमसी ने वसोंवा ठोस अपशिष्ट निपटान स्टेशन (आरटीएस) को अपग्रेड करने कि दिशा में हलचलें तेज कर दी हैं. बीएमसी का मुंबई में महालक्ष्मी, कुर्ला, वसोंवा और गोरई में चार आरटीएस हैं. आरटीएस एक अपशिष्ट प्रसंस्करण स्थल है जो ठोस अपशिष्ट के अस्थायी जमाव और एक्जीक्यूशन के लिए काम करता है. वसोंवा आरटीएस मुंबई हवाई अड्डे से महज 8 किलोमीटर के दायरे में आता है. अहमदाबाद विमान दुर्घटना के बाद इस आरटीएस के आधुनिकीकरण के काम में तेजी लाने की हलचलें तेज हो गई हैं, ताकि विमान से पक्षियों के टकराने जैसी घटनाओं को रोका जा सके. बीएमसी अधिकारियों के अनुसार मुंबई के विभिन्न इलाकों से कचरा देवनार और कांजूरमार्ग लैंडफिल में ले जाने से पहले आरटीएस में डंप किया जाता है.

20 किमी के आस-पास न हों लैंडफिल

यहां प्रतिदिन औसतन 400 मीट्रिक टन से 800 मीट्रिक टन कचरा लाया जाता है. ट्रकों और डंपरों में ले जाने से पहले कचरे को खुले ढेर में रखा जाता है. कोंवे और वील जैसे पक्षी भोजन के लिए मंडराते रहते हैं. यह स्थिति विमानों के लिए जोखिम पैदा करती है. बीएमसी और हवाई अड्डे के अधिकारी इस मामले पर लगातार बैठकें कर रहे हैं. ठोस कचरे को इस तरह से साफ किया जाए कि पक्षियों को आकर्षित न करें. वसोंवा आरटीएस मुंबई हवाई अड्डे से 8 किमी दूर स्थित है और 8,000 वर्ग मीटर क्षेत्र में फैला हुआ है. 400-450 मीट्रिक टन ठोस अपशिष्ट का निपटारा किया जाता है. सीपीसीबी के निर्देशों के अनुसार हवाई अड्डों व एयरवेस से कम से कम 20 किमी (विशेष मामलों में 10 किमी की दूरी पर खुले लैंडफिल स्थापित किए जाने चाहिए).

Navbharat • 14 Jun • Adani Group • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Aviation market in turmoil due to plane crash

4 • PG

246 • Sqcm

324981 • AVE

675K • Cir

Top Right

Mumbai • Pune

विमान हादसे से एवियेशन बाजार में खलबली

अहमदाबाद एयरपोर्ट के एकदम बाहर एआई-171 दुर्घटनाग्रस्त क्यों हुआ? एयरक्राफ्ट का लैंडिंग गियर पीछे क्यों नहीं हटाया गया? क्या एयरक्राफ्ट के दोनों इंजन फेल हो गये थे? इंजन आशंकित मिलावटी तेल या ब्लैंकेज के कारण फेल हुए? क्या टेक ऑफ के लिए विंग्स के फ्लैप्स को नीचे किया गया था? इन तकनीकी प्रश्नों के विस्तृत उत्तर तो अगले वर्ष 12 जून तक आने वाली अंतिम जांच रिपोर्ट में ही मिल सकेंगे, लेकिन सवाल इससे अलग हटकर भी हैं, जिन्हें विश्व के तीसरे सबसे बड़े नागरिक उड़ान बाजार को बहुत जल्द देखना पड़ेगा। इस हादसे से एवियेशन बाजार में खलबली है। बोइंग 787 की यह पहली दुर्घटना है। फ्लाइट डाटा साइट सिरियम का कहना है कि इस एयरक्राफ्ट का उड़ान समय 41,000 घंटों से अधिक है और पिछले 12 माह में इसने 8,000 टेक-ऑफ व लैंडिंग की हैं।

बोइंग 787 की आयु मुद्दा नहीं

एयर इंडिया बोइंग 787 जिसे 'वीटी-एएनबी' नाम दिया गया, केवल 11 साल पुराना था, जबकि कतर ने अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रंप को जो 747-8 उपहार में दिया वह 13 साल पुराना था, इसलिए आयु तो कोई मुद्दा है ही नहीं विमान ने टेक-ऑफ के कुछ ही लम्हे बाद लगभग 800 फीट की ऊंचाई पर पॉवर कैसे खो दिया, यह रहस्य है। अनुमान यह है कि विमान से कोई पक्षी टकरा गया था। इसके अतिरिक्त यह भी ध्योरी है कि नष्ट हुए हवाईजहाज के लैंडिंग गियर व विंग फ्लैप्स 'उचित' स्थान पर नहीं थे। लेकिन तेजी से विकास कर रहे एवियेशन बाजार को निश्चित व स्पष्ट उत्तर चाहिए। बोइंग, जो पिछले साल के 737 मैक्स क्रैश से लेकर पिछले साल की स्टारलाइनर असफलता (जिसमें सुनीता विलियम्स व बुच विलमोर आईएसएस पर अटक गये थे) विवादों में फंसा है को बहुत जल्द स्पष्टीकरण देना चाहिए। वैसे इस बात से इंकार नहीं किया जा सकता कि 12 जून 2025 तक 787 ड्रीमलाइनर का एकदम साफ-सुथरा रिकॉर्ड था। अपने 14 वर्ष के इतिहास में 1,175 जहाज, रोजाना 2,100 उड़ान, 1

बिलियन यात्रियों को ले जाने के बावजूद कोई ड्रीमलाइनर दुर्घटनाग्रस्त नहीं हुआ लेकिन यह भी सच है कि इस दौरान ड्रीमलाइनर की फ्यूल लीक से लेकर लिथियम बैटरियों में धुआं उठा और वार्निंग मिली कि इसकी कंप्यूटर चिप को हैक किया जा सकता है। बोइंग कर्मचारियों ने 2019 में खराब उत्पादन की शिकायत की और पिछले साल एक मुखबिर ने दावा किया कि ड्रीमलाइनर में स्ट्रक्चरल कमियां हैं जिसकी वजह से वह बीच उड़ान में बिखर सकता है।

ढांचागत सुधार की आवश्यकता

3 वर्ष पहले एयर इंडिया टाटा ग्रुप के नियंत्रण में आया और सर्विस फ्रंट पर उसे अनेक शर्मिंदगीयों का सामना करना पड़ा है जैसे कि टॉयलेट की बंद नालियां फटी सीट आदि। लेकिन यह दुर्घटना सुरक्षा के महत्वपूर्ण मुद्दे को उठाती है, इसलिए सभी को एएआईबी, बोइंग एयर इंडिया को मिलकर काम करना होगा अमेरिका के फेडरल एविएशन एडमिनिस्ट्रेशन ने भी मदद करने की पेशकश की है। गहन जांच के बाद सुधारात्मक कदम उठाये जायें, तभी लोगों को यकीन हो सकेगा कि यातायात का सबसे सुरक्षित तरीका उड़ान भरना ही है। इस हादसे से पहले तक भारत में इस शताब्दी में 230 हवाई यात्रियों की मौत हुई थी, लेकिन हमारी सड़कों पर रोजाना 434 लोग मरते हैं। इसके बावजूद इस बात से इंकार नहीं किया जा सकता कि भारत के सिविल एविएशन में जल्द स्ट्रक्चरल सुधार की जरूरत है। यात्री ट्रैफिक के हिसाब से भारत विश्व का तीसरा सबसे बड़ा एवियेशन बाजार है। एवियेशन केवल ट्रांसपोर्ट का जरिया नहीं है बल्कि विश्वास व मानवता की बुनियादों पर खड़ा समुदाय है। - शाहिद ए. चौधरी

Jagruk Times • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Vile Parle residents scared

3 • PG

156 • Sqcm

98087 • AVE

993.74K • Cir

Middle Right

Mumbai

विले पार्ले निवासी भयभीत

■ जागरूक टाइम्स संवाददाता

मुंबई। मुंबई अंतर्राष्ट्रीय हवाई अड्डे के रनवे से महज 900 मीटर की दूरी पर विले पार्ले में श्री नवप्रभात सोसायटी है। अहमदाबाद प्लेन हादसे के बाद श्री नवप्रभात सोसायटी के लोग अब डरे हुए हैं। उन्हें डर लगता है कि कहीं उनके साथ भी कभी अहमदाबाद जैसा हादसा न हो जाए। उनका कहना

■ रोजाना गुजरते दर्जनों प्लेन
■ नवप्रभात सोसायटी एयरपोर्ट के बेहद करीब

है कि सोसायटी मुंबई रनवे से सिर्फ 900 मीटर दूर है। इसके चलते विमान उनके काफी पास से गुजरते हैं। रोजाना प्लेन की इतनी आवाज आती है कि हमारे कान में अब अच्छे से आवाज भी किसी कि नहीं सुनाई देती है। सोसायटी में रहने वाले लोगों का कहना है कि रोजाना यहां मछुआरे मछली

लोगों ने की सरकार से अपील

यहां के निवासियों ने कहा कि हमें किसी महंगी बिल्डिंग में ना भेजा जाए, इसी बिल्डिंग को दोबारा बना कर दे दीजिए। जो हुआ उसके बाद अब हमें भी डर लग रहा है। हमारी बिल्डिंग पर कब क्या हो जाए कुछ कहा नहीं जा सकता। जब हमने अहमदाबाद प्लेन क्रैश का सीसीटीवी देखा तो जितनी दूरी पर विमान गिरा है यदि यहां हादसा होता तो प्लेन लगभग हमारी ही बिल्डिंग पर या आसपास आकर गिरता।

वाइब्रेशन से बिल्डिंग की नींव हो रही कमजोर

निवासियों ने कहा कि प्लेन क्रैश तो बाद की बात है, जब विमान यहां से उड़ता है तो उसकी वाइब्रेशन से हमारे बिल्डिंग की नींव भी कमजोर हो रही है। इसके लिए हमने अब तक सोसायटी के रिपेयर और मंटेनेंस में बहुत पैसे खर्च किए हैं।

बेचते हैं और इसके चलते भारी विमान और हमारे लिए खतरनाक संख्या में पक्षी यहां उड़ते हैं, जो हो सकता है।

Jansatta • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Illegal meat shops pose risk of accident at Navi Mumbai airport

7 • PG

467 • Sqcm

172661 • AVE

132.36K • Cir

Bottom Left

Kolkata

मांस की अवैध दुकानों से नवी मुंबई हवाईअड्डे पर हादसे का खतरा

जनसत्ता ब्यूरो

31

हमदाबाद विमान हादसे ने नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे (एनएमआइए) के पास अवैध पशु वध गतिविधियों के बारे में लंबे समय से चली आ रही सुरक्षा

चिंताओं को फिर से हवा दे दी है। नागरिक उड्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) द्वारा जारी की गई पूर्व सलाह के बावजूद, हवाई अड्डे से तीन किलोमीटर दूर वध और मांस की खुली बिक्री अनियंत्रित रूप से जारी है। इससे बड़ा हादसा होने की आशंका जताई गई है। कारण बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा हैं।

एक गैर सरकारी संगठन ने इस खतरे से आगाह किया है। सामाजिक संगठन ने कहा कि अगस्त से एनएमआइए से विमानों का परिचालन शुरू होने की संभावना है। दावा किया कि नागर विमानन निदेशालय ने इन दुकानों को बंद कराने का परामर्श जारी किया था, उसके बाद भी ये दुकानें चल रही हैं। दो घरेलू विमानन कंपनियां इंडिगो और अक्सा एअर पहले ही घोषणा कर चुकी हैं कि वे नवी मुंबई के ग्रीनफील्ड हवाई अड्डे के चालू हो जाने के बाद अपने परिचालन का कुछ हिस्सा वहां स्थानांतरित कर देंगी। एनएमआइएएल नामक एक विशेष उपक्रम नवी मुंबई हवाईअड्डे का विकास कर रहा है। यह एक संयुक्त उपक्रम है जिसमें 'अडाणी एअरपोर्ट होल्डिंग्स लिमिटेड (एएचएल)' की 74 फीसद और 'सिटी एंड इंडस्ट्रियल डेवलपमेंट कारपोरेशन आफ महाराष्ट्र

नागरिक उड्डयन महानिदेशालय

(डीजीसीए) द्वारा जारी की गई पूर्व सलाह के बावजूद, हवाई अड्डे से तीन किलोमीटर दूर वध और मांस की खुली बिक्री अनियंत्रित रूप से जारी है। इससे बड़ा हादसा होने की आशंका।

बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा पैदा कर सकते हैं।

चिंता

(सिडको) की 26 फीसद हिस्सेदारी है।

नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाईअड्डे के रनवे के महज तीन किलोमीटर के दायरे में उल्लेख में बूचड़खाने और मांस की खुली बिक्री पर

चिंता जताते रहे गैर सरकारी संगठन 'नेटकनेक्ट' ने फिर से इस मुद्दे को उठाया है।

'नेटकनेक्ट' के निदेशक बीएन कुमार ने एक बयान में कहा कि डीजीसीए से अनुरोध किया गया है कि वह स्थानीय अधिकारियों के साथ इस मुद्दे को गंभीरता से उठाए, क्योंकि इस बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा पैदा कर सकते हैं। मालूम हो कि चालक दल के 12 सदस्यों समेत 242 लोगों को ले जा रहा एअर इंडिया का बोइंग 787-8 ड्रीमलाइनर विमान गुरुवार दोपहर अहमदाबाद से उड़ान भरने के कुछ देर बाद हादसे का शिकार हो गया।

Jansatta • 16 Jun • Adani Group • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Mans ki awaidh dukano se navi mumbai airport par hadse ka khatra

7 • PG

280 • Sqcm

189042 • AVE

223.14K • Cir

Bottom Left

Delhi

मांस की अवैध दुकानों से नवी मुंबई हवाईअड्डे पर हादसे का खतरा

जनसत्ता ब्यूरो

हमदाबाद विमान हादसे ने नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे (एनएमआइए) के पास अवैध पशु वध गतिविधियों के बारे में लंबे समय से चली आ रही सुरक्षा चिंताओं को फिर से हवा दे दी है। नागरिक उड़्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) द्वारा जारी की गई पूर्व सलाह के बावजूद, हवाई अड्डे से तीन किलोमीटर दूर वध और मांस की खुली बिक्री अनियंत्रित रूप से जारी है। इससे बड़ा हादसा होने की आशंका जताई गई है। कारण बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा हैं।

एक गैर सरकारी संगठन ने इस खतरे से आगाह किया है। सामाजिक संगठन ने कहा कि अगस्त से एनएमआइए से विमानों का परिचालन शुरू होने की संभावना है। दावा किया कि नागर विमानन निदेशालय ने इन दुकानों को बंद कराने का परामर्श जारी किया था, उसके बाद भी ये दुकानें चल रही हैं। दो घरेलू विमानन कंपनियां इंडिगो और अक्सा एअर पहले ही घोषणा कर चुकी हैं कि वे नवी मुंबई के ग्रीनफील्ड हवाई अड्डे के चालू हो जाने के बाद अपने परिचालन का कुछ हिस्सा वहां स्थानांतरित कर देंगी। एनएमआइएएल नामक एक विशेष उपक्रम नवी मुंबई हवाईअड्डे का विकास कर रहा है। यह एक संयुक्त उपक्रम है जिसमें 'अडाणी एअरपोर्ट होल्डिंग्स लिमिटेड (एएचएल)' की 74 फीसद और 'सिटी एंड इंडस्ट्रियल डेवलपमेंट कारपोरेशन आफ महाराष्ट्र

नागरिक उड़्डयन महानिदेशालय

(डीजीसीए) द्वारा जारी की गई पूर्व सलाह के बावजूद, हवाई अड्डे से तीन किलोमीटर दूर वध और मांस की खुली बिक्री अनियंत्रित रूप से जारी है। इससे बड़ा हादसा होने की आशंका।

बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा पैदा कर सकते हैं।

चिंता

(सिडको) की 26 फीसद हिस्सेदारी है। नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाईअड्डे के रनवे के महज तीन किलोमीटर के दायरे में उल्लेख में बूचड़खाने और मांस की खुली बिक्री पर चिंता जताते रहे गैर सरकारी संगठन 'नेटकनेक्ट' ने फिर से इस मुद्दे को उठाया है।

'नेटकनेक्ट' के निदेशक बीएन कुमार ने एक बयान में कहा कि डीजीसीए से अनुरोध किया गया है कि वह स्थानीय अधिकारियों के साथ इस मुद्दे को गंभीरता से उठाए, क्योंकि इस बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा पैदा कर सकते हैं। मालूम हो कि चालक दल के 12 सदस्यों समेत 242 लोगों को ले जा रहा एअर इंडिया का बोइंग 787-8 ड्रीमलाइनर विमान गुरुवार दोपहर अहमदाबाद से उड़ान भरने के कुछ देर बाद हादसे का शिकार हो गया।

Jansatta • 15 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Ahmedabad Plane Crash

1,8 • PG

902 • Sqcm

608531 • AVE

223.14K • Cir

Middle Right, Top Left

Delhi • Kolkata

अहमदाबाद हादसे को लेकर नागर विमानन मंत्री ने कहा बोइंग 787 शृंखला के विमानों की विस्तारित निगरानी होगी

जनसत्ता ब्यूरो
नई दिल्ली, 14 जून।

अहमदाबाद में लंदन जा रही एअर इंडिया की विमान दुर्घटना में मृतकों की संख्या शनिवार को बढ़कर 270 हो गई। इसी बीच, नागर विमानन मंत्री के राममोहन नायडू ने कहा कि विमानन नियामक नागर विमानन महानिदेशालय (डीजीसीए) ने टाटा के स्वामित्व वाली विमान कंपनी के बोइंग 787 शृंखला के विमानों की 'विस्तारित निगरानी' के आदेश दिए हैं। वहीं, केंद्र सरकार ने हादसे के कारणों की जांच के लिए केंद्रीय गृह सचिव की अध्यक्षता में एक उच्चस्तरीय बहु-विषयक समिति गठित की है।

जांचकर्ता बोइंग 787-8 ड्रीमलाइनर (एआइ171) के गुरुवार को दुर्घटनाग्रस्त होने के कारणों का पता लगाने के लिए बीजे मेडिकल कालेज छात्रावास और कैन्टीन परिसर के मलबे की जांच कर रहे हैं। वहीं, एअर इंडिया ने सोशल मीडिया मंच 'एक्स' पर एक पोस्ट में कहा कि उसने अपने नौ बोइंग 787 ड्रीमलाइनर विमानों की एक बार की सुरक्षा जांच की है और नागरिक उड्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) के निर्देशानुसार शेष 24 ऐसे विमानों की जांच पूरी करने की दिशा में अग्रसर है। एअर इंडिया के बोर्ड में अब 26 बोइंग 787-8 और सात बोइंग 787-9 विमान हैं। एक बार की सुरक्षा जांच से तात्पर्य किसी विशेष कार्यक्रम या गतिविधि से पहले किसी चीज के सुरक्षित होने और संबंधित अनुपालन सुनिश्चित करने के लिए किए गए विशिष्ट निरीक्षण या मूल्यांकन से है।

एअर इंडिया की अहमदाबाद से लंदन जा रही उड़ान 'एआइ 171' में 242 यात्री और चालक दल के सदस्य थे जिनमें से एक को छोड़कर सभी की मौत हो गई है। वहीं, विमान मेडिकल कालेज परिसर पर गिरा जिससे जमीन पर मौजूद पांच

उच्चस्तरीय जांच समिति गठित

दुर्घटनाग्रस्त विमान के पिछले हिस्से को हटाती क्रेन।

एमबीबीएस छात्रों सहित 29 अन्य लोगों की भी जान चली गई। विमान सरदार वल्लभभाई पटेल अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे से उड़ान भरने के कुछ ही देर बाद दुर्घटनाग्रस्त हो गया था और मेघाणी नगर क्षेत्र में स्थित सरकारी बीजे मेडिकल कालेज के परिसर में गिर गया था तथा उसमें आग लग गई थी। बीजे मेडिकल कालेज के 'जूनियर डाक्टरस एसोसिएशन' के अध्यक्ष धवल गामेती ने बताया कि विमान दुर्घटना स्थल से अब तक करीब 270 शव अहमदाबाद सिविल अस्पताल लाए जा चुके हैं। जांचकर्ता दुर्घटना के सभी संभावित कारणों की जांच कर रहे हैं, जिनमें 11 वर्ष पुराने विमान के दोनों इंजनों में गति की कमी, कई पक्षियों का टकराना या

फ्लैप में संभावित समस्या शामिल है।

मंत्री नायडू ने दिल्ली में संवाददाताओं से कहा कि ब्लैक बॉक्स की जांच से पता लगेगा कि त्रासदी से कुछ क्षण पहले क्या हुआ था। डिजिटल फ्लाइट डेटा रिकार्डर (डीएफडीआर), जिसे आमतौर पर ब्लैक बॉक्स के रूप में जाना जाता है, शुक्रवार को दुर्घटना स्थल पर छात्रावास भवन की 'छत' से बरामद किया गया था। अब तक एक और ब्लैक बॉक्स- काकपिट वायस रिकार्डर (सीवीआर) की बरामदगी के बारे में कोई जानकारी नहीं है। यह उपकरण काकपिट में रेडियो प्रसारण और अन्य आवाजें रिकार्ड करता है, जैसे पायलटों के बीच बातचीत

विमान दुर्घटना में मृतकों की संख्या शनिवार को बढ़कर 270 हो गई। केंद्र सरकार ने हादसे के कारणों की जांच के लिए केंद्रीय गृह सचिव की अध्यक्षता में एक उच्चस्तरीय बहु-विषयक समिति गठित की है।

अधिकारियों ने बताया कि डीएनए नमूनों के आधार पर अब तक 19 पीड़ितों की पहचान कर ली है और शवों को उनके परिजनों को सौंपने की प्रक्रिया शुरू कर दी गई है। **बीजे** मेडिकल कालेज की डीन ने बताया कि विमान हादसे में क्षतिग्रस्त हुए छात्रावास इमारतों को एएआईबी द्वारा जांच के लिए खाली कराया जा रहा है तथा छात्रों को दूसरी जगह पर भेजा जा रहा है।

बाकी पेज 8 पर

बोइंग 787 श्रृंखला के विमानों की विस्तारित निगरानी होगी

और इंजन की आवाजें। नायडू ने कहा कि देश में विमानन सुरक्षा के बहुत सख्त मानक और मजबूत प्रोटोकाल हैं तथा सुरक्षा को और बेहतर बनाने के लिए हर संभव प्रयास किया जाएगा। केंद्रीय गृह सचिव की अध्यक्षता वाली केंद्रीय समिति भविष्य में अहमदाबाद दुर्घटना जैसी घटनाओं को रोकने के लिए व्यापक दिशा-निर्देश भी सुझाएगी। इसकी पहली बैठक सोमवार को होगी। समिति तीन महीने में अपनी रपट प्रकाशित करेगी। समिति दुर्घटना के मूल कारण का पता लगाएगी तथा यांत्रिक विफलता, मानवीय भूल, मौसम की स्थिति, नियामक अनुपालन और अन्य कारणों सहित दुर्घटना में योगदान देने वाले कारकों का आकलन करेगी।

यह समिति भविष्य में ऐसी घटनाओं को रोकने के लिए आवश्यक सुधारों की सिफारिश करेगी और उपयुक्त मानक संचालन प्रक्रिया (एसओपी) तैयार करेगी। एसओपी में ऐसी घटनाओं को रोकने और उनसे निपटने के लिए सर्वोत्तम अंतरराष्ट्रीय चलन भी शामिल होंगे। मंत्रालय ने कहा कि यह समिति संबंधित संगठनों द्वारा की जा रही अन्य जांचों का विकल्प नहीं

होगी। समिति के लिए 13 जून को जारी आदेश में कहा गया कि केंद्रीय गृह सचिव गोविंद मोहन की अध्यक्षता वाली इस समिति में नागरिक उड्डयन सचिव और गृह मंत्रालय में अतिरिक्त सचिव सदस्य हैं। गुजरात गृह विभाग, गुजरात आपदा प्रतिक्रिया प्राधिकरण, अहमदाबाद पुलिस आयुक्त, भारतीय वायु सेना के निरीक्षण एवं सुरक्षा महानिदेशक, नागरिक उड्डयन सुरक्षा ब्यूरो (बीसीएस) के महानिदेशक, च नागरिक उड्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) के प्रतिनिधि भी समिति में शामिल हैं।

आदेश के मुताबिक, अन्य सदस्यों में खुफिया ब्यूरो के विशेष निदेशक और फोरेंसिक विज्ञान सेवा निदेशालय के निदेशक भी शामिल हैं। विमानन विशेषज्ञ, दुर्घटना जांचकर्ता और कानूनी सलाहकार सहित किसी भी अन्य सदस्य को समिति में शामिल किया जा सकता है। समिति को सभी साक्ष्य तक पहुंच प्राप्त होगी, जिसमें उड़ान डेटा, काकपिट वायस रिकार्डर, विमान रखरखाव रिकार्ड, एटीसी (वायु यातायात नियंत्रण) में दर्ज विवरण और गवाहों की गवाही शामिल

होगी। नागरिक उड्डयन सचिव समीर कुमार सिन्हा ने कहा कि यदि विदेशी नागरिक या विमान निर्माता इसमें शामिल हैं तो समिति अंतरराष्ट्रीय एजेंसियों के साथ भी सहयोग करेगी। जांच सुचारू रूप से चल रही है। विमान दुर्घटना जांच ब्यूरो दुर्घटना की जांच कर रहा है।

अधिकारियों ने बताया कि अहमदाबाद सिविल अस्पताल के प्राधिकारियों ने डीएनए नमूनों के आधार पर अब तक 19 पीड़ितों की पहचान कर ली है और शवों को उनके परिजनों को सौंपने की प्रक्रिया शुरू कर दी गई है। इससे पहले, आठ पीड़ितों के शवों को अस्पताल द्वारा उनके परिजनों को सौंप दिया गया था, जिनकी पहचान उनके रिश्तेदारों ने की थी और उनकी डीएनए जांच करने की जरूरत नहीं पड़ी थी, क्योंकि पीड़ितों के शवों को अधिक नुकसान नहीं पहुंचा था।

अतिरिक्त मुख्य अग्निशमन अधिकारी जयेश खड़िया ने कहा कि दुर्घटना स्थल पर जारी जांच में फोरेंसिक और विमानन विशेषज्ञों की मदद कर रहे हमारे अग्निशमन

कर्मियों को शुक्रवार को कैटीन के मलबे से कुछ शव मिले, जबकि आज सुबह एक शव मिला। एअर इंडिया विमान दुर्घटना स्थल पर केंद्रीय और राज्य सरकार की एजेंसियों के अलावा राष्ट्रीय सुरक्षा गार्ड (एनएसजी) की एक टीम भी तैनात की गई है।

एनएसजी कमांडो को दुर्घटनास्थल पर छात्रावास की इमारत में देखा गया, जहां दुर्घटना के बाद विमान का पिछला हिस्सा फंस गया था। सूत्रों ने बताया कि राष्ट्रीय जांच एजेंसी (एनआइए) के अधिकारियों ने शुक्रवार को घटनास्थल का दौरा किया। खड़िया ने कहा कि एअर इंडिया के अधिकारियों के मौके पर पहुंचने के बाद हम दुर्घटनाग्रस्त विमान के पिछले हिस्से को इमारत से हटाने और उसे जमीन पर लाने का काम शुरू करेंगे। इस बीच, बीजे मेडिकल कालेज की डीन मीनाक्षी पारीख ने बताया कि विमान हादसे में क्षतिग्रस्त हुए छात्रावास इमारतों को एएआइबी द्वारा जांच के लिए खाली कराया जा रहा है तथा छात्रों को दूसरी जगह पर भेजा जा रहा है।

Veer Arjun • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Ahmedabad Plane Crash

2 • PG

297 • Sqcm

22272 • AVE

60K • Cir

Bottom Center

Delhi

अहमदाबाद विमान हादसा नवी मुंबई हवाई अड्डे के लिए आंखें खोलने वाला है: गैर सरकारी संगठन

मुंबई, (भाषा)। एक सामाजिक संगठन का कहना है कि अहमदाबाद में हुई एअर इंडिया विमान दुर्घटना ने नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे (एनएमआईए) के पास मांस की अवैध दुकानों पर ध्यान केंद्रित कर दिया है। अगस्त से एनएमआईए से विमानों का परिचालन शुरू होने की संभावना है। उसने दावा किया कि नागर विमानन निदेशालय ने इन दुकानों को बंद कराने का परामर्श जारी किया था, उसके बाद भी ये दुकानें चल रही हैं।

दो घरेलू विमानन कंपनियां - इंडिगो और अक्सा एयर - पहले ही घोषणा कर चुकी हैं कि वे नवी मुंबई के ग्रीनफील्ड हवाई अड्डे के चालू हो जाने के बाद अपने परिचालन का कुछ हिस्सा वहां स्थानांतरित कर देंगी। एनएमआईएल नामक एक विशेष उपक्रम नवी मुंबई हवाई अड्डे का विकास कर रहा है। यह एक संयुक्त उपक्रम है जिसमें अदाणी एयरपोर्ट होल्डिंग्स लिमिटेड (एएचएल) की 74 प्रतिशत और सिटी एंड इंडस्ट्रियल डेवलपमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ महाराष्ट्र (सिडको) की 26 प्रतिशत हिस्सेदारी है। नवी मुंबई अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे के रनवे के महज तीन किलोमीटर के दायरे में उल्लेख

बूचड़खाने और मांस की खुली बिक्री पर चिंता जताते रहे गैर सरकारी संगठन नेटकनेक्ट ने फिर से इस मुद्दे को उठाया है। नेटकनेक्ट के निदेशक बी.एन. कुमार ने एक बयान में कहा कि डीजीसीए से अनुरोध किया गया है कि वह स्थानीय अधिकारियों के साथ इस मुद्दे को गंभीरता से उठाए, क्योंकि इस बूचड़खाने से चील जैसे बड़े पक्षी आकर्षित होते हैं, जो विमान परिचालन के लिए खतरा पैदा कर सकते हैं। चालक दल के 12 सदस्यों समेत 242 लोगों को ले जा रहा एअर इंडिया का बोइंग 787-8 ड्रीमलाइनर विमान बृहस्पतिवार दोपहर अहमदाबाद अंतरराष्ट्रीय हवाई अड्डे से उड़ान भरने के कुछ ही देर बाद मेघानी नगर क्षेत्र में दुर्घटनाग्रस्त हो गया, जिसमें विमान में सवार 241 लोगों समेत 270 लोगों की मौत हो गई। दुर्घटना की जांच अभी जारी है, लेकिन पक्षी के टकराने को भी दुर्घटना के संभावित कारणों में से एक माना जा रहा है। कुमार ने कहा कि पहले की शिकायत पर विमानन सुरक्षा नियामक ने कहा था कि एयरोड्रोम संचालक को पक्षियों को आकर्षित करने वाले बूचड़खाने के खिलाफ कार्रवाई करने की सलाह दी गई है।

Maharashtra Times • 16 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Wetlands will prevent bird strikes on planes

1,10 • PG

1232 • Sqcm

2802577 • AVE

1.3M • Cir

Bottom Left,Middle Left

Mumbai

मटा अँकर

नवी मुंबईत विमानांच्या सुरक्षेसाठी सूचनांच्या अंमलबजावणीची अभ्यासकांची मागणी

पाणथळच रोखतील विमानांवरील पक्षीधडक

अनुजा चवाथे

anuja.chawathey@timesofindia.com

मुंबई : अहमदाबाद विमान अपघाताचे गूढ कायम असले तरी पक्ष्यांच्या धडकेचा मुद्दा पुन्हा चर्चेत आला आहे. नवी मुंबई विमानतळ लवकरच सुरू होणार असून, या विमानतळाभोवती असलेल्या खाड्या, पक्ष्यांचे अधिवास, पाणथळ जागाच संरक्षित राहिल्यास पक्षीधडक रोखणे शक्य आहे, याकडे बॉम्बे नॅचरल हिस्ट्री सोसायटीने (बीएनएचएस) लक्ष वेधले आहे.

या जागा संरक्षित करण्याच्या

उपाययोजना करण्यासंदर्भातील सूचनांची अंमलबजावणी झाली का, असा प्रश्न अभ्यासकांनी केला आहे. विमानतळाचा संपूर्ण परिसर खारफुटीचा होता. त्यामुळे यासंदर्भात

सूचना देण्यासाठी नेमलेल्या समितीने या भागात विमानतळ नको, असे स्पष्ट केले होते, याची आठवण तत्कालीन समितीचे सदस्य व 'बीएनएचएस'चे संचालक किशोर

रिठे यांनी करून दिली. मात्र, विमानतळाच्या निर्णयानंतर सूचना करण्यात आल्या.माणूस अधिवासात प्रवेश करतो तेव्हा संघर्ष

(पान १०वर)

पाणथळच रोखतील विमानांवरील पक्षीधडक

(पान एकवरून) निर्माण होतो. हा संघर्ष टाळण्यासाठी 'बीएनएचएस'ने काही सूचना केल्या होत्या. यात आजूबाजूच्या पाणथळ जागा १०० टक्के संरक्षित करण्याचा मुद्दा कळीचा होता. या पाणथळ जागा संरक्षित झाल्या का?, अशी विचारणा रिठे यांनी केली आहे. याबाबत 'बीएनएचएस' दरवर्षी सिडकोला माहिती देत आहे.

घाटकोपर येथे गेल्या वर्षी ३९ रोहित पक्षी विमानाला धडकले होते. पक्ष्यांच्या अधिवासाजवळ एखादी घटना घडल्याशिवाय पक्ष्यांचा उड्डाण मार्ग बदलत नाही. त्यामुळे पाणथळ जागा १०० टक्के संरक्षित केल्यास तिथे मानवी वावर थांबेल आणि पक्ष्यांना त्रास होणार नाही आणि हे पक्षी आपला मार्ग बदलणार नाहीत, याची खात्री होणे आवश्यक आहे. पक्ष्यांच्या उड्डाणमार्गासंदर्भात २०२८पर्यंत अभ्यास सुरू राहणार असून, यंदा २०० पक्ष्यांना टॅगिंग करण्यात येणार आहे. त्यामुळे

न्यायालयाच्या निर्णयानंतरही जागा सुरक्षित नाही

पाणजेसारखी पाणथळ जागा उच्च न्यायालयाच्या निर्णयानंतरही सुरक्षित नसून, तिथे काही वेळा पाणी रोखण्याचे प्रकारही घडतात, अशी माहिती पाणजे पाणथळ जागा याचिका प्रकरणातील याचिकादार नंदकुमार पवार यांनी दिली. उच्च न्यायालयाने या भागातील पाण्याच्या वाटेतील अडथळे हटवण्याचा निर्णय दिल्यावर या पाणथळ जागी पुन्हा रोहित पक्षी मोठ्या प्रमाणात यायला लागले. मात्र, ही जागा खासगी कंपनीकडे असल्याने याचे १०० टक्के संरक्षण शक्य आहे का आणि ते न झाल्यास या भागात फटाके फोडण्यासारखे प्रकार घडू शकतात. यामुळे पक्षी आपला मार्ग बदलू शकतात आणि याचा विमानांना आणि त्यामुळे विमानातील प्रवाशांना धोका निर्माण होऊ शकतो, असे पवार म्हणाले.

त्यांच्या स्थलांतराबद्दल अधिक माहिती उपलब्ध होईल. या भागात येणाऱ्या पक्ष्यांचे मार्ग, त्यांच्या सवयी याची माहिती वैमानिकांपर्यंतही पोहोचणे आवश्यक आहे. यासंदर्भात त्यांचे प्रशिक्षण आयोजित करण्यात आलेले नाही, याकडेही रिठे यांनी लक्ष वेधले.

नवी मुंबई विमानतळाच्या

उद्घाटनाच्या घाईआधी यासंदर्भात सुचवलेल्या उपाययोजना पूर्णपणे अमलात आणल्या आहेत का, त्याची पाहणी पर्यावरणतज्ज्ञांना, नेमलेल्या समितीला करण्याची संधी मिळाली तर भविष्यातील अपघात टळू शकतात, असे आवाहन अहमदाबाद दुर्घटनेच्या पार्श्वभूमीवर करण्यात येत आहे.

Why did the plane crash

6 • PG

1278 • Sqcm

1476177 • AVE

765.47K • Cir

Top Center

Pune • Mumbai

विंगकमांडर (निवृत्त)
शशिकांत कोपीकर
mtedit@timesofindia.com

विमान कोसळले कशामुळे?

अहमदाबाद येथे झालेल्या भीषण विमान दुर्घटनेमागे कारणे काय असतील, याचा तटस्थ मनाने शोध घेण्याचा प्रयत्न करणारा लेख...

अहमदाबाद येथे १२ जून रोजी झालेल्या, ए आय १७१, बोईंग ७८७ आवृत्तीच्या विमानाच्या भयंकर अपघाताने बरेच प्रश्न उभे केले आहेत. या अपघातातील हद्दयद्रावक जीवितहानीमुळे देशभरात शोक व्यक्त होत असताना या अपघाताचे कारण शोधणाऱ्यांना तटस्थ मनाने परिस्थितीचे विश्लेषण करावे लागेलच. या पुढील मजकूर हा असेच एक विश्लेषण आहे, असे गृहीत धरून वाचावा ही विनंती.

आंतरराष्ट्रीय नागरी विमानसेवा व्यवस्थापन (आयसीएओ); तसेच भारतीय नागरी विमानसेवा नियंत्रक (डीजीसीए) यांनी विमान अपघात तपासणीबद्दल बराच तपशील असलेले नियम आधीच लागू केलेले आहेत. अर्थात, अहमदाबाद अपघाताच्या चौकशीलाही ते लागू होतील. अपघाताचे कारण शोधताना, भविष्यात असे अपघात टाळण्यासाठी आवश्यक त्या शिफारसीही केल्या जातील. चौकशीत विमानाच्या डिझाइनपासून त्याची तांत्रिक देखरेख, सुरक्षिततेची पात्रता, विमानचालकांची पात्रता, उड्डाणाच्या वेळचे हवामान, अभियंत्यांनी उड्डाणाच्या आधी केलेले तांत्रिक पात्रतेचे परीक्षण, विमानात भरलेल्या ईंधनाची शुद्धता, हवाई दिशादर्शन (एटीसी) नियंत्रकांचे काम, एवढेच काय, तर विमान कंपनीच्या व्यवस्थापनाच्या कामाचे अपघातावर झालेले संभाव्य परिणाम, या सर्व बाबींचे सूक्ष्म नजरेने परीक्षण होईल.

परीक्षणत, प्रत्यक्ष साक्षीदारांशिवाय विमानातील दोन यंत्रांची मदत अनिवार्य असते - चालक कक्षातील संपाणण टिपून ठेवणारे विद्युत यंत्र (सीडीआर) आणि कॅम्पिटीट वॉइस रेकोर्डर (सीडीआर) आणि विमानातील ५००हून अधिक इंजिनांचे कार्य, वेगवेगळ्या यंत्रणांचे कार्य (ईंधन, वीज पुरवठा, विमान हाताळण्यासंदर्भात करण्यात आलेल्या हालचाली) इत्यादी टिपून ठेवणारे एक वेगळे यंत्र (डीएफडीआर - डिजिटल फ्लाईट डेटा रेकोर्डर). सीडीआरमधील माहिती एका दिवसाच्या आत काढता येते, पण डीएफडीआरमधील माहिती काढण्यास एक आठवडा तरी लागतोच. शिवाय अहमदाबादच्या अपघाताच्या विश्लेषणात, बोईंग कंपनीचे वरिष्ठ, अमेरिकेतील अपघाततज्ञ, इंग्लंडमधील अपघात तज्ज्ञांनी मदत करणार आहेत. एक लक्षात ठेवण्यासारखी बाब म्हणजे, माध्यमांतून विश्लेषण करणारी मंडळी अनुभवी असली तरी त्यांच्याकडे वर दिलेली सगळी माहिती उपलब्ध नसते. त्यामुळे, ते सर्व आदरणीय असले तरी त्यांचे विश्लेषण हे अपुऱ्या माहितीच्या आधारवर व्यक्त केलेले ताल्लुम ते मत असे समजावे.

या विमान अपघाताचे विश्लेषण करताना माध्यमांवर वारंवार दाखवल्या गेलेल्या माहितीची पुनरावृत्ती इथे दिसणार नाही. संकृतदर्शनी हे नक्की,

आदरणीय काका आणि काकू...

सध्या आम्ही कोल्स येथे आहोत. आम्हाला १५ दिवसांची सुट्टी मिळालेली आहे. अहमदाबादच्या भयंकर दुर्घटनेची बातमी आम्हाला कालच कळली. तसे पाहिले तर जवळजवळ दर महिन्यात जगात कुठे ना कुठे विमान अपघात होतच असतात. आम्ही कासावीस होऊन त्याबद्दल वाचतो. त्याचा होईल तितका अभ्यास करतो आणि अशी दुर्घटना आपल्याबाबत देखील होण्याची बऱ्याच शक्यता आहे, या व्यतिरिक्त जाणीवेने पुन्हा धाडस दाखवून कॉकपिटमध्ये चढतो.

काल अहमदाबाद येथे एवढा मोठा अपघात घडला. ड्रीम लायनर अर्थात बोईंग ७८७ विमानाचा हा आजपर्यंतचा पहिला अपघात. कॅप्टन सुमित सभरवाल आणि को-पायलट क्लाईव्हा कुंदर हे दोघेही आमच्या ओळखीचे.

को या दोन इंजिनांच्या विमानातल्या दोन्ही इंजिनांची शक्ती एकाच वेळी नाहीशी झाली. तेही धावपट्टी नुकतीच सोडल्यावर काही सेकंदातच. अपघातातून वाचलेल्या एकमेव प्रवाशाच्या म्हणण्याप्रमाणे, याच वेळी एका मोठ्या स्फोट्याचा आवाज ऐकू आला. विमान धावपट्टीवर परत उतरवण्याच्या पलीकडल्या गतीत (व्ही १च्या पलीकडे) होते. तशा स्थितीत विमान परत उतरवणे म्हणजे सर्वांचा मृत्यू जवळजवळ निश्चित. याच वेळी विमानचालकाचा आपत्कालीन संदेश आला - 'आपत्काल. मदत करा. इंजिने शक्तिहीन. तंत्रणे अशक्य'.

धावपट्टीवरून उड्डाणाची सुरुवात करण्यासाठी विमानातल्या वेगवेगळ्या यंत्रणा एका विशिष्ट जागी /स्थितीत आणल्या जातात. त्यातील एक म्हणजे विमानातील पंखांचा मागील हिस्सा (फ्लॅप्स) अंशतः खाली आणणे. हे केल्याने धावपट्टीच्या कमी अंतरात आणि विमानाच्या कमी गतीत जमीन सोडून उड्डाण करता येते. सीसीटीव्हीच्या आधारवर, माध्यमातील काही अनुभवी लोकांच्या मते एआय १७१ चे वैमानिक ही कृती करण्यास विस्तरले असणार; पण हे शक्य नाही. कारण तसे असल्यास एक धोक्याचा दिवा आणि आवाज (कॉम्प्युटरटीओ, फ्लॅप्स) येत राहतो आणि चालक योग्य कृती करू शकतो. एकदा विमानाने धावपट्टी

सोडली, की चालकाच्या आज्ञेवर, सहचालक आधी विमानाची चाके (लॉडिंग गियर), आणि मग फ्लॅप्स वर करतो आणि विमान लांब पलयावर जायला सज्ज होते. इथे सहचालकाने चुक केल्याची शक्यता नाकारता येत नाही. म्हणजे लॉडिंग गियरच्या ऐवजी फ्लॅप्स वर केले असण्याची शक्यता आहे. हा विमानावर लिप्ट घाव आहे. इंजिने शक्तिहीन, गतिविरोधक चाके खाली आणि विमान उचलून भरणारे (लिफ्ट) फ्लॅप्स अकाली वर अशी स्थिती.

आता, अंदाज बांधू या दोन्ही इंजिने एकाच वेळी बंद पडण्याच्या समस्येबद्दल. त्याची कारणे पुढीलप्रकारे असू शकतात : अशुद्ध अथवा पाणी मिश्रीत ईंधन, पक्षाच्या मोठ्या धव्यामधील बरेच पक्षी एकाच वेळी दोन्ही इंजिनात एकाच वेळी खेचले जाणे, आणि तिसरे म्हणजे दहशतवादी घटना.

कंपनी कुठलीही असे, ईंधन पुरवण्याआधी वेगवेगळ्या स्तरांवर त्याची चाचणी केली जाते. शिवाय विमान वाहतूक कंपनीकडूनही या पद्धतीची चाचणी केली जाते. ही परीक्षा ईंधनभरणी करण्याच्या काही क्षण आधी केली जाते आणि ते तंत्रज्ञांच्या यादीत नमूद केले जाते. ईंधन पाण्याहून हलके असते. प्रत्येक विमानात ईंधनाच्या टाकीखाली संभाव्य साचलेले पाणी काढून टाकणारा एक 'ड्रेन' असतो आणि विमानाला हिरवा कंदील

दाखवण्याआधी ड्रेनमधून पाणी काढले गेल्याचे नमूद केले जाते.

पक्षी इंजिनात खेचले गेल्याने जर इंजिने बंद पडली असतील तर - १) काही पक्षी विमानाच्या मुख्य अंगावरही आदळून धावपट्टीवर किंवा जवळ मृत स्थितीत दिसले पाहिजेत. २) तसेच विमानाच्या इंजिनाच्या अवशेषात तसेच धावपट्टीवर त्यांची पिसे दिसली पाहिजे. मात्र, तसे काही दिसल्याचे उल्लेख कुठेच दिसत नाहीत.

हा अपघात म्हणजे एक दहशतवादी घटना आहे, असे छातीठोकपणे म्हणता येत नाही; पण 'ही दहशतवादी घटना नाही', असेही तत्त्वतः आताच म्हणणे नक्कीच चुकीचे होईल. असा इरादा आणि कृत्य कुठल्याही बाह्य व्यक्तीचे असू शकते, जी विमानकंपनीत नाही, पण साहाय्यक कंपनीत आहे आणि ज्याला विमानतळावर काम करण्याची परवानगी आहे. अपघाताचा तपास करणारी समिती याकडे दुर्लक्ष करणार नाही, याची खात्री आपण ठेवावी. दोन्ही इंजिने एकाच वेळी बंद पडणे ही लाक्षातली एक नक्के; तर कोटधवर्षांतील एक शक्यता आहे.

असे म्हटले जाते, की कुठलाही विमान अपघात केवळ एकाच कारणाने होत नाही. अपघात हा नेहमीच दोन किंवा अधिक कारणांच्या एकत्र येण्याने होतो. अहमदाबाद येथील अपघात दोन्ही इंजिने एकाच वेळी बंद पडणे आणि फ्लॅप्स चुकीच्या वेळी वर करणे या दोन कारणांच्या एकत्र येण्याने झाला असावा, असे सध्या तरी वाटते.

राहता राहिले अपघातात सापडलेल्या बोईंग - ७८७ या विमानाच्या इतिहासाचे अवलोकन. प्रवासी विमान सेवा क्षेत्रात हे विमान दाखल झाल्यानंतर त्यातील एक दोष वारंवार दिसून आला, तो होता विमानाच्या बॅटरी चार्जिंग यंत्रणेचा; पण एकदा त्यावर उपाय केल्यावर गेल्या १५ वर्षांत तो पुन्हा उद्भवलेला नाही. हेही खरे की, बोईंग कंपनीच्या एका जबाबदार तंत्रज्ञाने (कॉन्सिन्स विह्स्टलव्हावर) विमानाचा मुख्य अंगाचा दर्जा खालावू दिल्याचा आरोप कंपनीवर केला होता. पण तो मुख्यतः बी-७३७ मॅक्स ह्या विमानाबद्दल होता आणि सुमारे सहा वर्षांपासो झालेल्या लायन एअर आणि इथिओपियन एरलाईन्स या कंपन्यांच्या विमान अपघातासंदर्भात होता. त्या विमानातील दोष सापडून तो दूर करेपर्यंत दोन वर्षे मॅक्स विमानांची जगभरातील उड्डाणे थांबवण्यात आली होती, हे लक्षात घ्यायला हवे.

अपघाताची मुख्य कारणे सीडीआर, डीएफडीआर यांच्या विश्लेषणातून महिनाभरात कळली, तरीही सुरुवातीला म्हटल्याप्रमाणे तपास समितीने, इतरही काही पूरक कारणे नाहीत, असे आपल्या अहवालात स्पष्टपणे म्हटल्याशिवाय अहवाल प्रसिद्ध केला जाणार नाही. त्याला साधारण सहा महिने लागतील. आणि त्यात राजकीय दृष्ट्या संवेदनशील मजकूर असेल, तर तो मजकूर नमूद केला, तरी झाकला जाण्याची शक्यता आहे.

(लेखक भारतीय हवाई दलातील निवृत्त वैमानिक व संरक्षण अभ्यासक आहेत.)

आपल्याबाबतही असं होऊ शकतं...

नीलम इंगळे-लोबो आणि रॉबिन लोबो हे इंग्लंडमध्ये वैमानिक म्हणून कार्यरत असलेले जोडपे. अहमदाबाद येथील भीषण विमान अपघातातून त्यांनी मुंबईतील आपल्या आप्ताना पाठवलेले हे पत्र वैमानिकांच्या मनातील अस्वस्थतेचे, त्यांच्या मनातील अनिश्चिततेचे प्रतिबिंब ठरवावे.

कॅप्टनचं म्हणाल, तर कॅप्टन ट्रेनर आणि अतिशय शिस्तबद्ध माणूस. को-पायलट देखील फार चांगला वैमानिक होता. हवामान अगदी स्वच्छ होते. धोके, वादळ किंवा कसला पाऊस नव्हता. विमानाच्या उड्डाणाची नोंद देखील अतिशय चांगली होती. विमानातील एक प्रवासी वेगळ्या सगळेजण

मुल्युमुळी पडले. शिवाय त्या मॅडेकल कॉलेजमधील विद्यार्थ्यांच्या ध्यानमगती तरी असेल का, की एखादं विमान आपल्यावर येऊन कोसळेल? रस्त्यावर चाललेली मंडळीसुद्धा जखमी झाली. हा सगळा विचार केल्यानंतर असं वाटतं की, आत्माविश्वास, अनुभव किंवा आपल्या कामातलं कोशल्य या गोष्टी

गौण आहेत; भाग्य, प्रारब्ध, नशीब, दैव या मंडळींनी रचलेलं कारस्थान हे आपल्या मानवी योजनांन सहजपणे पराभूत करतं. बरं, असंही नाही की ही मंडळी नेहमी खलनायकांच्या भूमिकेत असतात. या अपघातात एकमेव प्रवाशाला वाचवणारी सुद्धा हीच गंगा! गेल्या वीस वर्षांमध्ये मी असेंख्येवढ्या विमान चालवलं आहे. पण प्रत्येक वेळी माझं विमान सुखरूपपणे उतरल्यानंतर एखादा गड जिंकल्यासारखा आनंद होतो. रॉबिन आणि मी विमान उतरल्यानंतर एकमेकांना जेव्हा विचारतो की, 'हाऊ वॉज द फ्लाइट?' तेव्हा 'फ्लाइट वॉज अन-इव्हेंटफुल' हेच फार मोलाचे उत्तर अपेक्षित असतं. आपल्या आशीर्वादांशिवाय आमच्या फ्लाइट्स अशा अनइव्हेंटफुल कशा होऊ शकतील?

- नीलम इंगळे-लोबो, रॉबिन लोबो

Maharashtra Times • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Bird clash or technical failure

7 • PG

1509 • Sqcm

1742492 • AVE

765.47K • Cir

Top Left

Pune

महाराष्ट्र टाइम्स | पुणे | शुक्रवार, १३ जून २०२५

mtdit@timesgroup.com

पक्ष्याची धडक की तांत्रिक बिघाड ?

‘ब्लॅक बॉक्स’द्वारे माहिती मिळाल्यानंतर विमान अपघाताच्या कारणाचा उलगडा होणार

म. टा. विशेष प्रतिनिधी, मुंबई

अहमदाबादमधील विमान अपघातामागे पक्ष्याची धडक की तांत्रिक व अन्य काही कारणे आहेत, याबाबत तपास सुरू आहे. एअर इंडियाचे विशेष पथक गुरुवारी संध्याकाळी अहमदाबादला पोहोचले आहे. ब्लॅक बॉक्समधून मिळालेल्या माहितीच्या आधारेच तांत्रिक माहिती समोर येईल. तोपर्यंत चर्चांना अर्थ नाही, असे विमान वाहतूक तज्ज्ञांकडून सांगण्यात आले.

एखाद्या विमानाचा अपघात कसा झाला, याच्या अनेक शक्यता असतात. मात्र, सुरुवातीच्या विहिडिओवरून कोणताही तर्क काढता येणार नाही. त्यामुळे कॉकपिट व्हाइस रेकॉर्डर आणि फ्लाइट डेटा रेकॉर्डर यावरून जी माहिती उपलब्ध होईल त्यावर अवलंबून राहावे लागेल, असे निवृत्त हवाईदल अधिकारी आणि विमान यांत्रिक तज्ज्ञ विंग कर्मांडर अभिजित गोखले यांनी सांगितले. सुरुवातीच्या विहिडिओमध्ये विमान एका ठरावीक उंचीला पोहोचल्याचे दिसत आहे. यामध्ये इंजिनमध्ये पुरेशी क्षमता नव्हती का, असा प्रश्न निर्माण होतो. मात्र यासाठी नेमके काय कारण आहे हे कॉकपिट व्हाइस रेकॉर्डर आणि फ्लाइट डेटा रेकॉर्डरच्या माहिती विश्लेषणावरूनच कळेल. विमान उड्डाण घेताना एका इंजिनवर उडू शकते. वैमानिकांना दर सहा मिनिटांनी अशा पद्धतीचे प्रशिक्षण दिले जाते. त्यामुळे या संदर्भात प्रश्न आता उपस्थित केले जाऊ नयेत असेही ते म्हणाले. या विमानतळाच्या बाहेर थेट घस्ती होती. तिथे मोकळे मैदान असते किंवा

पाणी असते तर लँडिंग करता येण्याची शक्यता असू शकते. मात्र, बिघाड फुटे झाला हे कळल्याशिवाय चर्चा करणे शक्य नसल्याचे ते म्हणाले.

अहमदाबादच्या आसपास पक्ष्यांचा वावर असल्याच्या सूचना वैमानिकांना देण्यात येतात, याकडेही या घटनेच्या निमित्ताने लक्ष वेधण्यात येत आहे. या घटनेमध्ये इंजिनमध्ये पक्षी अडकला होता, का याचीही तपासणी करण्यात येईल. पक्षी अडकल्यास इंजिनाची कार्यपद्धती बदलेल, असेही गोखले यांनी सांगितले. मात्र, या सर्व चर्चा असून अधिकृत माहिती आल्याशिवाय कोणतेही निष्कर्ष काढले जाऊ नयेत, असे आवाहन त्यांनी केले. सर्वसाधारणपणे विमानतळ ऑपरटरकडून परिसरात पक्षी येऊ नयेत यासाठी उपाययोजना केल्या जातात. विमानतळ परिसरामध्ये कचऱ्याचे ढीग होऊ नयेत याचीही काळजी घेण्याचे आवाहन केले जाते. मात्र, वाढत्या शहरीकरणामुळे ही समस्याही वाढल्याचे विमान वाहतूक तज्ज्ञांचे म्हणणे आहे. विमानाच्या धावपट्टीच्या पुढे असलेल्या सेप्टी फनेलची जागा पुरेशी होती का याचाही यामुळे विचार केला जाईल याकडेही काही तज्ज्ञ लक्ष वेधत आहेत.

अपघातग्रस्त विमान ११ वर्षे जुने असल्याने त्या संदर्भातही प्रश्न उपस्थित करण्यात येत आहेत. मात्र योग्य काळजी घेतल्यास विमाने ४० वर्षांपर्यंत खर्चाखिस्त चालतात, असे हवाई वाहतूक तज्ज्ञ मंदार भारदे यांनी सांगितले. जगभरामध्ये जुनी विमाने अत्यंत चांगल्या पद्धतीने कार्यरत आहेत, याकडेही त्यांनी लक्ष वेधले. या विमानाच्या देखभालीमध्ये उणीव होती का हेही कळेल, असे ते म्हणाले.

तांत्रिक अहवालाची प्रतीक्षा; इंजिनच्या क्षमतेवरही प्रश्नचिन्ह

विमान अपघातानंतर घटनास्थळी मोठी गर्दी उसळली.

अपघातग्रस्त विमान ११ वर्षे जुने; मात्र ४० वर्षांपर्यंत आयुर्मान असल्याचे तज्ज्ञांचे मत

तपासात ब्रिटनच्या संस्थेची मदत

विमान दुर्घटनेचा तपास करण्यासाठी ब्रिटनची संस्थाही मदत करणार आहे. ब्रिटनच्या 'एअर ऑक्सिडेंट इन्व्हेस्टिगेशन ब्रॉच' ने (एएआयबी) भारतीय तपास संस्थेशी संपर्क करून मदतीची तयारी दर्शविली आहे. दुसरीकडे भारताच्या 'एअरक्राफ्ट ऑक्सिडेंट इन्व्हेस्टिगेशन ब्युरो' चे महाराष्ट्राला आणि संचालक घटनास्थळी रवाना झाले आहेत. ही संस्था नागरी हवाई वाहतूक मंत्रालयाच्या अखत्यारित काम करते. भारतीय हवाईक्षेत्रात दुर्घटनांचा तपास ही संस्था करते. दुर्घटनांबाबत सखोल तपास करून सुरक्षेमध्ये सुधारणा करण्यासाठी ही संस्था उपाययोजना सुचवते.

ब्लॅक बॉक्सचा शोध सुरू

विमान हवेत झेपावल्यानंतर लगेचच वैमानिकांना हवाई वाहतूक नियंत्रण कक्षाला (एटीसी) आपत्कालीन परिस्थितीची कल्पना दिली. मात्र, एटीसीने त्यास प्रतिसाद देण्यापूर्वीच विमान जमिनीवर कोसळले. अपघाताचे कारण अद्याप समजू शकलेले नाही. विमानाचा ब्लॅक बॉक्स शोधण्याचे प्रयत्न सुरू आहेत.

गुजरातचे माजी मुख्यमंत्री विजय रूपानी यांच्यासह सहप्रवासी महिलांने विमान प्रवासाआधी काढलेला हा सेल्फी. रूपानी यांच्या निधनामुळे भाजपने गुजरातमधील एक सक्षम नेता गमावल्याची भावना राजकीय वर्तुळात व्यक्त होत आहे.

विमान दुर्घटनेत एकमेव बचावलेला प्रवासी विश्वास कुमार रमेश. त्याच्यावर अहमदाबादमधील रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत. केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांनी त्याची भेट घेऊन प्रकृतीची विचारपूस केली.

सॉफ्टवेअर इंजिनीअर प्रतीक जोशी आणि त्याची पत्नी कोमी व्यास आपल्या तीन मुलांसह लंडनला निघाले होते. प्रवासाच्या सुरुवातीला त्यांनी काढलेला सेल्फी. विमान दुर्घटनेत त्यांच्या जीवनावप्रवासाचा अंत झाला.

Maharashtra Times • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Bird strike or technical failure

11 • PG

662 • Sqcm

1505970 • AVE

1.3M • Cir

Top Left

Mumbai

पक्ष्याची धडक की तांत्रिक बिघाड?

‘ब्लॅक बॉक्स’द्वारे माहिती मिळाल्यानंतर विमान अपघाताच्या कारणाचा उलगडा होणार

म. टा. विशेष प्रतिनिधी, मुंबई

अहमदाबादमधील विमान अपघातामागे पक्ष्याची धडक की तांत्रिक व अन्य काही कारणे आहेत, याबाबत तपास सुरू आहे. एअर इंडियाचे विशेष पथक मुरुवारी संध्याकाळी अहमदाबादला पोहोचले आहे. ब्लॅक बॉक्समधून मिळालेल्या माहितीच्या आधारेच तांत्रिक माहिती समोर येईल. तोपर्यंत चर्चा अर्ध नाही, असे विमान वाहतूक तज्ज्ञांकडून सांगण्यात आले.

एखाद्या विमानाचा अपघात कसा झाला, याच्या अनेक शक्यता असतात. मात्र, सुरुवातीच्या विहिडिओवरून कोणताही तर्क काढता येणार नाही. त्यामुळे कॉकपिट व्हाइस रेकॉर्डर आणि फ्लाइट डेटा रेकॉर्डर यावरून जी माहिती उपलब्ध होईल त्यावर अवलंबून राहावे लागेल, असे निवृत्त हवाईदल अधिकारी आणि विमान वाहतूक तज्ज्ञ विंग कर्मांडर अभिजीत गोखले यांनी सांगितले. सुरुवातीच्या विहिडिओमध्ये विमान एका उरावीक उंचीला पोहोचल्याचे दिसत आहे. यामध्ये इंजिनमध्ये पुरेशी क्षमता नव्हती का, असा प्रश्न निर्माण होतो. मात्र यासाठी नेमके काय कारण आहे हे कॉकपिट व्हाइस रेकॉर्डर आणि फ्लाइट डेटा रेकॉर्डरच्या माहिती विलेखनावरूनच काढले. विमान उड्डाण घेताना एका इंजिनवर उडू शकते. वैमानिकांना दर सहा महिन्यांनी अशा पद्धतीचे प्रशिक्षण दिले जाते. त्यामुळे यासंदर्भात प्रश्न आता उपस्थित केले जाऊ नयेत असेही ते म्हणाले. या विमानतळाच्या वाहेर थेट वस्ती होती. तिथे मोठे मैदान असते किंवा

पाणी असते तर लँडिंग करता येण्याची शक्यता असू शकते. मात्र, बिघाड कुठे झाला हे कळल्याशिवाय चर्चा करणे शक्य नसल्याचे ते म्हणाले.

अहमदाबादच्या आसपास पक्ष्यांचा वावर असल्याच्या सूचना वैमानिकांना देण्यात येतात, याकडेही या घटनेच्या निमित्ताने लक्ष वेधण्यात येत आहे. या घटनेमध्ये इंजिनमध्ये पक्षी अडकला होता, का याचीही तपासणी करण्यात येईल. पक्षी अडकल्यास इंजिनाची कार्यपद्धती बदलेल असेही गोखले यांनी सांगितले. मात्र या सर्व चर्चा असून अधिकृत माहिती आल्याशिवाय कोणताही निष्कर्ष काढले जाऊ नयेत असे आवाहन त्यांनी केले. सर्वसाधारणपणे विमानतळ ऑपरटरकडून परिसरात पक्षी येऊ नयेत यासाठी उपाययोजना केल्या जातात. विमानतळ परिसरामध्ये कचऱ्याचे ढीग होऊ नयेत याचीही काळजी घेण्याचे आवाहन केले जाते. मात्र, याद्वारे शहरीकरणामुळे ही समस्याही वाढल्याचे विमान वाहतूक तज्ज्ञांचे म्हणणे आहे. विमानाच्या धावपट्टीच्या पुढे असलेल्या सेफ्टी फेनलची जागा पुरेशी होती का याचाही यामुळे विचार केला जाईल याकडेही काही तज्ज्ञ लक्ष वेधत आहेत.

अपघातग्रस्त विमान ११ वर्षे जुने असल्याने त्यासंदर्भातही प्रश्न उपस्थित करण्यात येत आहेत. मात्र योग्य काळजी घेतल्यास विमाने ४० वर्षांपर्यंत व्यवस्थित चालतात, असे हवाई वाहतूक तज्ज्ञ मंदार भारदे यांनी सांगितले. जगभरामध्ये जुनी विमाने अत्यंत चांगल्या पद्धतीने कार्यरत आहेत. याकडेही त्यांनी लक्ष वेधले. या विमानाच्या देखभालीमध्ये उणीव होती का हेही कळेल, असे ते म्हणाले.

तांत्रिक अहवालाची प्रतीक्षा; इंजिनच्या क्षमतेवरही प्रश्नचिन्ह

अपघातग्रस्त विमान ११ वर्षे जुने; मात्र ४० वर्षांपर्यंत आयुर्मान असल्याचे तज्ज्ञांचे मत

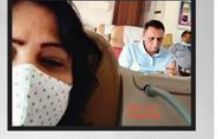
विमान अपघातानंतर घटनास्थळी मोठी गर्दी उसळली.

तपासात ब्रिटनच्या संस्थेची मदत

विमान दुर्घटनेचा तपास करण्यासाठी ब्रिटनची संस्थाही मदत करणार आहे. ब्रिटनच्या 'एअर ऑक्सिडेंट इन्वेस्टिगेशन ब्रॉच'ने (एएआयबी) भारतीय तपास संस्थेशी संपर्क करून मदतीची तयारी दर्शवली आहे. दुसरीकडे भारताच्या 'एअरक्राफ्ट ऑक्सिडेंट इन्वेस्टिगेशन ब्युरो'चे महासंचालक आणि संचालक घटनास्थळी रवाना झाले आहेत. ही संस्था नागरी हवाई वाहतूक मंत्रालयाच्या अखत्यारित काम करते. भारतीय हवाईक्षेत्रात दुर्घटनांचा तपास ही संस्था करते. दुर्घटनांबाबत सखोल तपास करून सुरक्षेमध्ये सुधारणा करण्यासाठी ही संस्था उपाययोजना सुचवते.

ब्लॅक बॉक्सचा शोध सुरू

विमान हवेत झेपावल्यानंतर लगेचच वैमानिकाने हवाई वाहतूक नियंत्रण कक्षाला (एटीसी) आपत्कालीन परिस्थितीची कल्पना दिली. मात्र, एटीसीने त्यास प्रतिसाद देण्यापूर्वीच विमान जमिनीवर कोसळले. अपघाताचे कारण अद्याप समजू शकलेले नाही. विमानाचा ब्लॅक बॉक्स शोधण्याचे प्रयत्न सुरू आहेत.

गुजरातचे माजी मुख्यमंत्री विजय रूपानी यांच्यासह सहप्रवाशी महिलांने विमान प्रवासाआधी काढलेला हा सेल्फी. रूपानी यांच्या निधनामुळे भाजपने गुजरातमधील एक सक्षम नेता गमावल्याची भावना राजकीय वर्तुळात व्यक्त होत आहे.

विमान दुर्घटनेत एकमेव बचावलेला प्रवासी विश्वास कुमार रमेश. त्याच्यावर अहमदाबादमधील रुग्णालयात उपचार सुरू आहेत. केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांनी त्याची भेट घेऊन प्रकृतीची विचारपूस केली.

सोफ्टवेअर इंजिनीअर प्रतीक जोशी आणि त्याची पत्नी कोमी व्यास आपल्या तीन मुलांसह लंडनला निघाले होते. प्रवासाच्या सुरुवातीला त्यांनी काढलेला सेल्फी. विमान दुर्घटनेत त्यांच्या जीवनप्रवासाचा अंत झाला.

Maharashtra Times • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Issue of mental health of pilots is also on the agenda

11 • PG

131 • Sqcm

297746 • AVE

1.3M • Cir

Bottom Right

Mumbai

वैमानिकांच्या मानसिक आरोग्याचा प्रश्नही ऐरणीवर

म. टा. विशेष प्रतिनिधी, मुंबई

विमान दुर्घटनेमुळे वैमानिकांमध्येही चिंतेचे वातावरण पसरले आहे. विमानातील प्रवासी आणि त्यांच्या कुटुंबीयांच्या सुरक्षेची जबाबदारी घेऊन शेकडो फुटांवरून उड्डाण करणाऱ्या वैमानिकांच्या झोपेची, मानसिक आरोग्याची काळजी घेतली जावी, अशी अपेक्षा या वैमानिकांकडून व्यक्त करण्यात येत आहे.

एअर इंडियाच्या एआय १७१ विमानातील वैमानिक आणि क्रू मॅम्बर यांच्याबरोबर इतर वेळी विमानोड्डाण केलेल्या काही वैमानिकांनी ही घटना धक्कादायक असल्याचे सांगितले. या घटनेनंतर लगेच किंवा दुसऱ्या दिवशी सगळ्यांची विमानोड्डाण करण्याची हिंमत होणार नाही, अशीही प्रतिक्रिया त्यांनी दिली. सगळ्याच वैमानिकांना असा मोठा धक्का बसला नसला तरी हे वैमानिक आणि क्रू मॅम्बर यांच्याबरोबर काम केलेल्यांना या घटनेची तीव्रता अधिक जाणवली. विमानसेवेकडून अशा घटनांच्या वेळी वैमानिकांसाठी तसेच इतर कर्मचाऱ्यांसाठी समुपदेशन, संवाद याची तरतूद होण्याची गरज व्यक्त

होत आहे. विमानाला पक्षांची धडक बसण्याच्या प्रसंगांना काही वैमानिकांनी तोंड दिलेले आहे. त्यावेळी बिकट परिस्थिती निर्माण होते. अशा बिकट परिस्थितीला तोंड कसे द्यायचे याचे प्रशिक्षणही देण्यात येते. त्याची सहा महिन्यांनी चाचणीही होते. अशा प्रसंगांनंतर आत्मविश्वास डळमळीत होऊ शकतो. त्यामुळे वैमानिकांवर येणाऱ्या ताणासाठी त्यांच्याशी चर्चा, समुपदेशन आवश्यक असल्याचे सांगण्यात येत आहे. यासंदर्भात नोकरीच्या भीतीने उघडपणे बोलायला कर्मचारी तयार नसले तरी यातील अनेक मुद्द्यांवर आपापसात बोलणे झाल्याचे सांगण्यात येत आहे.

तक्रारी काय?

काही विमानसेवा वैमानिकांच्या विश्रांतीचे तास कमी करण्याचा प्रयत्न करत असल्याची तक्रारही वैमानिकांकडून केली जात आहे. कोरोना कालावधीनंतर वेतनामध्ये करण्यात आलेली काटछाट यामुळे वैमानिकांनाही आर्थिक अडचणी भेडसावत आहेत. काही वेळा या अडचणींवर मात करण्यासाठी अधिक काम केले जाते.

Prahar • 15 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Dreamliner or Death Row

8 • PG

265 • Sqcm

74265 • AVE

215K • Cir

Top Center

Mumbai

दि. १२ जून, गुजराती दुचाकी एअर इंडियाचे विमान बोईंग ड्रीमलाइनर ७८७ मुंबयतपासून अहमदाबादच्या सरदार वल्लभभाई पटेल अंतराष्ट्रीय विमानतळापर्यंत सॅंडनकडे जाण्यासाठी निघाले आणि टेक ऑफ (उड्डाण) करताना काही सेकंदांनंतर ते मोठ्या संकटात सापडले. विमान उंचीवर जाण्याऐवजी वेगाने खाली येऊ लागले. विमानाचे निम्मे जम झाले, विमानाच्या टापरमधील पार्क आत खोचली गेलीच नाहीत. विमानात सव्वादहाशे विस्तर इंधन होते. काही क्षणातच विमानाने मोठा पेट पोसला आणि आगीच्या लोखंडाने विमानात लपटले. विमानातील एक प्रवासी वगळता कू मेजरसह १४१ जण भडकण्या जखमींमध्ये होस्पिटल मरणा पावले. विमानतळावर आल्या नवनेवाहकांचा निरोप घेऊन आणि मोठी सवने उगरी काढणून सॅंडनसह निघालेल्या या प्रवाशांच्या शरीरांचा विमानतळा सगळेल्याच अर्शीत अक्षरातः कोळसा झाला. विमानात १६१ भारतीय, ५३ ब्रिटिश, ७ फ्रेंच, १ कॅनडाचे नागरिक होते. आकाशात उडालेले ड्रीमलाइनर ६२५ फुटांपेक्षा वेगाने खाली आला आणि बी. जे. बॅंडिकल कॉर्पोरेशनच्या वॉशिंग्टनवर जाऊन पडकले. वॉशिंग्टनची फ्लिग व्हिड्युन हे ड्रीमलाइनर इमारतीत घुसले. त्यावेळी वॉशिंग्टनच्या भेजणुगात जेवण असलेले काही डॉक्टरां या बॅंडिकल कॉर्पोरेशन विद्यापीठी मृत्युमुखी पडले व बरेच जण जखमी झाले. या भयंकर अपघातात विमानातील प्रवाशां व वॉशिंग्टनतील मेडिकलचे विद्यार्थी अशा मृतांची संख्या २७५ वा गेली.

स्टेटलाइन डॉ. सुकृत खांडेकर

अहमदाबाद - लंडन या ड्रीमलाइनर ७८७ विमानाच्या भीषण अपघातात सध्या जगाला हादरा बसला. अमेरिकेच्या बोईंग कंपनीने ड्रीमलाइनर विमान बनवले होते, हे विमान ब्रिटनचा पालले होते आणि हा भयान अपघात घातला, अहमदाबाद विमानतळावर घडला. अहमदाबाद विमानतळावर हा दुसरा मोठा विमान अपघात आहे. दि. १९ ऑक्टोबर १९८८ रोजी इंडियन एअरलाइन्सच्या मुंबईतून आलेल्या विमानात अहमदाबाद विमानतळावर उतरताना अपघात झाला होता व त्यात १३० प्रवाशांचा मृत्यू झाला. दि. १२ जून २०२५ रोजी अहमदाबाद विमानतळावर झालेल्या विमान अपघाताचे नेमाक कारण अजून बघले जात नाही. ड्रीमलाइनरचे उड्डाण होताच पर्यायी विमानात पडक दिली असे सुसंवादीय कारण पुढे आले होते, पंडर टेक ऑफ करताना तांत्रिक विषाद झाला अशी शक्यता व्यक्त केली गेली. विमान आकाशात होत पोचत निजिच बंद पडले किंवा दोन्ही इंधने खराब झाली असतील तर हे खूपच गंभीर आहे. विमानाचे उड्डाण होत असताना वैमानिकाने एअर ट्रिपिक कंट्रोलसह आरव्यावरील संप्रेषण दिला होता पण त्याच क्षणात विमानाशी संपर्क

ड्रीमलाइनर की मृत्यू गोल ?

जुलूस, मेघावीनारमधील निवासी शेजार पाच मजारी इमारतीवर आघातेने पेटलेले ड्रीमलाइनर पडकले तेव्हा हाहाकार उडाला.

ड्रीमलाइनर ७८७ च्या अपघातानंतर प्रवाशांची विमान प्रवासातील सुरक्षा किती पोखळत आहे हे वास्तव पुढे आले. या अपघातातूनच विमान प्रवासा व विमान कंपन्या यांच्यावरील विश्वासाला मोठा तडा गेला आहे. विमान वाहतूक शेजार जगभर जीवघेणे स्थिती आहे. विमानांची संख्या, प्रवासी संख्या आणि विमानतळांची संख्याही सतत वाढते आहे. विमान वाहतूक शेजारली अनेक अडथळांना सामोरे जावे लागते आहे. सध्या मोठी मृत्युन कमी पांटे आकाशात प्रवाशांना आकर्षित केले जाते. साधारणपणे,

सुटे भाग व इंधन यांचे दर सतत वाढत आहेत. नव्या तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यासाठी विमान कंपन्यांना मोठी गुंतवणूक करावी लागते आहे. अनेक विमान कंपन्या मोठ्यात आहेत. दुसरीकडे विविध स्तरावर विमान कंपन्यांचा संकाय कमी आहे. व्यवस्थापनकडे ट्रान्झिशनच्या अपाव आहे. कुशल नेतृत्व व कमजोर व्यवस्थापन यामुळे विमान कंपन्यांची धारणा होते आहे. कर्मचारी व प्रवासी यांना गृहीत धरून विमान कंपन्यांचा कारभार चालवत नाही आहे. व्यवस्थापन, दुरुस्ती देखभाल, यंत्रणांपासून पाकडे टुल्लू होत आहे. त्याचा परिणाम

झालेल्या मोठ्यारील रस्त्यावर आणायला बंदी आहे मग विमान उड्डाणासाठी काही कारणांसाठी नाही का ?

ड्रीमलाइनर विमानाचे मीत की उड्डाण किंवा बोईंग बॉम्ब असे वर्णन केले जात आहे. २७५ बळी पोचणाऱ्या विमान अपघाताचा जबाबदार कोण. तांत्रिक भूक की कोणाचा निष्काळीणता ? ड्रीमलाइनर विमानाच्या उत्पत्तीकालात जुटी आहेत. त्याचे स्थिती जोडताना जुळणी बघताना झालेली नाही, असे बोईंग कंपनीत अनेक वर्षे काम केलेल्या एका अधिकार्यानेच म्हटले होते. दोन इंधन असलेल्या ड्रीमलाइनरच्या अपघाताचा रकॉर्ड नाही. पण बोईंगच्या दुसऱ्या विमानांचे जागत्य रहा हजारांपेक्षा जास्त अपघात झालेले आहेत. त्यात नऊ हजारांपेक्षा जास्त मृत्युमुखी पडलेले. जगत्य विमान उत्पत्तीत कारणाच्या अमेरिकन कंपनी बोईंग व युरोपियन कंपनी एअरबस या दोनच मोठ्या कंपन्या आहेत. जगातील दीडशे देशांत बोईंगची विमाने पसरली जाताना. सग २०१४ मध्ये अपघातातून विमान एअर इंडियाकडे आले. या विमानाने आठ हजारा उड्डाणे केली आहेत. जगभरात अकराशे ड्रीमलाइनर विमाने विविध देशांत

प्रवाशी येथेच कायल आहेत.

बाजपाचे माजी खासदार डॉ. सुब्रह्मण्यम स्वामी यांनी अहमदाबाद विमान अपघाताची वैजिक जबाबदारी घेऊन पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, केंद्रीय गृहमंत्री अमित शाह व नागरी वाहतूकमंत्री रामचंद्रन याबद्द यांनी रात्रीच्या वाखा अशी मागणी केली आहे. मोदी व शाह यांचा या विमान अपघाताशी काहीही सुलगम संबंध नाही. नाचदू हे लेतूण देराम पक्षचे पंतप्रधान नापटू यांचा हा पक्ष एनडीएचा पटक पक्ष त्यांनी हे खाते आणायला पहालाय म्हणून फेकले. एखाद्या नापटूचा संबंध, डॉ. रवामी यांच्याकडे जातयामध्येल एक आरव्यास आत्म मरणुन बघिलेले जाते.

अहमदाबादच्या अपघातातूनच विमानतळात आणू मुख्यपण पोहोचू शकते या विश्वासात ताळा गेला आहे. विमानातील एअर कंडिशनर बंद आहे, सॅटमोरोल टोपी बंद आहे, सॅटमध्ये खराबी आहे, विमानात मिळणारे भोजन पोचले नाही, विमानात पाहिजे ती वृत्तचि, मासिके मिळत नाहीत, या कारणांचा विमान अपघाताशी काहीही संबंध नसतो. विमानतळावर सिटिकाट्या काढूनटवर एक

मिनीट जरी प्रवाशांचा उशीर झाला तर त्याला बोईंग काढी दिले जात नाही. बोईंग काढी असुवशी उशीर झाला तर विमानातील चेकसाठी त्याला परवानगी दिली जात नाही. बरेचच जगण कोडेही जाला असलेले तिथे घालत नाही. लगेचच जादा पैसे भरावे लागतात. प्रवाशांबाबत विमान कंपन्या एकदम काटेकोर वागतात. मात त्यांच्या सुरक्षिततेऐवजी बेचकी का ? कोणत्याही एका कारणांमुळे अपघात घडत नाहीत. अनेक कारणे सापता राहिली बी, अपघातकडे वळतयाना होते. एका विद्यानातून दुसरा विद्याड - तिसरा विद्याड अशी मालिका सुरू होते, तेव्हा संकटाकडे मार्गक्रमण सुरू होते. मुली, कमजराळ नि विद्याड वेळीच दुरुस्त करणे हे महत्वाचे आहे. पण बेचकी आणि पडविल आरव्यासकाम अनेकदा नडते व प्रवाशांच्याच जीवावर उठतो. देखभाल व दुरुस्ती यांचा दर्जा कमी असले किंवा कसपणहातू काम असले तर ते विमानसेवेत कामे घालू शकते / विमान प्रवास, विमानतळ, कारवायावर टोपीरील तसे ठेऊन असले आणि निवारण ठेवणे. या संस्थेत ५६ टक्के पदे रिक्त आहेत, अशी म्हातिरी पाहिलेल्याने काही आहेत आहे. नागरी विमान वाहतूक संबंधीत जग जग येताना आहेत तिथे पुरेसे मनुष्यबळ नाहीत, तर केवळ पाठोडा राऊटमध्ये काम घालू राहिले व त्याचा परिणाम सेवटी विमान सेवेवर होईल याचे कारण संबंधितांत नाही काय ? अपघातातून रोज टोपी पतिलवर पचां घालू आहे, त्यात निवृत्त अधिकारी घाबेत भाग पोचत. नागरी विमान वाहतूक मंत्री, राज्यमंत्री, सचिव या अन्य वीरच पदांवर असलेले अधिकारी स्वतः जमलेला विश्वासात पोचण्यासाठी पुढे का येत नाहीत ? अपघात झाला बी, सर्व प्रथम वैमानिकांना दिला जातो हे पक्केच आहे. मूर्खपण नवनेवाहकांचे किती नुकसानपरचां मिळणार, एक कोटी बी दोन कोटी चार पांची अधिक होते, पण एखाडे पैसे मिळाल्यावर अपघातात समावेलाय जीव पाल वेणार आहे का ?

नॅशनल इन्व्हेस्टिगेशन एजन्सी, मुजरात पोलीस, एअरक्राफ्ट ऑक्सिडेंट इन्व्हेस्टिगेशन ब्यूरो, डायरेक्टर जनरल सिव्हिल एविएशन, पुनापेटेड किंगडम एअर ऑक्सिडेंट इन्व्हेस्टिगेशन ब्यूरो, मुनापेटेड स्टेट्स नॅशनल ट्रान्स्पर्ट सेफ्टी बोर्ड, फेडरल एविएशन अडमिनिस्ट्रेशन अशा यंत्रणा ड्रीमलाइनर विमान अपघाताची चौकशी करीत आहेत. वायुवीर्या विमान अपघातातून अनेक चौकडा झाला, त्यांचे अडकल आहे. संसदेत पाचो झाले पण त्यातून दोषी कोणा-कोणास शिक्षा झाली, नेमाची पक्क कोणाचा ? त्यातून काय बघे पहात ? अन्वया चौकरी व त्यांचे अडकल हा एक केवळ गुपचार ठरेल... अपघातातून विमान वीरखून दिलेल्याने आहे, दिलेल्या अहमदाबादला आले मात तेव्हा सॅंडनसह जाण्यासाठी उड्डाण होताच त्याचा मृत्युनेलात का झाला ?

sukritrifyou@gmail.com
sukrit@prahaar.co.in

Prahar • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Dark fate of aviation safety

8 • PG

212 • Sqcm

59329 • AVE

215K • Cir

Top Center

Mumbai

अहमदाबादहून लंडनला जाणाऱ्या विमान अपघातात केवळ विमानातील प्रवासी, क्रू मेम्बर्स, मागील मुठमूढ्यांचा बळी गेला नाही, तर हे विमान जमिनीवर कोसळताना जवळ डोंगरांच्या चवडीगुहावर कोसळले, त्यातील डोंगरांचाही बळी गेला आहे. जगभरातील विमानांवर लक्ष ठेवल्यानं 'कॅव्हाट रडार'च्या मागे, विमानाने दुसरी १.३८ काळी उड्डाण केले, विमानाचा एक व्हॉइडओ व्हायरल झाला आहे, त्यात व्हॉइड गिगर (टायप) उघडे दिसत आहेत. विमान हळूहळू खाली जाते आणि आधीच खेळ उडवत, लंडनला जाणाऱ्या या लंब पारल्याच्या विमानात टेकऑफ होण्यापूर्वी भायर इंधन भरले होते. व्हॉइडओ वाहून एक खेपट स्पष्ट होते, की विमानाला इंधनमधून नंतर (वरवी शकते) येत नाही आणि ते उंची काढू शकत नाही. व्हॉइडओमध्ये इंधनमध्ये अग्न किंवा भूत दिसत नाही. त्यामुळे असे म्हणता येईल, की पक्षींचा एक कळत विमानावर आदल्या आणि इंधनमध्ये अडकला असल्याची शक्यता आहे. विमानाच्या कॉर्बिटरच्या तळ्यातील अग्न्याचे खरे कारण काढले, अहमदाबाद विमानतळ बंद करण्याचा एक अर्थ असत आहे की, तळ्यात पक्षी धावपट्टी तळसू शकते. अपघातात धावपट्टी जवळदार आहे का, त्याबाबतीत शोध घेतला जात आहे. टेक-ऑफच्या वेळी झालेला हा अपघात खूप भयानक आहे. कारण त्यात इंधन भरलेले आहे. व्हॉइडओ पॅलिग्नानंतर एक खेपट स्पष्ट होते, ती म्हणजे विमानाचे पंख समजत आहेत आणि तोल ठीक आहे; परंतु ते खाली पडत आहे. यावरून असे दिसून येते, की विमान उंची गमावत आहे. त्याला वर जाण्यासाठी इंधनमधून शक्ती मिळत नाही. विमानाच्या टेक ऑफमध्ये एक गंधीर टप्पा असतो, तो ओसीडनानंतर पायलटरला समजता आडळतो, तरी तो टेक ऑफ थांबू शकत नाही. कारण त्या परिस्थितीत अधिक मुकामात होऊ शकते. विमानाचे एक इंधन जरी काय करत असेल, तर पायलट विमानाला उंचीवर घेऊन आसपासची परिस्थितीत ते उतरवू शकता असत. याचा अर्थ विमानाची दोन्ही इंधने निव्वळ होऊन ते कोसळले. इंधनपट्टी इंधन पुरवठा न होणे हे एक संभाव्य कारण असल्याचे त्यांनी समजले आणि लॉजिक चुट्टी किंवा विद्युत बिघाडामुळे हे असू शकते. विमान उडवताना की १ आणि की २ मशी असते, की १ मशीमध्ये, पायलट उड्डाण घेण्याचा निर्णय घेते. धावपट्टी खोडल्यानंतर, की २ मशी दरम्यान टेक ऑफ रद्द करता येत नाही. एअर इंडियाच्या विमानाचे धावपट्टीवरून उड्डाण केले. याचा अर्थ की १ मशीवरून सार्व काही ठीक होते. वैमानिकास की २ मशीमध्ये समस्या आडळली असली; पण आणीबाणीनंतरही ते टेक ऑफ रद्द करू शकत नाही. अहमदाबाद विमानतळावरून उड्डाण केल्यानंतर पायलटने 'एटीसी'स मेडे करीत संप्रेषित दिला आणि त्यानंतर संपर्क नुसला. त्यामुळे विमानात काय समस्या निर्माण झाली, हे तालहीन समजणार नाही; परंतु अपघाताच्या वेळी विमानाचे व्हॉइड गिगर (टायप) उघडे

विमान सुरक्षेचाच कोळसा

अहमदाबादहून लंडनला जाणारे एअर इंडियाचे विमान टेकऑफनंतर विमानतळाजवळ कोसळल्याने देत हदरला आहे. दोन वैमानिकांवरिक्त विमानात गुजरातचे मागील मुळामागी विजय टप्पागी आणि १० क्रू मेम्बर्ससह २३० प्रवासी होते. या सरीसह विमान ज्या वसतिगृहावर आडळले, त्यातील डोंगरांचा भोजन करतानाच मृत्यू झाला. भारतात विमान प्रवाशांची संख्या वाढत असताना दुर्दैवाने विमान अपघातांची संख्या जगात जास्त आहे.

दिसले आणि पंखांचे फ्लॅग टेक ऑफच्या वेळी असलेल्या स्थितीत होते. परंतु वैमानिक विमानात सहारो ते सातरो फूट उंचीवर नेऊ शकत नाही. दोन्ही इंधनमधून वीज न मिळाल्याने, पंखांची पाळी राहून त्याने असाधारण उड्डाण करतल्या दाखवले आहे. वैमानिकांचा अनुभव

मंगेश पाटक

वाहता या अपघातात मानवी त्रुटि असल्याची शक्यता पसरवू कमी दिसते. एक इंधन निकामी झाले, तरी दुसऱ्या इंधनवर विमान हाताळता येते. विमान कोसळले म्हणजे दोन्ही इंधन वीज पुरवू शकत नाहीत. अहमदाबाद विमान अग्न्यापूर्वी वैमानिकाने तीन वेळा मिगल दिला होता. बहुतेक आधुनिक विमानांमध्ये संगणक-नियंत्रित इंधन असताना, त्यामुळे, इंधन काय काय करत नाही याचे एकही कारण देऊ शकत नाही. एक कारण इंधन असू शकते; पण या विमानात ते भरपूर होते. दुसरे कारण असे असू शकते, की पायलटाने इंधनमध्ये कमी असल्याने इंधन इंधनपट्टीत फोडोचत नव्हते. तिसरे कारण असे असू शकते, की संगणकात खोस इलेक्ट्रॉनिक मिगल मिळाले नाहीत. लंडनला उड्डाण करण्यपूर्वी, विमान अहमदाबादमध्ये काही तास जमिनीवर होते, 'एअर इंडिया'च्या अधिकार्यांनी या

काळात सार्व काही पाहिले असेल, असे गृहीत धरले जाते. दुसरीकडे विमान वाहतूक वाढल्यामुळे विमाने आणि कामगारांचा वापर करून विमान कंपन्यांचा खर्च कमी करण्याचे उद्दिष्ट एअरलाइन्स ठेवतात. वैमानिक आणि कर्मकांडीक आत कामाचे अडथडे जागत आहेत आणि त्यामुळे कामाचा ताण जागत आहे. परिणामी, अपघात होण्याची शक्यता वाढण्याची शक्यता दिसून येते. चकचकशी संबंधित सुरक्षा अपघातांचे प्रमाण वाढले आहे आणि कर्मचारी आता पुढील धावपट्टीवर उतरले किंवा इंधनाचे पुढील कापण करणे पाहण्याच्या ऑपरेशनल चुटीला ताण आणि झोपेचा अभाव कारणीभूत मानतात, जगातील एकूण विमान वाहतूकीत अग्न विमान कंपन्यांसारखे भारतीय विमान कंपन्यांच्या सुरक्षिततेकडे काहीसे दुर्लक्ष होते. त्यामुळे तर गेल्या काही महिन्यांपूर्वी संप्रेषित विमान प्रवासाच्या सुरक्षिततेबाबत विधेयक मंजूर करण्यात आले; परंतु तरीही विमान अपघातांची संख्या कमी होत नाही. गेल्या दोन दशकांमधील २१-२३ टक्के मोठ्या विमान अपघातांच्या तफासचे संभाव्य कारण असल्याचे निरिपत करण्यात आले आहे. २०२० मध्ये, 'युरोपियन एविएशन सेफ्टी एजन्सी'ने मोठ्या

विमानांसाठी 'कॉन्फायंडरी काल्पन आणि तंदुरुस्तीची स्थिती' ही सार्वीय सुरक्षा समस्ये म्हणून ओळखली. २०१० मध्ये वाढलेली एअर इंडिया एक्स्प्रेस फ्लाइट ८१२ ची भयानक दुर्घटना ही वैमानिकांच्या चकचक्या विमानांच्या सुरक्षित ऑपरेशनवर काय मोठा परिणाम होती, याचे एक उदाहरण आहे. १९९६ प्रवाशांना घेऊन जाणारे विमान मंगळूरमध्ये व्हॉइड करताना कोसळले तेव्हा १५८ जणांचा मृत्यू झाला. खरे तर, कॅप्टनच्या घोरण्याच्या आढळाची नोंद पॅलिग्नोटाच कॉर्बिटर व्हॉइड रेकॉर्डरने केली. जगातील सर्वात सुरक्षित हवाई कंपनीत एकही भारतीय विमान कंपनीचे नव्व वसल्याचे उघड झाले आहे.

दरम्यान एअरलाइन्स तज्ज्ञांचे पक्ष जगातील चारो एअरलाइन्सच्या सुरक्षेची तफास करताना. गेल्या दोन वर्षांत झालेले विमान अपघात, एकूण अपघातांची संख्या, सरकारी अहवाल, विमानांचे अडथळ आणि संख्या, पायलट प्रशिक्षणाचा दर्जा आणि एअरलाइन्सची अधिकृत स्थिती असे अनेक मापदंड तपासून त्याबाबत मूल्यांकन करतात. त्यानंतर सुरक्षेच्या बाबतीत एअरलाइन्स कोणत्या क्रमांकावर आहे याची आकडेवारी जाहीर केली जाते. अशाच प्रकारे जगातील सर्वात सुरक्षित हवाई कंपन्यांची यादी जाहीर केलेली आहे. यात एकही भारतीय हवाई कंपनीचे नाव नाही. त्यामुळे विमान प्रवासात भारतीय प्रवासी किती सुरक्षित आहे असा सवाल केला जात आहे. 'ले कॉईट एअरलाइन्स'च्या यादीत मात्र भारताच्या सर्वात मोठ्या 'इंडिगो कंपनी'चे नाव १९ व्या क्रमांकावर आले आहे. याची टॉप २४ सर्वात सुरक्षित एअरलाइन्समध्ये अमेरिकेतील चार एअरलाइन्स कंपन्यांचा समावेश झाला आहे. यात फ्रॅंझिअर (५ वा क्रमांक), वाऊशवेस्ट (९ वा क्रमांक), सम कंटी (१५ वा क्रमांक), नेटवर्क (१७ वा क्रमांक) आणि एव्हिएट एअर (२१ वा क्रमांक) यांचा समावेश आहे. दरम्यान ४०० एअरलाइन्सचे विस्तारण करून त्यांच्या सुरक्षेच्या विविध मानकांची तफास करीत. या तफासने गेल्या दोन वर्षांत झालेल्या मेडे अपघात, एकूण पडताळी कारकिर्दी, अल्लूकडेचे अपघात, विमानांचे आयुष्य, ऑडिट आणि विमानांची एकूण संख्या, पायलट प्रशिक्षणाचा दर्जा आणि विविध स्थिती याचा विचार करून टॉप दैत असते. कोणासाठी कंपनीतील अधिकृत अधिकृत एअरलाइन्ससाठी गंधीर ऑपरेशनल आढावे निर्माण करू शकते. त्यामुळे तिच्या सुरक्ष क्रमांकाबाबतची तफास होऊ शकते. यामुळेच अधिकृत सेफ्टीचा समग्र कारणांच्या विमान कंपन्यांचा या यादीत स्थान मिळत नाही.

Dophar Ka Samana • 15 Jun • Adani Group • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Many gave flight to hopes

8 • PG

248 • Sqcm

40983 • AVE

198.08K • Cir

Top Center

Mumbai

अमदाबाद में एअर इंडिया फ्लाइट का क्रैश होना भारतीय विमान सेवा के इतिहास में अब तक का सबसे बड़ा हादसा है। दुनिया में अब तक हुई सभी विमान दुर्घटनाओं में यह तकनीकी लापरवाही की ओर मानी करती बड़ी दुर्घटना मानी जा रही है। इसमें कोई नवविवाहित अपना नया जीवन शुरू करने से पहले ही मौत का शिकार बन गई। किसी का पति के जन्मदिन मनाने का सपना टूट गया। कोई लंदन में बसने जाने से पहले ही इस दुनिया से चला गया। अपने परिवार से मिलने जा रहे गुजरात के पूर्व मुख्यमंत्री भी हादसे में खतम हो गए। विमान के पायलट, कू मेंबर सभी मौत का शिकार बन गए, जहां विमान गिरा वहां के कई लोग भी मौत के मुंह में चले गए। अब जांच हो रही है कि बोइंग डीमलाइनर विमान में कहां-कहां, क्या-क्या खामियां थी। प्लेन को उड़ाने से पहले और टेक ऑफ के बाद में क्या-क्या गड़बड़ी हुई। बर्ड हिट तो नहीं हुआ। ऐसे अनेक कारणों की विश्व स्तर के एक्सपर्ट्स जांच कर रहे हैं। इस हादसे के बाद एअर इंडिया की साख को बड़ा धक्का लगा है। उसे चलाने वाली टाटा कंपनी की भी फजीहत हो रही है। ऐसी घटनाओं पर स्वाभाविक तौर पर देश की विमान सेवाओं के भरोसे को भी ठेस पहुंचेगी। उल्लेखनीय है कि एयर इंडिया घाटे में चल रही थी और २०२२ में टाटा ने उसे खरीद लिया। इसके बावजूद कर्मचारियों में तमाम कारणों से बेहद नाराजगी भी थी। अब इन सभी पहलुओं की जांच होगी। इस बीच इश्योरेंस कंपनियों को भी बड़ा झटका लगा है। अनुमान है कि

तड़का
कविता श्रीवास्तव

उड़ान ने उड़ा दी कई उम्मीदें

इस विमान हादसे में १,००० करोड़ रुपए का क्लेम इश्योरेंस कंपनी को देना पड़ सकता है। यह क्लेम मेडिकल इमरजेंसी, टिकट रद्दीकरण, सामान खो जाना जैसा नहीं है। इसमें देसी और विदेशी नागरिक मारे गए हैं। साथ ही पूरा विमान नष्ट हो गया है। यह सारे क्लेम चुकाने के लिए इश्योरेंस कंपनियों को भी बहुत बड़ा झटका लगने वाला है। इश्योरेंस के क्लेम पीड़ित परिवारों को कुछ राहत दे सकते हैं, लेकिन उनके अपनों के खो जाने का गम कभी कम नहीं होगा। इस हादसे में अब तक २६५ लोगों के शव मिले हैं। उनसे जुड़े परिवारों में मातम है और बरसों तक रहेगा। यह बेहद दर्दनाक हादसा भारतीय इतिहास के काले पन्नों में दर्ज रहेगा।

मौसम से बचना होगा

बेमौसम बरसात आकर चली गई। लेकिन अब नियमित बारिश का दौर शुरू होने को है। ऐसे में मुंबई जैसे महानगर में वापरल फीवर, मलेरिया, डेंगू जैसी बीमारियों के खतरे बढ़ गए

हैं। कोविड भी पीछा नहीं छोड़ रहा है और अब तक २५ लोगों की जानें वह महाराष्ट्र में ले चुका है। यह सब संकेत हैं कि हमें खुद को बचाने के लिए बहुत सतर्क रहने की आवश्यकता है। शासन, प्रशासन और स्वास्थ्य विभाग अपना काम कर रहे हैं। लेकिन हम सबको अपने आसपास साफ-सफाई रखते हुए खाने में बेहद स्वच्छता और सावधानी बरतते हुए मौसम की बीमारियों से बचना चाहिए।

Nav Rashtra • 15 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Versova RTS to be upgraded

1 • PG

153 • Sqcm

252341 • AVE

500.5K • Cir

Bottom Right

Mumbai Plus

Mumbai

वर्सोवा आरटीएस अपग्रेड करणार

विमानांना पक्षी धडकण्याच्या धोक्यामुळे पालिकेचा निर्णय

१ मुंबई, नवराष्ट्र न्यूज नेटवर्क.

अहमदाबादमध्ये झालेल्या एअर इंडियाच्या भीषण विमान अपघातानंतर, पक्ष्यांच्या धडकेचा मुद्दा तापला आहे. मुंबई विमानतळाभोवती, विशेषतः डंपिंग ग्राउंड परिसरात पक्षी विमानांना धडकण्याच्या धोक्याबाबत प्रशासन सक्रिय झाले आहे. खबरदारी म्हणून, महापालिकेने वर्सोवा घनकचरा विल्हेवाट स्टेशन (आरटीएस) अपग्रेड करण्याचे प्रयत्न तीव्र केले आहेत. महापालिकेचे मुंबईत महालक्ष्मी, कुर्ला, वर्सोवा आणि गोराई येथे चार आरटीएस आहेत. आरटीएस ही एक कचरा प्रक्रिया केंद्र आहे जी घनकचऱ्याचे तात्पुरते संकलन आणि साठवणूक करण्यासाठी काम करते. वर्सोवा आरटीएस मुंबई विमानतळापासून फक्त ८ किमी अंतरावर आहे. अहमदाबाद विमान अपघातानंतर, या आरटीएसच्या आधुनिकीकरणाचे काम जलद करण्यासाठी प्रयत्न सुरू करण्यात आले आहेत. जेणेकरून पक्षी विमानांशी टक्कर होण्यासारख्या घटना टाळता येतील. महापालिका अधिकाऱ्यांच्या मते, मुंबईच्या विविध भागातील कचरा देवनार आणि कांजूरमार्ग लँडफिलमध्ये नेण्यापूर्वी आरटीएसमध्ये टाकला जातो. येथे दररोज सरासरी ४०० मेट्रिक टन ते ८०० मेट्रिक टन कचरा आणला जातो. कचरा टूक आणि डंपरमध्ये नेण्यापूर्वी उघड्या ढिगाऱ्यात ठेवला जातो, ज्यामुळे कावळे आणि गरुड असे पक्षी अन्नासाठी इकडे तिकडे फिरत राहतात.

२० किमीच्या आत लँडफिल नसावेत

वर्सोवा आरटीएस मुंबई विमानतळापासून ८ किमी अंतरावर आहे आणि ८,००० चौरस मीटर क्षेत्रात पसरलेले आहे. दररोज सरासरी ४००-४५० मेट्रिक टन घनकचऱ्याची विल्हेवाट लावली जाते. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाच्या (सीपीसीबी) मार्गदर्शक तत्वांनुसार, विमानतळ आणि हवाई तळापासून किमान २० किमी (विशेष प्रकरणांमध्ये १० किमी) अंतरावर उघड्या लँडफिल उभारल्या पाहिजेत. तथापि, कचरा प्रक्रिया सुविधा उभारण्यासाठी असे कोणतेही नियम लागू नाहीत. वर्सोवा आरटीएस विमानतळाच्या सर्वात जवळ आहे. म्हणून त्याचे अपग्रेडेशन करण्याचा प्रस्ताव आहे. आधुनिकीकरणाअंतर्गत, संपूर्ण जमीन जाळ्यांनी झाकली जाईल. पक्ष्यांना तिथे येण्यापासून रोखण्यासाठी छप्पर बांधले जातील. जवळच निवासी इमारती आहेत. म्हणून हे ठिकाण दुर्गंधीमुक्त करण्यासाठी एक प्रणाली देखील सुरू केली जाईल.

ईओआय जारी

पालिका अधिकाऱ्यांच्या मते, योजना अंतिम टप्प्यात आहे. सविस्तर प्रकल्प अहवाल (डीपीआर) मंजूर झाल्यानंतर, महापालिका वर्सोवा आरटीएस अपग्रेड करण्यासाठी निविदा जारी करेल. २०२३ मध्ये, महानगरपालिकेने महालक्ष्मी आणि गोराई येथे असलेल्या दोन आरटीएस सुविधा अपग्रेड करण्यासाठी ईओआय जारी केल्या होत्या. विमानतळाजवळ लँडफिल आणि आरटीएस असण्याबद्दल विमान वाहतूक तज्ञांनी विता व्यक्त केली आहे.

Amar Ujala • 15 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Ahmedabad Plane Crash

1 • PG

1226 • Sqcm

2599593 • AVE

564.4K • Cir

Top Left

Delhi

अहमदाबाद हादसा : उड़ान से पहले ड्रीमलाइनर विमानों की जांच शुरू उच्चस्तरीय कमेटी करेगी जांच, तीन महीने में रिपोर्ट...डीएनए से 19 शवों की पहचान

अमर उजाला ब्यूरो

नई दिल्ली/अहमदाबाद। एअर इंडिया विमान दुर्घटना के कारणों का पता लगाने के लिए केंद्रीय गृह सचिव गोविंद मोहन की अध्यक्षता में उच्चस्तरीय समिति बनाई गई है। समिति विस्तृत जांच कर तीन माह में केंद्र सरकार को रिपोर्ट सौंपेगी। वहीं, नागरिक उड्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) के निर्देश पर सभी बोइंग-787 ड्रीमलाइनर विमानों की उड़ान से पहले सघन जांच शुरू हो गई है। देश में 34 ड्रीमलाइनर हैं, जिनमें से नौ की जांच पूरी कर ली गई है। एअर इंडिया ने बताया कि बाकी 24 विमानों की जांच भी जल्द पूरी होगी। कंपनी ने इसके चलते उड़ानों में देरी होने की आशंका जताते हुए माफी मांगी है। इस बीच, हादसे में मरने वालों की संख्या शनिवार को 275 हो गई। डीएनए जांच से 19 शवों की पहचान होने के बाद परिजनों को सौंप दिए गए हैं।

नागरिक उड्डयन मंत्री के राममोहन नायडू ने बताया कि गोविंद मोहन की अध्यक्षता वाली केंद्रीय समिति की सोमवार को पहली बैठक होगी। समिति भविष्य में अहमदाबाद जैसे हादसों को रोकने के लिए व्यापक दिशा-निर्देश भी सुझाएगी। नायडू ने बताया, छात्रावास की छत से मिले ब्लैक बॉक्स के डाटा को डिकोड किया जा रहा है। इससे पता चलेगा कि त्रासदी से कुछ पल पहले क्या हुआ था? राष्ट्रीय सुरक्षा गार्ड (एनएसजी), राष्ट्रीय आपदा प्रतिक्रिया बल (एनडीआरएफ), वायुसेना, फोरेंसिक विज्ञान प्रयोगशाला (एफएसएल),

275 हुई दुर्घटना में ■ 34 बोइंग 787 ड्रीमलाइनर में से नौ की जांच पूरी
मृतक संख्या ■ मंत्री बोले-डिकोड कर रहे ब्लैक बॉक्स का डाटा

अहमदाबाद में दुर्घटनाग्रस्त हुए एअर इंडिया के विमान का मलबा शनिवार को हटाया गया। मेडिकल कॉलेज के छात्रावास की छत से मलबे को उठाने के लिए क्रेन की मदद ली गई। एजेंसी

उड़ानों में देरी संभव, किराया रिफंड करेंगे

एअर इंडिया ने कहा कि कई ड्रीमलाइनर विमान विदेश में हैं, लौटने पर उनकी जांच की जाएगी। इसके बाद ही अगली उड़ान होगी। ऐसे में संभव है कि तय उड़ानों में विलंब होगा। इसके लिए खेद है। विलंब के कारण टिकट रद्द करने पर पूरा रिफंड या यात्रा की तारीख बदलने की मुफ्त सुविधा दी जाएगी।

फ्लाइट नंबर 171 अब नहीं : सूत्रों का दावा है, एअर इंडिया और एअर इंडिया (एआई) एक्सप्रेस फ्लाइट नंबर 171 का अब इस्तेमाल नहीं करेंगे। दुर्घटनाग्रस्त फ्लाइट का नंबर एआई 171 ही था।

विमान दुर्घटना जांच ब्यूरो (एआईबी), नागरिक उड्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) और केंद्रीय औद्योगिक सुरक्षा बल (सीआईएसएफ) की टीमें

जांच में जुटी हैं। मलबे से सुराग जुटाने के साथ हादसे के सभी संभावित कारणों का पता लगाने की कोशिश की जा रही है। इनमें 11 वर्ष पुराने विमान के दोनों

इंजनों में गति की कमी, कई पक्षियों का टकराना या फ्लैप में संभावित समस्या भी शामिल है। नायडू ने कहा, भारत में विमानन सुरक्षा के बहुत

डीएनए जांच से पहचान के बाद परिवारों को सौंपे जा रहे शव

बीजे मेडिकल कॉलेज के जूनियर डॉक्टर एसोसिएशन के अध्यक्ष डॉ. धवल गमेती ने बताया कि घटनास्थल से अब तक 275 शव सिविल अस्पताल लाए जा चुके हैं। डीएनए नमूनों का मिलान कर परिवारों को शव सौंपे जा रहे हैं। डीएनए के आधार पर अब तक 19 शव सौंपे जा चुके हैं। उन्होंने बताया, पहचान के बाद आठ और शव परिजनों को सौंपे गए हैं। अतिरिक्त मुख्य अग्निशमन अधिकारी जयेश खड्गिया ने कहा, जांच में फोरेंसिक व विमानन विशेषज्ञों की मदद कर रहे अग्निशमन कर्मियों को शुक्रवार को कैंटीन के मलबे से कुछ शव के अंग मिले थे, जबकि शनिवार सुबह एक शव मिला।

दूसरे ब्लैकबॉक्स का पता नहीं

अब तक दूसरा ब्लैक बॉक्स-कॉकपिट वॉयस रिकॉर्डर (सीवीआर) का कुछ पता नहीं चला है। यह उपकरण कॉकपिट में रेंडियो प्रसारण और अन्य आवाजें रिकॉर्ड करता है, जैसे पायलटों के बीच बातचीत और इंजन की आवाजें। इसके मिलने से हादसे के कारणों पर स्थिति और साफ हो सकती है।

छात्रावास कराए खाली डीन बोले-जांच में होगी मदद

हादसे में शतिग्रस्त बीजे मेडिकल कॉलेज के छात्रावास खाली करा लिए गए हैं। डीन मीनाक्षी पारीख ने कहा, विमान दुर्घटना जांच ब्यूरो जांच करना चाहता है, इसलिए शतिग्रस्त हुई चार इमारतों-अतुल्यम 1, 2, 3 व 4 को खाली कराया जा रहा है। वहां रहने वालों को वैकल्पिक आवास दिए जाएंगे।

सख्त मानक और मजबूत प्रोटोकॉल हैं। सुरक्षा को बेहतर बनाने के लिए हरसंभव प्रयास किए जाएंगे।

Amar Ujala • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Ahmedabad Plane Crash

19 • PG

526 • Sqcm

1114908 • AVE

564.4K • Cir

Middle Right

Delhi

विमानन विशेषज्ञ ने हादसे के संभावित कारण गिनाए फ्लैप सेटिंग में गड़बड़ी से विमान ने लिफ्ट खो दी : कैप्टन स्टीव

अहमदाबाद में एअर इंडिया का बोइंग-787 विमान उड़ान भरते ही दुर्घटनाग्रस्त हो गया था। विमानन विशेषज्ञ व अनुभवी पायलट कैप्टन स्टीव ने इस हादसे के तीन संभावित कारण बताए हैं। कैप्टन स्टीव बोइंग-777 जैसे बड़े विमान उड़ा चुके हैं।

पहली संभावना...दोनों इंजन एकसाथ हुए हॉ फेल

कैप्टन स्टीव ने पहली संभावना दोनों इंजन के एक साथ फेल होना बताया। इसका मतलब यह हादसा लिफ्ट लॉस यानी विमान के पंखों से पर्याप्त हवा न मिलने की वजह से हुआ हो सकता है। स्टीव के मुताबिक विमान में पर्याप्त बल नहीं था, जो उसे ऊपर की ओर उठाए रख सके। अगर ऐसा हुआ होगा तो या तो विमान किसी बड़े पक्षियों के झुंड से टकराया होगा, जिससे दोनों इंजन खराब हो गए होंगे, या ईंधन में कुछ गड़बड़ रही होगी। हालांकि स्टीव को थ्योरी कमजोर लगती है, क्योंकि हादसे के फुटेज में न तो किसी पक्षी के टकराने की झलक मिली और न ही किसी इंजन से आग या धुआं दिखा।

टेक ऑफ से पहले फ्लैप्स को खोलना भूल गए पायलट

कैप्टन स्टीव

दूसरी संभावना हो सकती है कि विमान के टेकऑफ से पहले कुछ विशेष तकनीकी सेटिंग्स की जरूरत होती है। उन्हीं में से एक है फ्लैप्स को नीचे करना। फ्लैप्स विमान के पंखों के वे हिस्से होते हैं, जो टेकऑफ के दौरान लिफ्ट बढ़ाते हैं, ताकि विमान आराम से उड़ सके। कैप्टन स्टीव के मुताबिक अगर पायलट फ्लैप्स लगाना भूल गए हों, तो विमान उठेगा जरूर, पर हवा में टिक नहीं पाएगा। लेकिन इस संभावना में भी दिक्कत है। 787 जैसे विमान में अगर फ्लैप्स सेट नहीं होते, तो कॉकपिट में जोर-जोर से अलार्म बजने लगते हैं और स्क्रीन पर वार्निंग भी आती है। इसलिए बिना फ्लैप्स के टेकऑफ असंभव लगता है, क्योंकि दो बार डिजिटल चेकलिस्ट पर पायलट को अलर्ट मिलते हैं।

पायलट ने गलती से गियर की जगह फ्लैप्स उठा दिए हों

तीसरी संभावना के अनुसार हो सकता है कि पायलट ने गलती से गलत लीवर खींच दिया हो। विमान जैसे ही टेकऑफ करता है, को-पायलट कहता है पॉजिटिव रेट, यानी विमान हवा में उठ चुका है। फिर मुख्य पायलट कहता है गियर अप, यानी लैंडिंग गियर को अंदर खींच लो। हो सकता है, को-पायलट ने गलती से गियर की बजाय फ्लैप्स वाला हैंडल खींच दिया हो। इसका मतलब, विमान से वो हिस्से हट गए, जो उसे हवा में टिकाए रखते हैं। अब विमान के नीचे लैंडिंग गियर अभी भी बाहर थे, जो हवा में बहुत रुकावट पैदा करते हैं और ऊपर से फ्लैप्स भी बंद हो गए। ऐसे में विमान का हवा में टिके रहना नामुमकिन हो जाता है। यही वजह हो सकती है कि विमान कुछ सेकंड बाद अचानक अपनी ऊंचाई खोने लगा। पायलट ने शायद पूरी ताकत से इंजन चलाया, लेकिन तब तक बहुत देर हो चुकी थी।

Amar Ujala • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Flape setting main gadbadi se bimaan ne lift kho di: Captain Steve

8 • PG

729 • Sqcm

536946 • AVE

368.8K • Cir

Middle Right

Chandigarh

विमानन विशेषज्ञ ने हादसे के संभावित कारण गिनाए

फ्लैप सेटिंग में गड़बड़ी से विमान ने लिफ्ट खो दी : कैप्टन स्टीव

अहमदाबाद में एअर इंडिया का बोइंग-787 विमान उड़ान भरते ही दुर्घटनाग्रस्त हो गया था। विमानन विशेषज्ञ व अनुभवी पायलट कैप्टन स्टीव ने इस हादसे के तीन संभावित कारण बताए हैं। कैप्टन स्टीव बोइंग-777 जैसे बड़े विमान उड़ा चुके हैं।

पहली संभावना...दोनों इंजन एकसाथ हुए हों फेल

कैप्टन स्टीव ने पहली संभावना दोनों इंजन के एक साथ फेल होना बताया। इसका मतलब यह हादसा लिफ्ट लॉस यानी विमान के पंखों से पर्याप्त हवा न मिलने की वजह से हुआ हो सकता है। स्टीव के मुताबिक विमान में पर्याप्त बल नहीं था, जो उसे ऊपर की ओर उठाए रख सके। अगर ऐसा हुआ होगा तो या तो विमान किसी बड़े पक्षियों के झुंड से टकराया होगा, जिससे दोनों इंजन खराब हो गए होंगे, या ईंधन में कुछ गड़बड़ रही होगी। हालांकि स्टीव को थ्योरी कमजोर लगती है, क्योंकि हादसे के फुटेज में न तो किसी पक्षी के टकराने की झलक मिली और न ही किसी इंजन से आग या धुआं दिखा।

टेक ऑफ से पहले फ्लैप्स को खोलना भूल गए पायलट

कैप्टन स्टीव

दूसरी संभावना हो सकती है कि विमान के टेकऑफ से पहले कुछ विशेष तकनीकी सेटिंग्स की जरूरत होती है। उन्हीं में से एक है फ्लैप्स को नीचे करना। फ्लैप्स विमान के पंखों के वे हिस्से होते हैं, जो टेकऑफ के दौरान लिफ्ट बढ़ाते हैं, ताकि विमान आराम से उड़ सके। कैप्टन स्टीव के मुताबिक अगर पायलट फ्लैप्स लगाना भूल गए हों, तो विमान उठेगा जरूर, पर हवा में टिक नहीं पाएगा। लेकिन इस संभावना में भी दिक्कत है। 787 जैसे विमान में अगर फ्लैप्स सेट नहीं होते, तो कॉकपिट में जोर-जोर से अलार्म बजने लगते हैं और स्क्रीन पर वार्निंग भी आती है। इसलिए बिना फ्लैप्स के टेकऑफ असंभव लगता है, क्योंकि दो बार डिजिटल चेकलिस्ट पर पायलट को अलर्ट मिलते हैं।

पायलट ने गलती से गियर की जगह फ्लैप्स उठा दिए हों

तीसरी संभावना के अनुसार हो सकता है कि पायलट ने गलती से गलत लीवर खींच दिया हो। विमान जैसे ही टेकऑफ करता है, को-पायलट कहता है पॉजिटिव रेट, यानी विमान हवा में उठ चुका है। फिर मुख्य पायलट कहता है गियर अप, यानी लैंडिंग गियर को अंदर खींच लो। हो सकता है, को-पायलट ने गलती से गियर की बजाय फ्लैप्स वाला हैंडल खींच दिया हो। इसका मतलब, विमान से वो हिस्से हट गए, जो उसे हवा में टिकाए रखते हैं। अब विमान के नीचे लैंडिंग गियर अभी भी बाहर थे, जो हवा में बहुत रुकावट पैदा करते हैं और ऊपर से फ्लैप्स भी बंद हो गए। ऐसे में विमान का हवा में टिके रहना नामुमकिन हो जाता है। यही वजह हो सकती है कि विमान कुछ सेकंड बाद अचानक अपनी ऊंचाई खोने लगा। पायलट ने शायद पूरी ताकत से इंजन चलाया, लेकिन तब तक बहुत देर हो चुकी थी।

लैंडिंग गियर वापस नहीं आया, तो बड़ी तकनीकी खराबी का संकेत

भुवनेश्वर। एअर इंडिया के पूर्व वाणिज्यिक पायलट और बीजद नेता मनमथ राउत्रे ने शुक्रवार को कहा, जिस तरह प्रारंभिक दृश्यों से पता चलता है कि अगर लैंडिंग गियर वापस नहीं आया, तो बड़ी तकनीकी खराबी हो सकती है। राउत्रे ने कहा, घटना के बाद के दृश्य दिखाते हैं कि लैंडिंग गियर उस तरह से ऊपर नहीं गया है जैसा कि उसे होना चाहिए। यदि लैंडिंग गियर ऊपर नहीं गया है, तो बड़ी तकनीकी खराबी की 100% संभावना है। वहीं यदि दोनों इंजन विफल हो गए हैं, तो बोइंग के डिजाइन में खराबी की संभावना है। उन्होंने कहा कि विमान में हाल ही में रखरखाव किया गया था, और कई घटकों की ओवरहालिंग की गई थी। संभव है कि रखरखाव के दौरान कोई गलती हुई हो सकती है। एजेंसी

अब तक नहीं उठे एअर इंडिया के प्रशिक्षण मानकों पर सवाल

राउत्रे ने कहा, आज तक, किसी ने भी एयर इंडिया के प्रशिक्षण मानकों पर सवाल नहीं उठाया है। दृश्य से पता चलता है कि कल विभिन्न स्रोतों से बहुत सारे डाटा सामने आए, जो कि आधे सच भी नहीं थे। जो तथ्य धीरे-धीरे सामने आ रहे हैं, वे बताते हैं कि विमान में रखरखाव किया जा रहा था, काफी काम पूरा हो चुका है, और कई घटकों की ओवरहालिंग की गई है।

Amar Ujala • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Bada sawaal udaane bharte hi upar hona cahiye landing gear niche kyun tha

2 • PG

856 • Sqcm

630776 • AVE

368.8K • Cir

Top Left

Chandigarh

बड़ा सवाल : उड़ान भरते ही ऊपर होना चाहिए लैंडिंग गियर...नीचे क्यों था

विमानन विशेषज्ञों ने उड़ान भरने के कुछ समय बाद ही हादसे पर खड़े किए कई सवाल

अमर उजाला व्यूरो

नई दिल्ली। एयर इंडिया के विमान के दुर्घटनाग्रस्त होने की आधिकारिक बगवानी का अभी खुलासा नहीं हुआ है, लेकिन कुछ समय बाद ही हुए हादसे ने कई सवाल खड़े कर दिए हैं। पूर्व पायलट अहमदन खालिद ने सवाल उठाया कि विमान 600 फीट की ऊंचाई पर था, तो बड़ा सवाल यह है कि लैंडिंग गियर नीचे क्यों था? विमान के उड़ान भरते ही लैंडिंग गियर ऊपर उठा दिया जाता है। फ्लूक लैंडिंग गियर नीचे था, इसलिए संभव है कि इंजन में खराबी का पहलू ही पता चल गया हो। खालिद ने कहा कि चॉइंटो से पता चलता है कि विमान उड़ते समय नीचे आया। बीच हवा में कोई धक्का नहीं हुआ। हो सकता है विमान में पावर की कमी हो गई हो। इसे इंजन की खराबी का कारण माना जा सकता है। हालांकि, दोनों इंजनों के एक्सप्रेस फैल

होने की संभावना बहुत कम है। हो सकता है कि अचानक कुछ सेकंड में विमान पछी से टकराया हो, जिससे दोनों इंजनों ने ताकत खो दी हो। पायलट की मेड कैल का जिक्र करते हुए खालिद ने कहा कि चालक दल को गड़बड़ी का पता था और उन्होंने इसे संभालने की कोशिश भी की। पर, सवाल यह है कि लैंडिंग गियर ऊपर क्यों नहीं था। विमान 600 फीट की ऊंचाई पर था। विमान में एक दिक्कत थी या कई, अभी कोई कुछ नहीं कह सकता। हादसे को सटीक बगवानी का पता प्लवाट डाटा रिकॉर्डर, कॉर्कपेट वॉयस रिकॉर्डर और एसीआरएस डाटा की जांच से चलेगा।

असामान्य थी लैंडिंग गियर की स्थिति : एंथनी

अमेरिकी एयरोस्पेस सुरक्षा सलाहकार एंथनी ब्रिक्काहडस ने भी ऐसी ही गिंता जताने हुए कहा कि उड़ान के उस चरण के लिए लैंडिंग गियर की स्थिति असामान्य थी। उन्होंने गड़बड़ी का इशारा करते हुए कहा कि अगर आपको नहीं पता कि क्या हो रहा है तो आपको लगना कि विमान रनवे के करीब पहुँच रहा है। जबकि दुर्घटना की बजह बनने वाली घटनाओं को एकसाथ जोड़ने का काम कर रहे हैं, पर उनका ध्यान दुर्घटना के कारण को समझने पर है।

हो सकता है पूरे रनवे का इस्तेमाल न हुआ हो

एक अन्य विमानन विशेषज्ञ के अनुसार, ड्रीमलाइनर जैसे भारी भक्कम विमान को एयरोडायनामिक्स के हिसाब से सही टेकऑफ़ के लिए लंबा रनवे चाहिए होता है। होल्डरॉन्डर एक जगह से ही उड़ान भर लेता है, पर जहाज को फोरवर्ड नहीं चाहिए होती है। इसके लिए उसे रनवे पर दौड़ना पड़ता है। हो सकता है पूरे रनवे का इस्तेमाल न किया गया हो, जिससे उसे ज़रूरी फोरवर्ड रनर नहीं मिली और वह सही से टेकऑफ़ नहीं कर पाया। हालांकि फ्लवाटरदार 24 के मुताबिक, विमान ने पूरे रनवे का इस्तेमाल किया।

विशेषज्ञों के अनुसार, अहमदाबाद का रास्ता 43 डिग्री सेल्सियस था। विमान का इंजन फ्यूल और हवा के मिश्रण से चलता है। इससे 1 किलो फ्यूल और 4 किलो हवा होती है। फ्लूइड में यह अनुपात बिगड़ जाता है, क्योंकि हवा का घनत्व कम हो जाता है और वह फ्लूइड लगती है। इससे फ्यूल इंजन को ज़रूरी पावर आभूति नहीं कर पाता। मान लीजिए किसी दिन 30 डिग्री तापमान है और फ्यूल से इंजन को 100 फुट कर्ब मिल रही है। अगर अहमदाबाद में 43 डिग्री तापमान है तो इंजन को 60 फुट की कर्ब हो मिलेगी।

एयर इंडिया का विमान अहमदाबाद में डॉक्टरों और मेडिकल कर्मियों के आवासीय व हॉस्टल परिसर में गिरा। तेज़ रफ़्तार विमान बिल्डिंग तोड़कर अंदर तक घुस गया। -एनई

पक्षियों का टकराना बना हादसे का कारण या नियंत्रण खोना

अहमदाबाद में हुए हादसे के कारणों का पता तो जांच के बाद ही चलेगा, मगर विरोधियों की मानें तो हादसे दो बगवानी से हो सकते हैं। संभव है कि कोई पक्षी विमान के इंजन से टकरा गया हो या फिर चालक ने नियंत्रण खो दिया हो। इस संकेत में अमर उजाला ने पायलट विवेक मुर्ली से बात की। इस दौरान मुर्ली ने कई तकनीकी पहलू समझे रखे...

टेकऑफ़ और लैंडिंग के वक़्त है हादसे

- विवेक मुर्ली ने बताया कि आमतौर पर विमान हादसे टेकऑफ़ और लैंडिंग के वक़्त होते हैं। इसके दो कारण होते हैं, एक इंजन का फेल होना और दूसरा पक्षियों का विमान के इंजन से टकराना। कभी सावजन्य उड़ान के दौरान हादसे नहीं होते हैं। टेकऑफ़ या लैंडिंग के दौरान अगर कोई पक्षी इंजन में घुस जाता है, तो बड़ा नुकसान हो सकता है।
- विमान में दो इंजन होते हैं, अगर कोई पक्षी एक इंजन में घुस जाता है, तो दूसरा इंजन काम करता है। लेकिन अगर दोनों इंजन में पक्षी घुस जाए तो फिर स्थिति को संभालना मुश्किल हो जाता है। पक्षियों के विमान से टकराने के हादसे सबसे ज्यादा बगवानी होते हैं, जो एयरपोर्ट्स शहर में आसानी से बड़े क्षेत्र में होते हैं।
- मुर्ली बताते हैं कि नियंत्रण खोना भी हादसे का कारण हो सकता है। जब विमान का कंट्रोल खो जाता है, तो हादसा होत है। यह एयरक्राफ्ट ऐसे बनए जाते हैं, जिससे एक सिस्टम फेल हो गया तो दूसरा पकका होगा। हो सकता है कंट्रोल खो हो गए और फ्लवाट को मेटेन नहीं कर पाए, जिससे हादसा हो गया।

Navbharat Times • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL) Ahmedabad Plane Crash

12 • PG

288 • Sqcm

562233 • AVE

2.68M • Cir

Bottom Left

Delhi

फिर चर्चा

इंजन फेल से लेकर वेदर रेडार और सामने के ग्लास भी टूट सकते हैं

किसी भी एयरक्राफ्ट्स के लिए बहुत बड़ा खतरा है बर्ड हिट

Poonam.Pandey@timesofindia.com

■ नई दिल्ली: अहमदाबाद में हुए एयरक्राफ्ट क्रैश के बाद बर्ड हिट को लेकर एक बार फिर चर्चा होने लगी है। बर्ड हिट किसी भी एयरक्राफ्ट के लिए बहुत बड़ा खतरा है। बर्ड हिट होने से एयरक्राफ्ट के इंजन फेल होने से लेकर सामने के ग्लास तक टूट सकते हैं। एयरक्राफ्ट का कंट्रोल सिस्टम खराब हो सकता है या फिर वेदर रेडार टूट सकता है। बर्ड हिट (पक्षियों के टकराने) से निपटने के लिए पिछले कुछ सालों में काफी काम हुआ है लेकिन अब भी आसमान में ये खतरा बरकरार है। एनबीटी से बात करते हुए कैप्टन रॉहित काछान ने बताया कि जैसे ही किसी एयरक्राफ्ट पर बर्ड हिट होता है तो इसकी वजह से दो चीजें हो

सकती हैं, या तो इंजन डैमेज हो सकता या फिर एयरक्राफ्ट का कोई दूसरा पार्ट डैमेज हो सकता है। अगर बर्ड हिट इंजन में होता है तो इंजन में कंप्रेशर के ब्लेड जो टाइमिंगम के होते हैं, ये हिट की वजह से उसमें इंटरनल डैमेज हो जाता है। कंप्रेशर में कई स्टेज होती हैं, करीब सात से आठ। तो लगातार ब्लेड का डैमेज बढ़ता जाता है जिससे इंजन की परफॉर्मंस धीरे-धीरे नीचे आने लगती है। बर्ड हिट के केस में देखा गया है कि इंजन सजं करता है, मतलब उसमें हवा का प्रवाह रिवर्स होने लगता है। जिसकी वजह से इंजन का टेम्परेचर बढ़ने लगता है। इससे आग लगने का खतरा होता है। जब भी बर्ड हिट होता है तो इंजन में आग का सबसे ज्यादा खतरा होता है। धीरे धीरे इंजन का काम करना बंद हो जाता है।

बर्ड हिट से कई खतरे

कैप्टन ने बताया कि अगर एयरक्राफ्ट के दूसरे हिस्से में बर्ड हिट होता है तो एयरक्राफ्ट की एयरोडायनामिक हैडलिंग कैरेक्टर रोज हो जाता है। बर्ड हिट की वजह से विंड शील्ड टूट सकती है, खामने का एयर ग्लास टूट सकता है और अगर एयरक्राफ्ट के नेज पर लगे तो वेदर रेडार डैमेज कर सकता है। लोडिंग काखान इंडियन एयरफोर्स में फाहटर पायलट भी रहे हैं।

बर्ड हिट के कई मामले

संसद में दिसंबर 2023 में बजट मसा या कि मुजराव में पिछले पांच सालों में बर्ड हिट की 462 घटनाएँ हुईं, जिसमें ज्यादातर अहमदाबाद एयरपोर्ट पर हुईं।

एयरपोर्ट अथॉरिटी के आंकड़ों के अनुसार साल 2022-23 में अहमदाबाद में 38 बर्ड हिट की घटनाएँ हुईं जो उससे पहले साल की तुलना में 35% ज्यादा हैं।

बचाव की लगातार कोशिश

हर एयरफोर्ल्ड में एक ऑनिबोर्लाजी टीम होती है। ये टीम बर्ड के बारे में स्टडी करती है। देखती है कि बर्ड का क्या पैटर्न होता है, वह किस दिशा में पहाई करती है, उनका रखा पैटर्न ये स्टडी करते हैं। एयरफोर्ल्ड के आसपास कचरा नहीं डालने देते। खास ही इमारतें हैं वे रनवे के दोनों तरफ घूमकर डम कजले हैं ताकि बर्ड को भगवा जा सके। रनवे कंट्रोलर हट भी लेती है।

2 जून को एक पक्षी के टकराने के बाद इंडिगो के विमान की रांची में इमरजेंसी लैंडिंग कराई गई थी।

इंडियन एयरफोर्स के एयरक्राफ्ट भी बर्ड हिट का शिकार होते रहे हैं।

एक स्टडी के मुताबिक फाहटर एयरक्राफ्ट को जितने एक्सिडेंट हुए हैं उनमें 8 से 10 पसेंट बर्ड हिट की वजह से हुए हैं।

अप्रैल 2011 से मार्च 2014 तक एयरफोर्स ने बर्ड हिट की 504 घटनाएँ रिपोर्ट की।

2019 में एक जुम्बार फाहटर जेट की इंजन बर्ड हिट की वजह से फेल हो गया था।

Navbharat Times • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Bird hit is a huge threat to any aircraft

8 • PG

295 • Sqcm

335742 • AVE

380K • Cir

Bottom Left

Mumbai

फिर चर्चा

इंजन फेल से लेकर वेदर रेडार और सामने के ग्लास भी टूट सकते हैं

किसी भी एयरक्राफ्ट्स के लिए बहुत बड़ा खतरा है बर्ड हिट

Poonam.Pandey@timesofindia.com

■ नई दिल्ली: अहमदाबाद में हुए एयरक्राफ्ट केरा के बाद बर्ड हिट को लेकर एक बार फिर चर्चा होने लगी है। बर्ड हिट किसी भी एयरक्राफ्ट के लिए बहुत बड़ा खतरा है। बर्ड हिट होने से एयरक्राफ्ट के इंजन फेल होने से लेकर सामने के ग्लास तक टूट सकते हैं। एयरक्राफ्ट का कंट्रोल सिस्टम खराब हो सकता है या फिर वेदर रेडार टूट सकता है। बर्ड हिट (पक्षियों के टकराने) से निपटने के लिए पिछले कुछ सालों में काफी काम हुआ है लेकिन अब भी आसमान में ये खतरा बरकरार है। एनबीटी से बात करते हुए कैप्टन रोहित काछान ने बताया कि जैसे ही किसी एयरक्राफ्ट पर बर्ड हिट होता है तो इसकी वजह से दो चीजें हो

सकती है, या तो इंजन डैमेज हो सकता या फिर एयरक्राफ्ट का कोई दूसरा पार्ट डैमेज हो सकता है। अगर बर्ड हिट इंजन में होता है तो इंजन में कंप्रेसर के ब्लेड जो टाइमिंग के होते हैं, ये हिट की वजह से उसमें इंटरनल डैमेज हो जाता है। कंप्रेसर में कई स्टेज होती हैं, करीब सात से आठ। तो लगातार ब्लेड का डैमेज बढ़ता जाता है जिससे इंजन की परफॉर्मेंस धीरे-धीरे नीचे आने लगती है। बर्ड हिट के केस में देखा गया है कि इंजन सन कर रहा है, मतलब उसमें हवा का फ्लो रिवर्स होने लगता है। जिसकी वजह से इंजन का टेम्परेचर बढ़ने लगता है। इससे आग लगने का खतरा होता है। जब भी बर्ड हिट होता है तो इंजन में आग का सबसे ज्यादा खतरा होता है। धीरे धीरे इंजन का काम करना बंद हो जाता है।

बर्ड हिट से कई खतरे

कैप्टन ने बताया कि अगर एयरक्राफ्ट के दूसरे हिस्से में बर्ड हिट होता है तो एयरक्राफ्ट की एयरोडायनामिक हैड्रोलिंग कैरेक्टर चेंज हो जाता है। बर्ड हिट की वजह से विंड शील्ड टूट सकती है, सामने का एयर ग्लास टूट सकता है और अगर एयरक्राफ्ट के नोज पर लगे तो वेदर रेडार डैमेज कर सकता है। रोहित काछान इंडियन एयरफोर्स में फाइटर पायलट भी रहे हैं।

बर्ड हिट के कई मामले

संसद में दिसंबर 2023 में बताया गया था कि गुजरात में पिछले पांच सालों में बर्ड हिट की 462 घटनाएँ हुईं, जिसमें ज्यादातर अहमदाबाद एयरपोर्ट पर हुईं।

एयरपोर्ट अथॉरिटी के आंकड़ों के अनुसार साल 2022-23 में अहमदाबाद में 38 बर्ड हिट की घटनाएँ हुईं जो उससे पहले साल की तुलना में 35% ज्यादा हैं।

बचाव की लगातार कोशिश

हर एयरफील्ड में एक ऑनिंथोलॉजी टीम होती है। ये टीम बर्ड के बारे में स्टडी करती है। देखती है कि बर्ड का क्या पैटर्न होता है, वह किस वक़्त फ्लाई करती है, उनका सारा पैटर्न ये स्टडी करते हैं। एयरफील्ड के आसपास कचरा नहीं खालने देते। साथ ही डुमर होते हैं वे रनवे के दोनों तरफ घूमकर डुम बजाते हैं ताकि बर्ड को भगाया जा सके। रनवे कंट्रोलर हट भी होती है।

2 जून को एक पक्षी के टकराने के बाद इंडिगो के विमान की रांघी में इमरजेंसी लैंडिंग कराई गई थी।

इंडियन एयरफोर्स के एयरक्राफ्ट भी बर्ड हिट का शिकार होते रहे हैं।

एक रेटडी के मुताबिक फाइटर एयरक्राफ्ट को जितने एक्सिडेंट हुए हैं उनमें 8 से 10 परसेंट बर्ड हिट की वजह से हुए हैं।

अप्रैल 2011 से मार्च 2014 तक एयरफोर्स ने बर्ड हिट की 504 घटनाएँ रिपोर्ट की।

2019 में एक जुगुवार फाइटर जेट को इंजन बर्ड हिट की वजह से फेल हो गया था।

Navbharat Times • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Black Box se khulega flight crash hone ka raaz

1 • PG

196 • Sqcm

382861 • AVE

2.68M • Cir

Middle Center

Delhi

ब्लैक बॉक्स से खुलेगा फ्लाइट क्रैश होने का राज़ हादसे के कारणों को तलाशने में जुटी एजेंसियां

Maneesh Aggarwal
@timesofindia.com

■ नई दिल्ली : एयर इंडिया की फ्लाइट नंबर-एआई-171 के क्रैश होने की जांच डीजीसीए और अन्य एजेंसियों द्वारा शुरू कर दी गई है। मामले में आखिर ऐसा क्या हुआ होगा, जो प्लेन क्रैश हो गया। क्या प्लेन में कोई तकनीकी खराबी आई होगी या फिर कुछ और? इन तमाम सवालों के जवाब जांच एजेंसियां तलाशने में जुट गई हैं। इनसे इतर हादसे की काफी हद तक तस्वीर कॉकपिट वॉइस रिकॉर्डर (CVR) और सॉलिड स्टेट फ्लाइट डेटा रिकॉर्डर (SSFDR) से होगी। आम भाषा में जिसे ब्लैक बॉक्स कहा जाता है। यह इसी के अलग-अलग पार्ट होते हैं।

प्लेन को हादसे से बचाने के लिए दोनों पायलटों ने जो-जो भी किया होगा, वह सब एसएसएफडीआर में रिकॉर्ड हो गया होगा। एक तरह से यह प्लेन के कॉकपिट से लेकर पीछे टेल तक की सभी तरह की कमांड और एक्टिविटी को रिकॉर्ड करने वाला होता है। इसमें सभी तरह की कमांड और की गई गतिविधि रिकॉर्ड होती है।

इस घटना के बाद हादसे के बारे में सालों से फ्लाइट उड़ा रहे पायलटों का कहना है कि विडियो देखकर तो एकदम से कुछ समझ आ ही नहीं रहा कि आखिर हुआ क्या होगा?

क्या कहना है दूसरे पायलटों का

एक पायलट का यह भी कहना है कि देश में अहमदाबाद ऐसा एयरपोर्ट है, जहां बर्ड हिट के काफी मामले सामने आते रहते हैं। हो सकता है कि इस फ्लाइट के साथ भी ऐसा भी हुआ हो, लेकिन यह बेहद शुरुआती मामला है। जांच के बाद ही सब साफ होगा। पायलट ने प्लेन को बचाने की कोशिश पूरी की जैसा की वायरल विडियो में दिखाई दे रहा है। लेकिन फिर भी ऐसा क्या हुआ होगा जो प्लेन टेक ऑफ के कुछ सेकंड बाद ही क्रैश हो गया।

पायलट ने बताया कि हादसे के वक्त प्लेन में करीब एक लाख किलोलीटर तेल होगा। ऐसे में प्लेन गिरते ही आग का गोला बन गया। रही बात प्लेन की तो यह बोइंग के ड्रीमलाइनर प्लेन की पहली खेप का प्लेन था। उस वक्त ड्रीमलाइनर काफी अडवांस और आधुनिक उपकरणों से लैस था। 11 साल पुराना प्लेन बहुत पुराना नहीं होता। आमतौर पर एक प्लेन की लाइफ 75 हजार लैडिंग की मानी जाती है ऐसे में यह प्लेन तो काफी यंग था।

Pudhari • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL) Why did the Dreamliner crash

6 • PG

401 • Sqcm

360989 • AVE

347.1K • Cir

Top Left

Mumbai • Pune

का कोसळले ड्रीमलायनर?

एअर इंडियाचे अहमदाबादहून लंडनकडे जाणारे ड्रीमलाइनर बोईंग विमान सरदार वल्लभभाई पटेल आंतरराष्ट्रीय विमानतळावरून उड्डाण करताच काही मिनिटांतच अपघातग्रस्त झाले आणि १६९ भारतीय नागरिक, ५३ ब्रिटिश, ७ पोर्तुगीज आणि एक कॅनेडियन नागरिक यांसह दोन वैमानिक आणि दहा केबिन क्रू सदस्य प्रवास करता यापैकी जवळपास सर्वांवर मृत्यूचा डोंगर कोसळला. विमान जमिनीवर आदळल्यावर मोठा स्फोट झाला आणि त्यानंतर संपूर्ण विमानाला आग लागली. अपघातस्थळी मदतकार्य सुरू करताना अग्निशमन दल, एनडीआरएफ पथक आणि वैद्यकीय तज्ज्ञांनी युद्धपातळीवर बचावकार्य राबवले; पण जीवितहानी टाळता आली नाही. अपघातानंतर आता तांत्रिक ऑडिट सुरू करण्याची प्रक्रिया सुरू झाली आहे. भारत सरकारच्या नागरी विमान वाहतूक महासंचालनालयाने उच्चस्तरीय चौकशी समिती नेमली असून विमान अपघाताची सखोल चौकशी केली जाणार आहे; पण या दुर्घटनेचे दूरगामी परिणाम होणार आहेत.

भारतीय नागरी विमान वाहतुकीचा इतिहास जरी प्राचीन असला, तरी 'एअर इंडिया' या राष्ट्रीय विमानसेवेचे स्थान त्यात केंद्रस्थानी राहिले आहे. स्वातंत्र्यपूर्व काळात १९३२ मध्ये जेव्हा जे. आर. डी. टाटानी 'टाटा एअरलाइन्स'ची स्थापना केली, तेव्हा कोणीही कल्पना केली नव्हती की ही छोटी हवाई सेवा पुढे भारताचे विमान वाहतुकीचे प्रतीक ठरेल. स्वातंत्र्यानंतर सरकारने ती 'एअर इंडिया' या नावाने राष्ट्रीयीकृत केली आणि अनेक दशके ही कंपनी भारताच्या हवाई वाहतुकीची ओळख बनली. एअर इंडियाच्या इतिहासात अनेक अपघातांचे स्मरण कायमचे ठसे उमटवणारे ठरले आहेत. त्यामध्ये काही भीषण आंतरराष्ट्रीय अपघात होते, जे केवळ भारतालाच नव्हे तर जागतिक विमान वाहतुकीला हादरवणारे ठरले. १९८५ साली मॉंट्रियलहून लंडनमार्गे मुंबईला येणारे 'कनिष्क' विमान आयरिश समुद्रात बॉम्बस्फोटात कोसळले. हा आतापर्यंतचा भारतातील सर्वात मोठा

अहमदाबादमध्ये एअर इंडियाचे विमान कोसळून झालेली दुर्घटना दुर्दैवी आणि तितकीच चिंताजनक आहे. वास्तविक, बोईंग-७८७ ड्रीमलायनर ही विमाने सुरक्षित मानली जातात. या अपघातातील वैमानिकही अनुभवी आणि प्रशिक्षित होता. मग नेमके काय घडले ज्यामुळे एकाएकी २४२ प्रवाशांना घेऊन जाणारे हे विमान कोसळले? अहमदाबादमधील विमानाचा अपघात हा मोठा हादरा देणारा ठरला आहे.

- कमलेश गिरी

विमान स्फोट होता, ज्यात ३२९ जणांचा मृत्यू झाला. त्यानंतरच्या दशकात एअर इंडियाचे अनेक छोटे-मोठे अपघात झाले. त्यात वैमानिकांच्या चुकांपासून तांत्रिक बिघाडांपर्यंत विविध कारणे होती. २०१० मध्ये मंगळूर विमानतळावर एअर इंडिया एक्सप्रेसचे विमान धावपट्टीवरून घसरून कोसळले आणि १५८ प्रवाशांचा मृत्यू झाला.

सुमारे सात दशकांनंतर, २०२२ साली टाटा समूहाने एअर इंडिया परत विकत घेतली. टाटा समूहाने केवळ आर्थिक गुंतवणूकच नाही तर व्यवस्थापन, कर्मचारी प्रशिक्षण, आधुनिक तंत्रज्ञान, आंतरराष्ट्रीय भागीदारी अशा विविध स्तरांवर पुनरुज्जीवनाचे प्रयत्न सुरू केले. विमान सेवेसाठी विश्वास, सुरक्षा आणि मानवतेची जबाबदारी घेणे हेही तितकेच आवश्यक आहे ही टाटा समूहाची कार्यदृष्टी होती. त्यामुळे त्यांनी अनेक जुनी विमाने सेवानिवृत्त करत नवे बोईंग व एअरबस खरेदीचे करार केले. तांत्रिक निगा, ग्राहक सेवा, ऑन-टायम परफॉर्मन्स, डिजिटल बुकिंग प्रक्रिया आणि हवाई सुरक्षेतील नवे प्रोटोकॉल यावर भर दिला गेला. परंतु अहमदाबादमधील विमानाचा अपघात हा या सर्व प्रयत्नांना मोठा हादरा देणारा ठरला. ड्रीमलाइनरसारख्या अत्याधुनिक विमानाच्या अपघाताने पुन्हा एकदा विमान

प्रवासाच्या सुरक्षिततेवर गंभीर प्रश्न उभे राहिले. हे केवळ एक तांत्रिक अपयश मानता येणार नाही.

विमानाने उड्डाण घेतल्यावर काही क्षणांतच कॉकपिटमधून 'मायडे' कॉल दिला होता. हा कॉल म्हणजेच आपत्कालीन परिस्थिती दर्शविणारा संकेत; पण त्यानंतर लगेचच एअर ट्रॅफिक कंट्रोलशी संपर्क तुटला आणि काही क्षणांतच लोकांनी आकाशातून धूर आणि अग्नीच्या ज्वाळा पडताना पाहिल्या. ही घटना संपूर्ण देशाला हादरवणारी ठरली आहे. सध्या दुर्घटनाग्रस्त विमानाचा ब्लॅक बॉक्स (फ्लाइट डेटा रेकॉर्डर आणि कॉकपिट व्हॉईस रेकॉर्डर) शोधण्याचे आणि त्याच्या तपासणीतून नेमके कारण शोधण्याचे काम युद्धपातळीवर सुरू आहे. बोईंग कंपनी आणि एअर इंडिया यांनीही ही घटना अत्यंत गंभीरतेने घेतली असून तांत्रिक तपासणी सुरू केली आहे.

या घटनेमागील नेमके कारण समोर यायला अजून वेळ लागेल; मात्र जागतिक स्तरावर विमान अपघातांची कारणे पाहता काही संपाद्य शक्यता स्पष्टपणे मांडता येतात. जागतिक नागरी विमान वाहतूक संस्थांच्या आकडेवारीनुसार, सुमारे ७०-८० टक्के अपघात हे मानवी चुका म्हणजेच पायलटच्या निर्णयातील किंवा प्रतिसादातील त्रुटींमुळे होतात. विशेषतः टेकऑफ आणि लँडिंगच्या काळात - जो संपूर्ण फ्लाइट वेळेचा फक्त १० टक्क्यांहून कमी असतो - अपघात होण्याची

शक्यता सर्वाधिक असते.

दुसऱ्या क्रमांकावर तांत्रिक बिघाड येतो. इंजिन फेल्युअर, हायड्रोलिक सिस्टीमची अयशस्वीता, स्ट्रक्चरल क्रॅक्स यामुळेही विमान दुर्घटना होण्याची शक्यता असते. ताच्या दुर्घटनेत विमानाने उड्डाण घेतल्यानंतर लगेचच सिमल दिला असल्याने इंजिनमध्ये अचानक आलेल्या बिघाडाचाही संशय व्यक्त केला जात आहे. तिसरे महत्त्वाचे कारण म्हणजे हवामान. वीज पडणे, अतिवेगवान वारे, तापमानातील तफावत किंवा धुकें हे घटक अपघातात हातभार लावू शकतात. सध्या गुजरातमध्ये उन्हाचा तीव्र प्रकोप असून ४५ अंश सेल्सिअसपेक्षा अधिक तापमान नोंदले जात आहे. अशा गरम हवामानात विमानांच्या इंजिनवर अतिरिक्त ताण येतो आणि त्यामुळे कार्यक्षमतेवर परिणाम होऊ शकतो. चौथे महत्त्वाचे कारण म्हणजे पश्यांची धडक. दरवर्षी भारतात सुमारे १५०० पक्षी धडक नोंदवल्या जातात. काहीवेळा पश्यांचे धवे इंजिनमध्ये शिरतात आणि त्यामुळे फ्लेमआऊट किंवा थ्रस्ट लॉस होतो. यामुळेही विमान आपले नियंत्रण गमावू शकते. आताच्या घटनेत तसा प्रकार घडलेला नाहीये. शेवटी, विमानाच्या देखभालीमध्ये झालेली चूक किंवा तपासणीतील हलगर्जीपणाही अपघाताचे कारण ठरू शकतो. अनेकदा मटेनन्समधील चुका उड्डाणानंतरच समोर येतात. एआय १७१ विमानाचे टेकऑफनंतर लगेचच कोसळणे ही बाब गंभीर संशोधनाची गरज दर्शवत आहे. ब्लॅक बॉक्सच्या डेटावरून पुढील काही दिवसांत या अपघातामागील नेमके कारण उघड होईल. ब्लॅक बॉक्समध्ये मायडे कॉलचे तपशील, अचानक मिळालेला इशारा, तसेच टेकऑफनंतरच्या निर्णायक क्षणांत बचावासाठी केलेले प्रयत्न हे सर्व अचूकपणे नोंदलेले असतात. या घटनेत विमान अवघ्या ६२५ फूट उंचीवर असताना कोसळले आहे. त्यामुळे फ्लाइट डेटा रेकॉर्डरमधून इंजिनची कामगिरी, विमान नियंत्रण प्रणाली कोणत्या स्थितीत होती, तसेच इशारा प्रणाली कशी होती अशा अनेक तांत्रिक बाबी समोर येतील.

Pudhari • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

The tragedy of the plane crash

6 • PG

232 • Sqcm

208794 • AVE

893.13K • Cir

Top Left

Pune

विमान दुर्घटनेची शोकांतिका

एअर इंडियाच्या अहमदाबाद-लंडन विमानाला झालेल्या अपघातात २६५ जणांचा मृत्यू झाला. या भीषण दुर्घटनेमुळे देश अक्षरशः हदरला, निःशब्द झाला. अल्पकालात घटनेने सारे जगच हळहळले. उड्डाणनंतर केवळ ३० ते ४० सेकंदांमध्ये हे विमान नजीकच्या गजबजलेल्या बी. जे. वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या परिसरात कोसळले. त्यात तेथील होस्टेलमधील २५ डॉक्टर मृत्युमुखी पडले. त्यांना दुगारचा अन्नाचा घासही अर्ध्यावर सोडावा लागला. बोईंग-७८७ ड्रीमलायनर या वर्गातील हे विमान अतिशय सुरक्षित समजले जाणारे होते. कंपनीच्या बोईंग-७३७ प्रकारातील अन्य विमानांच्या अलीकडील तीन दुर्घटनांची सध्या चौकशी सुरू असून, ड्रीमलायनर या लौकिकप्राप्त विमानाला झालेला हा पहिलाच भीषण अपघात. या अगोदर २०१३ आणि २०२४ मध्ये बोईंग विमानात तांत्रिक बिघाड झाल्याचे आढळले होते. अनेक विमानांच्या लिथियम-आयन बॅटरी संचांमध्ये बिघाड होत असल्याचे दिसले होते. जपान एअरलाइन्सच्या बोईंग विमानात धावपट्टीवर उभे असताना, विद्युत संचाला आग लागल्याची दुर्घटना घडली होती. त्यानंतर यनायटेड एअरलाइन्सचे विमान याच पद्धतीने नादुरुस्त झाले; तर जपानच्या निप्पोन एअरलाइन्सच्या बोईंग विमानात विद्युत विभागात अचानक धुर येत असल्याचे आढळल्यामुळे ते तत्काळ उतरवण्यात आले होते. जपान आणि निप्पोन एअरलाइन्सने त्यांच्याकडील बोईंग ७८७ विमानांची उड्डाणे स्थगित केली; तर अमेरिकेच्या फेडरल एविएशन अडमिनिस्ट्रेशनने चौकशीचे आदेश देत, सर्वच बोईंग-७८७ विमानांची उड्डाणे स्थगित केली. एखाद्या कंपनीच्या विशिष्ट विमानांची सर्वच उड्डाणे स्थगित होण्याची ही तीन दशकांतील पहिलीच घटना. त्यामुळे अहमदाबाद दुर्घटनेनंतर साहजिकच बोईंग कंपनीचे समभाग धडाधड कोसळले. एवढेच नव्हे, तर या विमानाचा सांगाडा बनवणारी स्पिरिट एअरोस्पेस आणि इजिप्त तयार करणारी जी. ई. एअरोस्पेस यांच्या समभागांनी आपटी खाल्ली. २०१३ मध्ये अमेरिका आणि युरोपने ड्रीमलायनरचे उड्डाण बंद केले होते. एवढ्या तक्रारी असताना, 'डीजीसीए'ने ड्रीमलायनरला पळवणारी दिल्लीच कशी, असा सवाल आता उपस्थित केला जात आहे. ड्रीमलायनर विमानांचे उड्डाण यापुढे सरकावे बंद करावे, ही आत होत असलेली मागणी चुकीची नाही. अपघातामागे दोन्ही इजिप्तांत बिघाड होणे किंवा उड्डाणानंतर लगेचच पक्षी धडकणे, ही काही कारणे असू शकतात, असे तज्ञांचे मत आहे. याशिवाय अन्य कारणांचाही तपास यथावकाश होईलच. अहमदाबाद असो या मुंबई, तेथे पक्षी विमानाला अनेकदा धडकतात. मुंबईत तर विमानतळाचे परिसर अत्युरक्षित बनले असून विमानतळांच्या आणि विमानांच्या उड्डाणांचा धोका वाढला आहे. यावर वेळीच उपाय योजला पाहिजे. अपघातामागे असलेल्या संभाव्य कारणांची चर्चा सुरू आहे. या क्षेत्रातील तज्ञ शक्यतांचा मागोवा घेत आहेत. एका इजिप्तातील बिघाडामुळे विमान हेलकावे खाऊ शकते; पण गुरुवारच्या दुर्घटनेत विमान स्थिर होते. याचा अर्थ, दोन्ही इजिप्तांमध्ये बिघाड झालेला असू शकतो. इजिप्तांची नीट पाहणी झाली नव्हती का, हा प्रश्न येथे उद्भवतो. जाणकारांच्या मते, उड्डाण कालावा अवश्यच ताकद न मिळाल्यानेही ते कोसळले असू शकते. उड्डाणानंतर एक इजिप्त कदाचित निव्वामी झाले आणि लंडन गिअर खुला राहिल्याने दुसऱ्या इजिप्तातून आवश्यक तेवढी ताकद न मिळाल्याने ते कोसळले असावे. शिवाय विमानाचे बजज विशिष्ट मर्यादेपेक्षा अधिक असल्याचीही शक्यता व्यक्त केली जाते. उड्डाण कालावा विमानाच्या पंखांच्या फ्लॅन्सची स्थिती ही एक समस्या असू शकते. या घटनेत फ्लॅन्स पंखांशी समांतर होते आणि ते उड्डाणानंतर इतक्या लवकर अशा स्थितीत असणे आश्चर्यकारक होते. लंडन गिअर खाली असूनही फ्लॅन्स मागे घेतलेले दिसले. ते विस्तारलेले दिसत नाहीत आणि तेच विमानोड्डाण व्यवस्थितपणे न होण्याचे एक कारण असू शकते. तसे घडले असेल तर ती मानवी चूकच ठरेल.

१९ ऑक्टोबर १९८८ रोजी मुंबई-अहमदाबाद फ्लाइट ११३ हे इंडियन एअरलाइन्सचे विमान अहमदाबाद विमानतळापासून ५ किलोमीटर अंतरावर कोसळले होते. त्यात १३० प्रवासी ठार झाले होते. हे विमान खराब हवामानामुळे कोसळले होते, त्यावेळी धुकें व अंधुक उजेंड होता आणि त्याची कल्पना वैमानिकांना वेळीच दिली गेली नाही, त्यामुळे कित्येकांना जीव गमावावा लागल्याची टीका तेव्हा झाली होती. न्यायालयाने इंडियन एअरलाइन्सच्या हलगर्जीपणावर कडक ताशे ओढले होते आणि मुतांच्या नातेवाईकांना प्रत्येकी दोन लाख रुपये नुकसानभरपाई देण्याचा आदेशही दिला होता. एअर इंडिया एक्सप्रेसच्या फ्लाइट ८१२ या दुबई-मंगळूर प्रवासी बोईंग विमानास २०१० मध्ये भीषण अपघात झाला होता. त्यात १५८ प्रवाशांचा बळी गेला होता. मुख्य वैमानिकाने निष्काळजीपणाने विमान उतरवल्यामुळे ही दुर्घटना घडल्याचे चौकशी समितीने तेव्हा म्हटले होते. आता अहमदाबाद दुर्घटनेचीही निष्पत्त्यातीपणे चौकशी होणार असून, जगभरातील विमान अपघातांबाबत चौकशी करणारी अमेरिकेची संस्था यासंदर्भात भारताला मदत करणार आहे. दुर्घटनेत गुजरातचे माजी मुख्यमंत्री विजय रूपणी यांचा मृत्यू झाला. एका राजकीय नेत्याच्या आणि सत्ता कार्यकर्त्यांच्या जाण्याने या तग्याचे मोठे नुकसान झाले आहे. माजी केंद्रीय मंत्री माधवराव शिंदे, आंध्रचे माजी मुख्यमंत्री वायएसआर रेड्डी तसेच सीडीएस थिपिन रावत प्रभृतींचे विमान दुर्घटनेत निधन झाले. टाटा समूह आणि एअर इंडियाचे अध्यक्ष एन. चंद्रशेखरन यांनी मुतांच्या कुटुंबीयांना प्रत्येकी एक कोटी रुपयांची मदत जाहीर केली असून, रतन टाटा यांची माणूसकीची परंपरा जागी ठेवली आहे. दुर्घटनेनंतर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि गृहमंत्री अमित शाह यांनी अपघातस्थळी भेट दिली आणि संबंधित अधिकाऱ्यांना दुर्घटनाहस्तांच्या कुटुंबीयांना सर्व प्रकारची मदत करण्याची सूचना दिली. यात देशाने गमावलेला प्रत्येक जीव महत्त्वाचा होता. या विमान दुर्घटनेची सखोल चौकशी झाली पाहिजे, चूक कोणाची हे स्पष्ट झाले पाहिजेच, काही बेफिकिरी झाली असल्यास, संबंधितांना कठोर शासन झाले पाहिजे.

Gujarat Guardian • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

4 possibilities of plan crash

11 • PG

357 • Sqcm

121258 • AVE

258.3K • Cir

Middle Center

Ahmedabad

નિષ્ણાંતોએ એર ઈન્ડિયાનાં વિમાન ક્રેશ થવાનાં ચાર કારણોની સંભાવના દર્શાવી

નવી દિલ્હી તા.13 ટેકઓફ થયાના થોડી મિનિટો પછી, એર ઈન્ડિયા વિમાન દુર્ઘટનાની લંડન જતું એર ઈન્ડિયાનું વિમાન તપાસ ચાલી રહી છે, ત્યારે અમદાવાદ, ગુજરાતના રહેણાંક ઘણા નિષ્ણાંતોએ ડ્રીમલાઈનરની વિસ્તારમાં અથડાયું અને અથડાયું હતું. દુર્ઘટનાના સંભવિત કારણો પર આ જીવલેણ અકસ્માતમાં 242માંથી 241નાં મોત થયા હતા. આ ઘટનાની માટે ચાર કારણો દર્શાવ્યા હતા. તપાસ ભારતે પહેલાથી જ શરૂ કરી દીધી તેમાં એન્જિનને પૂરી તાકાત નહીં છે. ઘણા નિષ્ણાંતોએ એર ઈન્ડિયાના મળવાની સંભાવના, પક્ષી અથડાતા વિમાનના ક્રેશ થવાના સંભવિત કારણો અર્થ એ છે કે વિમાન પૂરતી લિફ્ટ

પૂરી તાકાત નહીં મળી હોય, પક્ષી અથડાતા એન્જિનની તાકાત ઘટી, લેન્ડિંગ ગિયરમાં મુશ્કેલી અથવા એન્જિનમાં સમસ્યા

એન્જિનની તાકાત ઘટી હોય, લેન્ડિંગ ગીયરમાં સમસ્યા હોય કે એન્જિનમાં સમસ્યા સર્જાઈ હોય તો અકસ્માત સર્જાઈ શકે છે. એક દાયકામાં ભારતના સૌથી ખરાબ વિમાન દુર્ઘટનાઓમાંના એક, એર ઈન્ડિયાના ઘાતક વિમાન દુર્ઘટનાનું કારણ શોધવા માટે તપાસકર્તાઓ સમય સાથે સુચવે છે કે, તપાસનો એક શેઝ કરી રહ્યું નથી. પૂર્વ પાયલોટ સૌરભ ભટ્ટનાગરે જણાવ્યું હતું કે, આ ઘટના બહુવિધ પક્ષીઓ સાથે અથડામણ જેવી લાગે છે. તેમાં બંને એન્જિન પાવર ગુમાવી દે છે. ટેક-ઓફ “પરફેક્ટ” હતું પરંતુ “વિમાન નીચે ઉતરવાનું શરૂ કર્યું, જે કક્ત ત્યારે જ થઈ શકે છે જ્યારે એન્જિન પાવર ગુમાવે અથવા વિમાન લિફ્ટ વિકસાવવાનું બંધ કરે.

Ananda Bazar Patrika • 14 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Many more questions arise beyond the bird

1,5 • PG

323 • Sqcm

1930993 • AVE

3.71M • Cir

Top Center,Top Left

Kolkata

পাখি ছাপিয়ে উঠছে আরও অনেক প্রশ্ন

ফিরোজ ইসলাম

দুঘটনার ২৮ ঘণ্টার মধ্যেই উদ্ধার হল এয়ার ইন্ডিয়া'র ভেঙে পড়া ড্রিমলাইনার বিমানের ব্ল্যাক বক্স বা ফ্লাইট ডেটা রেকর্ডার। বিমানের সঙ্গে পাখির ধাক্কা লেগেছিল, নাকি অন্য কোনও কারণে বিপদে পড়ে আমদাবাদ-লন্ডন এআই ১৭১ ড্রিমলাইনার বিমানটি, সেই নিয়ে এর মধ্যেই প্রশ্ন উঠেছে। ডিজিসিএ প্রাথমিক ভাবে পাখির সঙ্গে ধাক্কা ইঞ্জিন বিকল হওয়ার কথা বললেও, বিভিন্ন সূত্র থেকে পাওয়া খবরে বিষয়টি নিয়ে সংশয় রয়েছে। সেই সূত্র ধরে তৈরি হয়েছে একাধিক প্রশ্নও। যেমন, পাখির ঝাঁক যেখানে দেখা যায়নি কোথায়, সেখানে এমন দুঘটনা ঘটে কী করে? বিশেষ করে ড্রিমলাইনারের দু'টি ইঞ্জিন একসঙ্গে বিকল হওয়া বিরল ঘটনা। তা ছাড়াও, ইঞ্জিনে পাখি ঢুকে গেলে যে কালো ধোঁয়া দেখা যেত, তা-ই বা কোথায়? মনে করা হচ্ছে, উদ্ধার হওয়া ব্ল্যাক বক্স এই রহস্য সমাধানে ইঙ্গিত দিতে পারে।

বিমান ছুটে গুরু করার পর থেকে উড়ানের প্রতি মুহূর্তের অবস্থান, গতি, অভিমুখ-সহ প্রায় ৮০ রকম তথ্য ধরা থাকে ব্ল্যাক বক্সে। এর সঙ্গে ওই বিমানের ককপিট ভয়েস রেকর্ডার হাতে পেলে, সেখান থেকে বিমান ছাড়ার পর থেকে দুঘটনার আগের মুহূর্ত পর্যন্ত পাইলটদের কথোপকথন, বিমানের মধ্যে কী কী ধরনের বিপদ সংকেত বেজেছিল, তার হদিসও মিলবে। ওই দুই যন্ত্রের তথ্য বিশ্লেষণ

এর পর পৃঃ ৫ ➤

অনেক প্রশ্ন

■ পৃষ্ঠ ১-এর পর

করার পাশাপাশি, ঘটনাক্রমে থেকে সংঘটিত বিভিন্ন মানুষের পরীক্ষার ফলও বিশ্লেষণ করবে তদন্তকারীরা।

সেতলের বিমান পরিবহন মন্ত্রকের অধীনে এবার ত্রুটিটি আনুমানিক ইংরেজিসিগনেশন যুগে (এএফসিই) আঞ্চলিক অসামান্য বিমান পরিবহন সংস্থা আইসিএ-র নির্দেশিকা দেবেই এই তদন্ত করবে। বিমান দুর্ঘটনার তদন্তে সব তথ্য সহযোগিতা করার কথা জানিয়েছেন বোর্ডিং কার্টপলক। দুর্ঘটনার কারণ জানতে বিমান নির্দেশ সংস্থা বোর্ডিং এবং ইলেক্ট্রনিক সিস্টেম জিই এয়ারসেলের প্রতিনিধিদেরের সাহায্য নেওয়ার কথা জানিয়েছে এবার ইতিমধ্যে। বিভিন্ন তর থেকে পাওয়া তথ্য বিশ্লেষণ করে দুর্ঘটনার প্রকৃত কারণ অনুসন্ধান ছাড়াও, তার প্রতিরোধ সুরা বার করার এই তদন্ত প্রতিষ্ঠানকে আরো প্রদান দিচ্ছে। এর সঙ্গে এএফসিএ-ও তদন্ত করবে বলে জানা হয়েছে। অর্থাৎ, মালিকতার আশঙ্কায় উড়িয়ে নেওয়া হচ্ছে না। কারণ, সম্পূর্ণ পরিচালার আওতাধীন রূপান্তরিত ড্রিমলাইনারের মতো বিমান এবার কিছু ক্ষেত্রে মনে যে আসবে তেজ পড়েছে, তাকে সফিই মহলে একত্রিক প্রশ্ন দেখা দিয়েছে।

তবে, বিমানটি কখনোও ওয়ার পুরে বেশি আঘাতের উপরে ওয়ার ক্ষমতা হারিয়ে ফেললে আমদানি বিমানবন্দরের কাছে পাঠিয়ে দেওয়া হতো, এ দিন বিমানটি কাছাকাছি পাবির অফিসে দেখা মেলে নিলে জানাচ্ছেন প্রাক্তন এবং প্রাক্তন বিমানবন্দরের একাংশে। তবে বিমানের আঘাতের উপরে ওয়ার ক্ষমতা হারিয়ে ফেলার ক্ষমতা নানা ক্ষেত্রে উঠে আসবে। বিমানবন্দরের একাংশে জানাচ্ছেন, বিমান উড়তে শুরু করার পরে নানা কারণে তার ইঞ্জিন বন্ধ হয়ে যেতে পারে। যদিও দুটি ইঞ্জিন একসাথে বন্ধ হয়ে যাবার বিরলতম। এ ক্ষেত্রে বিমানের ইঞ্জিনে পাবির ধাক্কা না মেলে থাকলে ইঞ্জিন বন্ধ হওয়ার যে সম্ভাবনা তার উঠে আসবে, তার মধ্যে রয়েছে উড়ানের স্থানান্তরিত বিমানবন্দর প্রাক্তন। বিমানের পাশেবিলে থাকার কারণে, প্রাক্তন অনেক ক্ষেত্রে হারান, ব্যক্তিগত জাহাজ। তা ছাড়াও, মনোও থাকে। যদিও এই নমুনা পরীক্ষা না করলে জানা যায়। ইঞ্জিনে স্থানান্তরিত এবং বন্ধ হয়ে যেতে পারে। এ ক্ষেত্রে বিমান আকাশে ওয়ার পরে তখন কিছু ব্যক্তিগত কি না, তা কার্ভটি জরুরি তেকড়ার পরীক্ষা করলে জানা যেতে পারে। অর্থাৎ যখন পরীক্ষা করলেও বিমানটি বন্ধ হয়ে পড়ে।

এক বিমানবন্দর, প্রাক্তন, ড্রিমলাইনারের মতো উড়ানে একটি নির্দিষ্ট কারণের জন্য এত বড় বিপর্যয় ঘটানো যায়। তবে, এর সঙ্গে একত্রিক ত্রুটি বা সমস্যা হয়েছে হঠাৎ পরিবর্তিত হওয়ার কারণে হতে পারে। বিমান ওয়ারের আগে যাত্রী এবং মালিকেরের তার হিসাব করে, সেই অনুযায়ী বিমানের ইঞ্জিন এবং ওয়ার কার্ভটিগত নির্দিষ্ট করে হয়। সেই সত্যকে অন্য বিমানবন্দরের সেক্ষেত্র হতেছিল কি না, সেই প্রশ্নও উঠে। বিমানের তার বেশি হয়ে গেলে ও বিমানেরে এটির মতো যেতে ইঞ্জিন পরীক্ষার পরে জানা যেতে না পারলে তা কার্ভের শুরু করতে পারে। তখন বিমানের নির্দিষ্ট হওয়ার মতো পরিবর্তিত হতে পারে।

যদিও বিমান সাধারণত মাত্র দুই ঘণ্টার ১০-১২ মিনিটের মধ্যেই ওয়ারে ফেরে লম্বা এই লম্বা কোনো থাকলে বিমানের সামনে এগিয়ে ওয়ারের শক্তি কমে আসে। এ দিন বেশি ব্যক্তিগত বিমান থেকে ছিল না কি, অন্য কোনও বিমানের অতি করে ছিলো জানার চাকা কোনো কেবলিগতের মতো।

বিমানের আঘাতের শক্তি হওয়ার মতো জানার থাকলে আশে (প্রাপ) তিন জানার ছিল কি না, সেই প্রশ্নও উঠে। ওয়ার প্রাপ্ত হওয়ার লম্বায়ে প্রকোচনীয় বেশি অনুযায়ী রাখা যায়। এই আশে ওয়ারের চাপ পরে বেশি বিমানের উপরে এসে থাকতে পারে। তবে অবতরণের সময় এই প্রাপ্তের মূল মনে রাখা হয়।

বিমান ওয়ার পরেও যদিও বিমানের বন্ধ করে বিমানের পতি রাখা হয়। এই সময় তুল করে প্রাপ্ত মনে গেলে, তখন বিমানের বন্ধ আনুমানিক জানে করে নিয়ে বড় বিপর্যয় ঘটতে পারে। এ ক্ষেত্রে তখন আঘাতের কথাও উঠে আসবে। যে আসে বিমানটি উপরে ওয়ার পরে যুক্তেরে জন্য ছিল হয়ে নিয়ে আঘাতের মতো রাখতে শুরু করে, তাকে বিমানবন্দরের হার থেকে তুলে হওয়ার সম্ভাবনাও ওয়ারে না কেউ কেউ। অতিরিক্ত চাপের তুলে হওয়ার সম্ভাবনা এদিনেরে প্রাপ্ত হয়েছে। তাও এর জার বিমানের ওয়ারের শেষে। তীর পরেও মধ্যে এই উড়ানের ইঞ্জিনের কার্ভটিগত ত্রুটিগত নির্দিষ্ট করা হয়েছিল কি না, সেই প্রশ্নও উঠেছে। ওয়ার ওয়ারের মধ্যে স্থানান্তরিত এবং উপরুক্ত চাপ ত্রুটি করতে পারে না বলে জানাচ্ছেন এই বিষয়ে অভিজ্ঞরা।

তবে, বিপর্যয় যে কারণেই ঘটুক, বিমানটি পরীক্ষার উত্তরে উঠতে না পারলেই দুর্ঘটনা এতটা ভয়াবহ হয়েছে। বিমান অনেকটা উপরে উঠতে পারলে, বিপর্যয় পড়েও এই বিমান নড়িয়ে আসার বা থাকে নিয়ন্ত্রণ করার জন্য থাকত। সময় রতনকে হাতে থাকত। এই ক্ষেত্রে ওয়ার তখন সময় পাবি মনেই মনে করছেন সফিই প্রায় সকলে।

Samachar Jagat • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Either the engine failed or a bird collided: Expert

12 • PG

771 • Sqcm

670502 • AVE

1.11M • Cir

Top Center

Jaipur

अहमदाबाद विमान दुर्घटना : विमान का वजन वी-1 गति या टेक-ऑफ गति करता है निर्धारित या तो फेल हुआ इंजन या टकरा गया था पक्षी : विशेषज्ञ

भाषा

अहमदाबाद. विशेषज्ञों का मानना है कि अहमदाबाद से लंदन जा रहे एअर इंडिया के विमान के हादसे का शिकार होने का संभावित कारण दोनों इंजनों का फेल होना या उड़ान भरने के तुरंत बाद पक्षी का टकरा जाना हो सकता है। विमान में चालक दल सहित 242 लोग सवार थे। बड़े विमानों के तीन वरिष्ठ पायलट ने 'पीटीआई-भाषा' को बताया कि इस दुर्घटना के सार्वजनिक रूप से उपलब्ध वीडियो को देखने से ऐसा लगता है कि इंजन उड़ान भरने के लिए आवश्यक गतिबल (थ्रस्ट) नहीं जुटा पाए, जिसके परिणामस्वरूप उड़ान भरने के कुछ सेकंड बाद ही आवासीय क्षेत्र में भीषण दुर्घटना हो गई। ये तीनों पायलट प्रशिक्षण का कार्य भी करते हैं। अहमदाबाद से लंदन गैटविक के लिए उड़ान भरने वाले बोइंग 787-8 विमान के दुर्घटनाग्रस्त होने के विशिष्ट कारणों का पता विमान दुर्घटना जांच ब्यूरो (एएआईबी) द्वारा विस्तृत जांच पूरी होने के बाद ही चलेगा। विशेषज्ञों ने विमान के नीचे गिरने के उपलब्ध दृश्यों के आधार पर संभावित कारणों का उल्लेख किया। एक कमांडर ने कहा कि ऐसा नहीं लगता कि यह किसी एक

इंजन के फेल होने का मामला है, क्योंकि ऐसी स्थिति में विमान एक ओर झूल रहा होता, लेकिन इस मामले में विमान स्थिर था। उन्होंने कहा, "इसलिए, दोनों इंजन के फेल होने की आशंका है। दोनों इंजन में 'थ्रस्ट' की कमी हो सकती है, लेकिन ये केवल संभावनाएं हैं।" उन्होंने यह भी कहा कि तस्वीरों से ऐसा लगता है कि या तो फ्लैप ऊपर थे या उड़ान भरते वक्त लैंडिंग गियर नीचे था। दूसरे कमांडर ने उल्लेख किया कि जिस तरह से विमान नीचे गिरा,

उससे संकेत मिलता है कि दोनों इंजन में 'थ्रस्ट' की कमी थी। उन्होंने कहा कि ऐसा तब हो सकता है जब पक्षी के टकराने के कारण दोनों इंजन फेल हो गये हों। तीसरे कमांडर ने कहा कि विमान के दोनों इंजन की शक्ति कम हो गई होगी। उन्होंने कहा कि एक इंजन फेल हो सकता है और संभवतः उड़ान भरने के बाद लैंडिंग गियर को वापस नहीं खींचे जाने के कारण, दूसरे इंजन में पर्याप्त शक्ति नहीं रही होगी। हालांकि ऐसा भी अनुमान लगाया जा रहा है

कि विमान का वजन अनुमेय सीमा से अधिक हो सकता था, लेकिन इस कमांडर ने कहा कि यदि ऐसा होता, तो 'टेक-ऑफ' संभव नहीं होता। विमान का वजन वी-1 गति या टेक-ऑफ गति निर्धारित करता है। यदि गणना की गई गति आवश्यकता से कम है, तो इंजन विमान को हवा में उड़ते रहने के लिए संघर्ष करेंगे। विमान नियामक नागरिक उड्डयन महानिदेशालय (डीजीसीए) ने कहा कि उड़ान भरने के तुरंत बाद हवाई यातायात नियंत्रक को एक 'मेडे कॉल' दिया

गया था, लेकिन उसके बाद हवाई यातायात नियंत्रक की ओर से की गई कॉल का विमान से कोई जवाब नहीं मिला। डीजीसीए ने एक बयान में कहा, "रनवे 23 से प्रस्थान करने के तुरंत बाद विमान हवाई अड्डे की परिधि के बाहर नीचे गिर गया।" एक वीडियो संदेश में एअर इंडिया के मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सीईओ) और प्रबंध निदेशक (एमडी) कैम्पबेल विल्सन ने कहा, "जांच में समय लगेगा लेकिन हम जितना कुछ कर सकते हैं, कर रहे हैं।"

Sakal • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL) Accident due to both engines shutting down

4 • PG

554 • Sqcm

365394 • AVE

352.42K • Cir

Bottom Left,Top Left

Mumbai

दोन्ही इंजिन बंद पडल्याने अपघात

■ प्रसाद कानडे : सकाळ वृत्तसेवा

पुणे, ता. १२ : अहमदाबादून लंडनला जाणाऱ्या विमानाचे दोन्ही इंजिन बंद पडल्यामुळे ६२५ फूट उंचीवर उडणारे विमान ४७५ फूट प्रति मिनिट वेगाने खाली कोसळले. अहमदाबाद ते लंडन दरम्यान प्रवाससाठी सुमारे नऊ तासांचा अवाची लागतो. मात्र, आसकास्मिन् परिस्थितीचा विचार करता विमान १२ तास उडू शकेल एवढे इंधन होते. सुमारे एक लाख २६ हजार ९०७ लिटर इंधन होते. इंधन वास्तव असल्याने मृतांची संख्या

वाढली आहे.

अहमदाबाद विमानतळावरून 'बोईंग ७८७' विमानाने दुसरी एक वाजून ३७ मिनिटांनी उडणूक केली. उडणूक झाल्यावर काही सेकंदांतच वैमानिकाला बिघाड झाल्याचे लक्षात आले. एक वाजून ३८ मिनिटांनी विमान कोसळले. विमान विमानतळाच्या तीन ते चार किलोमीटर परिसरात असतानाच ते कोसळले. यावेळी विमानाने ६२५ फुटांची उंची गाठली होती. मात्र, विमानाचे दोन्ही इंजिन बंद पडल्याने एक मिनिटाच्या आतच विमान कोसळले.

१ पक्षांची

घडक

२ इंजिनपर्वीत

इंधन न

पोहोचल्याने

इंजिन बंद

इंजिन बंद

का पडले?

हवाई वाहतूकतळांनी

ज्यात केलेली मते

३ जास्तीचे

इंधन

४ इंजिनला

ऊर्जा न

मिळाल्याने

दोन हजार अंश सेल्सिअस तापमान

- अपघातग्रस्त विमानात सुमारे १०० टन इंधन होते
- विमान ४७५ फूट प्रति मिनिट वेगाने कोसळले
- इंधन व कोसळण्याचा वेग लक्षात घेता

- मोठा स्फोट झाला
- स्फोटानंतर सुमारे दोन ते अडीच हजार डिग्री सेल्सिअस तापमानाची निर्मिती
- या तापमानावर स्टील, अल्युमिनियम, काच धितळते
- परिणामी मोठ्या प्रमाणात जीवितहानी

'ब्लॅक बॉक्स'मधून कारणांचा शोध

विमान अपघाताच्या कारणांचा शोध घेतांना 'ब्लॅक बॉक्स'ची भूमिका सर्वात महत्वाची ठरते. वैमानिकाने शेवटच्या सेकंदापर्यंत हवाई वाहतूक नियंत्रण कक्षाशी जो संपर्क साधला असतो, त्याचे सर्व 'रेकॉर्डिंग' या 'ब्लॅक बॉक्स'मधील व्हॉइस रेकॉर्डिंग मध्ये झालेले असते. यात 'फ्लाइंग डेटा रेकॉर्डर' देखील असतो. त्यामुळे विमान अपघातग्रस्त होण्यापूर्वी कोणत्या उपकरणांचा वापर झाला हे देखील यातून समजते. यामुळे तांत्रिक बिघाडामुळे अपघात झाल्यास अपघाताचे नेमके कारण समजण्यास सोंपे होते.

असा असतो 'ब्लॅक बॉक्स'

- टायटॅनियम धातूपासून निर्मिती.
- रंगाने केशरी
- इंधन, वेग, उंची या सारख्या ८० तांत्रिक बाबींची माहिती गोळा होते.
- आग, पाणी यातही सुरक्षित राहू शकते.
- ३४०० अंश सेल्सिअस तापमान सहन करण्याची क्षमता.
- समुद्रात २० हजार फूट खोलीतही सुरक्षित राहू शकते.

अहमदाबाद येथे घटनास्थळाची पाहणी करताना गुहमंथी अभित शहा.

विमानात नंदा कुटुंब?

अहमदाबाद : गुजरातच्या वाहन उद्योग क्षेत्रातील आपाटीचे उद्योजक आणि कागो मोटर्स समूहाचे संस्थापक प्रमुख नंदा आणि त्यांचे कुटुंबीय देखील या अपघातग्रस्त विमानातून प्रवास करत होते, अशी माहिती समोर आली आहे. नंदा प्रमुख नंदा, प्रमुख प्रवेश नंदा आणि प्रवास प्रमुख नंदा यांच्या नावांचा प्रवाशांच्या यादीमध्ये समावेश असल्याचे दिसून येते. सरकासकडून अद्याप मृतांची अधिकृत यादी जाहीर करण्यात आलेली नसल्याने त्यांच्याबाबत ठोस धाव्य करता येणार नाही अशी माहिती सुरुवाती दिली.

विमानात नंदा कुटुंब?

अहमदाबाद : गुजरातच्या वाहन उद्योग क्षेत्रातील आघाडीचे उद्योजक आणि कागो मोटर्स समूहाचे संस्थापक प्रमुख नंदा आणि त्यांचे कुटुंबीय देखील या अपघातग्रस्त विमानातून प्रवास करत होते, अशी माहिती समोर आली आहे. नेहा प्रमुख नंदा, प्रमुख प्रवेश नंदा आणि प्रयास प्रमुख नंदा यांच्या नावांचा प्रवाशांच्या यादीमध्ये समावेश असल्याचे दिसून येते. सरकारकडून अद्याप मृतांची अधिकृत यादी जाहीर करण्यात आलेली नसल्याने त्यांच्याबाबत ठोस धाव्य करता येणार नाही अशी माहिती सुत्रांनी दिली.

ब्रिटनचे पंतप्रधान, राजे चार्ल्स यांची श्रद्धांजली

लंडन : ब्रिटनचे राजे चार्ल्स तिसरे आणि ब्रिटनचे पंतप्रधान कीर स्टार्मर यांनी अहमदाबाद विमान दुर्घटनेबद्दल दुःख व्यक्त केले आहे. "या घटनेचे वृत्त ऐकून धक्का बसला. या घटनेत मृत्युमुखी पडलेल्या प्रवाशांना श्रद्धांजली अर्पण करतो. मृत्युमुखी पडलेल्या प्रवाशांच्या नातेवाईकांना या दुःखातून सावरण्याची शक्ती मिळो," असे चार्ल्स यांच्यावतीने 'बकिंगहम पॅलेस'ने प्रसिद्ध केलेल्या

निवेदनात म्हटले आहे. ब्रिटनचे पंतप्रधान कीर स्टार्मर यांनीही या घटनेबद्दल शोक व्यक्त केला आहे. स्टार्मर म्हणाले, "लंडनकडे येणारे विमान अहमदाबादत कोसळल्याची भयावह दृश्ये पाहून मनाला दुःख झाले आहे. विमानात अनेक ब्रिटिश नागरिक होते. याबाबत वेळोवेळी माहिती घेत असून, मृत्युमुखी पडलेल्या प्रवाशांना श्रद्धांजली अर्पण करतो."

विमानांचे वयोमान किती असते?

‘एअर इंडिया’चे अहमदाबादहून लंडनला जाणारे बोइंग-७८७ ड्रीमलायनर विमान हे अकरा वर्षे जुने असल्याचे समोर आले होते. त्यामुळे इतके जुने विमान आंतरराष्ट्रीय उड्डाणांसाठी वापरणे का, असा प्रश्न अनेकांच्या मनात उपस्थित होतो. त्या पार्श्वभूमीवर व्यावसायिक विमानांचे वयोमान किती असावे, किती वर्षांनी ते सेवेतून निवृत्त करावे, याबाबत नियमावली आहे. सामान्यतः कोणतेही व्यावसायिक विमान सरासरी २५ ते ३० वर्षे वापरले जाते. नियमित देखभाल-दुरुस्ती केल्यास त्याहून अधिक वर्षेही ते वापरले जातात. त्यातही प्रवासी विमानांचे सरासरी वयोमान २५ वर्षे, तर मालवाहू विमानांचे सरासरी वयोमान ३२ वर्षांपर्यंत असते. सेवेतून बाद केल्यानंतर विमानाच्या सुट्या भागांवर पुनर्प्रक्रिया

बोइंग : ७८७ ड्रीमलायनर

लांबी : ५६.७० मीटर

रुंदी : ६० मीटर

उंची : १६.९० मीटर

इंजिन : २

प्रवासी क्षमता : २५४

इंधन क्षमता : १,२६,२०६ लिटर

कमाल वेग : ९५४ किमी/तास

सलग प्रवासक्षमता : १३,६२० किमी

किंमत : २.१८ हजार कोटी

केली जाते किंवा त्याचा अन्य कारणांसाठी वापर केला जातो.

Sakal • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

It would be premature to comment on the reasons

2 • PG

361 • Sqcm

238107 • AVE

352.42K • Cir

Top Left

Mumbai

कारणांवरील भाष्य घाईचे ठरेल!

अहमदाबाद येथील विमान दुर्घटनेप्रकरणी तज्ज्ञांचा सबुरीचा सल्ला

सकाळ वृत्तसेवा

मुंबई , ता १२ : अहमदाबाद येथील प्रवासी विमान कोसळून झालेला अपघात मेमका कशामुळे झाला असेल, हे आताच सांगता येणार नाही. त्यावर भाष्य करणे किंवा निष्कर्ष काढणे घाईचे ठरेल, असे मत विमान वाहतूक क्षेत्रातील तज्ज्ञांनी व्यक्त केले आहे.

अहमदाबाद विमानतळावरून एक वायू ३९ मिनिटांनी २३ क्रमांकाच्या धावपट्टीवरून या विमानाने उड्डाण केले होते. उड्डाण करताच काही वेळातच ते मेघानीनगर या निवासी भागात कोसळले. या दुर्घटनेमागे इंजिनातील बिघाड, फ्लाइट कंट्रोलची समस्या किंवा पक्षाची धडक अशी वेगवेगळी कारणे असू शकतात. यामुळे आता त्यावर भाष्य करणे चुकीचे ठरेल. ब्लॅक बॉक्सवरून खरी माहिती कळू शकेल, असे मत तज्ज्ञांनी व्यक्त केले आहे.

अहमदाबाद : विमान दुर्घटनेनंतर वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या वसतिगृहाचे प्रचंड नुकसान झाले आहे.

अहमदाबाद विमान दुर्घटनेबाबत आताच बोलणे योग्य नाही. यात तीन शक्यता दिसून येतात. त्या म्हणजे इंजिनमध्ये बिघाड, फ्लाइट कंट्रोलची काही समस्या किंवा या भागात पक्षी मोठ्या प्रमाणात असल्याने एखाद्या पक्षाची धडकही बसू शकते. 'ब्लॅकबॉक्स'वरून खरे कारण स्पष्ट होईल.

• अभिजित अहसूल, माजी वैमानिक

अहमदाबाद विमान दुर्घटनेच्या कारणांबाबत आताच भाष्य करणे चुकीचे ठरेल. आपल्याला तज्ज्ञ बनण्याची आवश्यकता नाही. आपली स्टॅंडिंग ऑपरेटिंग प्रक्रिया आहे. त्याअंतर्गत विमानाचा अपघात झाल्यानंतर उत्पादक कंपनी, विमान चालवणारी कंपनी आणि नागरी विमान वाहतूक महासंचालनालय एकत्रित ब्लॅकबॉक्सला डिकोड करतात. त्यातून अखेरच्या क्षणी वैमानिक आणि सहवैमानिक यांच्यातील, कॉक पिट कू आणि विमान वाहतूक नियंत्रकांतील चर्चा कळते. त्यामुळे ब्लॅकबॉक्स डिकोड केल्यावर सर्व समजेल.

• जितेंद्र धर्मग, माजी कार्यकारी संचालक, एअर इंडिया

अहमदाबाद ते लंडन हा नऊ तासांचा प्रवास होता. त्यासाठी विमानात ७० ते ८० हजार किलो इंधन असेल. उड्डाण केल्यानंतर विमान जास्त वेळ हवेत राहिले नाही. एक-दोन मिनिटांत ते जमिनीवर आले. त्यामुळे इंजिनमध्ये बिघाड झाल्याची शक्यता वाटते. ही घटना ठिकाणावर अवलंबून नसून, विमानातील बिघाड आहे.

• कॅप्टन अमोल यादव, विमान वाहतूक

Saamana • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Air India's 'Dreamliner' crashes

1,6 • PG

7605 • Sqcm

4517531 • AVE

910K • Cir

Middle Right,Top Center

Mumbai

अहमदाबादजवळ भयंकर विमान अपघात २४२ प्रवाशांना घेऊन लंडनच्या दिशेने झेपावले मात्र अवघ्या ३२ सेकंदांत रहिवाशी भागात कोसळले... अक्षरशः राखरांगोळी झाली एअर इंडियाचे 'ड्रीमलायनर' कोसळले

२९०
ठार

आभाळापर्यंत
उसळले काळ्याकुट
धुराचे लोट
दैव बलवत्तर...
एकमेव प्रवाशी
बचावला

MAYDAY!
MAYDAY!!
MAYDAY!!!
प्लेन क्रॅशपूर्वी
पायलटने
पाठवला
शेवटचा संदेश

सरदार वल्लभभाई
पटेल आंतरराष्ट्रीय
विमानतळ परिसराची
अपघातावेळची
सॅटेलाइट इमेज

उड्डाणमंत्तर
विमानाने
६२५ फूट
उंची गाठली

अहमदाबाद

२ कि.मी.वर
विमान कोसळले

अहमदाबाद, दि. १२ (वृत्तसंस्था) - अहमदाबाद येथील सरदार वल्लभभाई पटेल आंतरराष्ट्रीय विमानतळावरून लंडनच्या दिशेने झेपावलेले एअर इंडियाचे 'बोईंग ७८७ ड्रीमलायनर' विमान अवघ्या ३२ सेकंदांत रहिवासी भागात कोसळले आणि भयंकर स्फोट होऊन विमानाची राखरांगोळी झाली. गुरुवारी दुपारी अहमदाबाद विमानतळापासून २ कि.मी. अंतरावर असलेल्या मेघनानी नगर परिसरात ही भीषण विमान दुर्घटना घडली. यात विमानातील २४१ प्रवाशांसह २९० हून अधिक लोकांचा दुर्दैवी मृत्यू झाला. विमानातील रमेश विश्वास कुमार हा एकमेव प्रवासी बचावला. मृतांमध्ये दोन नवजात बालके, ११ लहान मुले तसेच १६९ हिंदुस्थानी, ५३ ब्रिटीश, १ कॅनेडियन, ७ पोर्तुगीज नागरिकांचा समावेश आहे. जिथे हे विमान कोसळले ते बी. जे. मेडिकल कॉलेजमधील डॉक्टरांचे वसतिगृह व लगतचा परिसरही बेचिराख झाला. त्यात डॉक्टर आणि रहिवाशी अशा किमान ४९ जणांवर काळाचा घाला पडला. विमानाच्या भयंकर स्फोटामुळे उसळलेल्या काळ्याकुट धुराचे लोट अक्षरशः आभाळापर्यंत झेपावले होते. हिंदुस्थानच्या इतिहासातील ही अत्यंत भीषण विमान दुर्घटना असून अवघा देश सुन्न झाला आहे.

पान ६

मृतांमध्ये ८ मराठी
४ क्रू मेम्बर्स, ४ प्रवाशी

दीपक पाठक

मैथिली पाटील

विमान दुर्घटनेत नागपूर येथील एकाच कुटुंबातील चार प्रवाशांचा मृत्यू झाल्याची माहिती समोर आली आहे, तर चार मराठी क्रू मेम्बर्सही या दुर्घटनेत मृत्यू झाला आहे. या विमानात २ पायलटसह १० क्रू मेम्बर खंडुडीवर होते. मृत पावलेल्या महाराष्ट्रीयन प्रवाशींमध्ये महादेव पवार, आशा पवार, मयूर पाटील, अपर्णा महाडिक, मैथिली पाटील, दीपक पाठक आणि रोशनी सौधरे यांचा समावेश आहे.

गुजरातचे
माजी मुख्यमंत्री
विजय रुपाणी
यांच्यावरही
काळाचा घाला

पंतप्रधान मोदींना दुःख...
निःशब्द झालोय!

अहमदाबादमधील दुर्घटनेने धक्का बसला आहे, दुःख झाले आहे, ही एक इंदिरावाक घटना आहे. मी निःशब्द झालोय. या घटनेबाबत मला शब्दांत भावना व्यक्त करता येत नाहीत, अशा भावना पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी व्यक्त केल्या.

ब्रिटिश पंतप्रधान केअर स्टार्म
म्हणाले, धक्कादायक!

ब्रिटनचे पंतप्रधान केअर स्टार्म यांनीही दुर्घटनेतील मृतांशी शोक व्यक्त केला. ही धक्कादायक घटना आहे. अपघाताची दृष्टी अतिशय भयानक आहेत. या दुःखद प्रसंगी माझ्या भावना पीडितांच्या कुटुंबियांसोबत आहेत, असे त्यांनी नमूद केले.

एअर इंडियाचे 'ड्रीमलायनर' कोसळले

(पान १ वरून) दुर्घटनाग्रस्त 'बोइंग ७८७ ड्रीमलायनर' विमान गुरुवारी दुपारी १ वाजून ४७ मिनिटांनी अहमदाबाद विमानतळाहून हवेत झेपावले होते. दुर्दैवाने पुढच्या तीस सेकंदातच विमान कोसळले. विमानाने उशिरानेच उड्डाण घेतले होते. तसेच दुर्घटना घडण्याआधी वैमानिकाने हवाई नियंत्रण कक्ष व इतर सुरक्षा यंत्रणांना संभाव्य धोक्याचा संदेशही पाठवला होता. मात्र त्या संदेशाच्या आधारे खबरदारी घेण्याआधीच होत्याचे नव्हते झाले. विमान मेघानी नगर परिसरातील बी.जे. मेडिकल कॉलेजमधील डॉक्टरांच्या निवासी वसाहतीवर कोसळले. त्यात विमान पूर्णपणे जळून खाक झाल्याने आतील

२४१ प्रवाशी आणि स्थानिक नागरिक मिळून २९० हून अधिक जणांचा दुर्दैवी अंत झाला, असे वृत्त रॉयटर्सने दिले. विमानाच्या स्फोटामुळे अनेक रहिवाशी इमारतींचे प्रचंड नुकसान होऊन कित्येक स्थानिक नागरिक गंभीर जखमी झाले आहेत. अपघाताचे वृत्त कळताच अग्निशमन दलाच्या गाड्या, रुग्णवाहिका तसेच इतर सुरक्षा यंत्रणांच्या गाड्यांनी तातडीने दुर्घटनास्थळी धाव घेतली आणि युद्धपातळीवर बचाव कार्य सुरू केले. अवघ्या दोन ते तीन मिनिटांत पोलीस व अन्य सुरक्षा यंत्रणा बचावकार्यासाठी पोहोचल्या होत्या. विमानाच्या भीषण स्फोटामुळे आतील प्रवाशांना वाचवता आले नाही. मात्र जखमी स्थानिक

नागरिकांना तातडीच्या वैद्यकीय उपचारासाठी वेगवेगळ्या रुग्णालयांत हलवण्यात आले. तसेच आणखी जीवितहानी टाळण्यासाठी मेघनी नगर परिसर जवळपास ७० ते ८० टक्के रिकामा करण्यात आला. सर्व यंत्रणांचे रात्री उशिरापर्यंत बचाव कार्य सुरू होते. स्फोटामुळे भडका उडालेल्या आगीत होरपळलेल्या लोकांना शहरातील रस्त्यांवर 'ग्रीन कॉरीडॉर' करून रुग्णालयांपर्यंत नेण्यात आले. दरम्यान, विमानातील एकही प्रवाशी वाचला नसून विमान रहिवाशी भागात कोसळल्याने मृतांचा आकडा वाढू शकतो, अशी भीती अहमदाबादचे पोलीस आयुक्त जी.एस. मलिक यांनी वृत्तसंस्थेशी बोलताना व्यक्त केली.

अपघाताचे कारण अस्पष्ट, डीजीसीएकडून चौकशी सुरू

पायलटची चूक, तांत्रिक बिघाड, इंजिन फेल की पक्षी धडकून दुर्घटना घडली हे अद्याप स्पष्ट झालेले नाही. नागरी विमान वाहतूक महासंचालनालयाने (डीजीसीए) विमान दुर्घटनेची सखोल चौकशी सुरू केली आहे. दुर्घटनाग्रस्त 'बोइंग ७८७ ड्रीमलायनर' विमानाची नोंदणी व्हीटी-एएनबी म्हणून झाली होती, असे डीजीसीएच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांनी सांगितले. दुर्घटनेनंतर डीजीसीएने २४ तास सक्रीय राहणारा नियंत्रण कक्ष स्थापन केला आहे. या माध्यमातून बचाव कार्य तसेच प्रवाशांच्या कुटुंबीयांशी समन्वय साधण्यात आला. डीजीसीएच्या चौकशीतून दुर्घटनेमागील नेमके कारण समोर येणार आहे.

देव तारी त्याला कोण मारी

देव तारी त्याला कोण मारी हि म्हण आज प्रत्यक्षात तंतोतंत खरी ठरली. अहमदाबाद येथील एअर इंडियाच्या विमानाला झालेल्या भीषण अपघातात विमानातील २४२ प्रवाशांपैकी फक्त एक प्रवासी जिवंत अवस्थेत बचाव पथकाला आढळला. रमेश विश्वकुमार असे त्या प्रवाशाचे नाव असून तो ११ए या सीटवर बसला होता रमेशला अपघातात बरीच दुखापत झाली असून येथील रुग्णालयात त्याच्यावर उपचार सुरू आहेत अशी माहिती पोलीस आयुक्त जीएस मलिक यांनी दिली.

हिंदुस्थानला कोणतीही

मदत करायला तयार -ट्रम्प

अमेरिकेचे राष्ट्राध्यक्ष डोनाल्ड ट्रम्प यांनी सर्वात भीषण दुर्घटना असा उल्लेख करत तीव्र शोक व्यक्त केला. या संकटाच्या समयी हिंदुस्थानला कोणत्याही प्रकारची मदत हवी असल्यास ती आम्ही तत्काळ देऊ, असे त्यांनी नमूद केले. दुर्घटनाग्रस्त विमान पाहिल्यास स्फोट झाला असे वाटत नाही. इंजिन बिघडल्याने विमान कोसळले असेल, असा तर्कही ट्रम्प यांनी काढला.

मोदी आज घटनास्थळी जाणार

केंद्रीय गृहमंत्री अमित शहा यांनी घटनास्थळी जाऊन पाहणी केली तसेच रुग्णालयात जखमींची चौकशी केली. त्यानंतर उच्चस्तरीय बैठकही घेतली. मृतांची अंतिम यादी डीएनए टेस्टनंतर जारी करण्यात येईल, असे शहा यांनी सांगितले. तर पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनीही मुख्यमंत्र्यांसह वरिष्ठ अधिकाऱ्यांशी फोनवरून चर्चा केली. ते उद्या सकाळी दिल्लीतून अहमदाबादला पोहचतील व घटनास्थळाला भेट देतील.

Saamana • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL) Lessons from the Ahmedabad plane crash

4 • PG

2604 • Sqcm

1546536 • AVE

910K • Cir

Top Center

Mumbai

कमलेश गिरी

अहमदाबाद विमान दुर्घटनेचा धडा

अहमदाबादमध्ये एअर इंडियाचे विमान कोसळून झालेली दुर्घटना अत्यंत दुर्दैवी आणि तितकीच चिंताजनक आहे. प्रत्येक विमान अपघात हा प्रवाशांसाठी, पायलटसाठी, इंजिनीअर्ससाठी आणि नियामक यंत्रणांसाठी एक मोठा धडा घेऊन येतो. अहमदाबादमधील दुर्घटनेने आपल्याला पुन्हा एकदा आठवण करून दिली आहे की, प्रगत तंत्रज्ञान असूनही, मानवी त्रुटी, तपासणीतील हलगर्जीपणा आणि अनपेक्षित घटनांकडे दुर्लक्ष केल्यास त्याचे परिणाम भयावह ठरू शकतात.

गुजरातमधील अहमदाबाद येथील सरदार वल्लभभाई पटेल आंतरराष्ट्रीय विमानतळावरून लंडनकडे जाणाऱ्या एअर इंडियाच्या एआय १७१ या बोइंग ७८७ ड्रीमलायनर विमानाला झालेल्या अपघाताने अवघा देश शोकाकुल झाला आहे. उड्डाण घेतल्यानंतर काही क्षणांतच हे विमान नियंत्रणाबाहेर गेले आणि मेघाणी नगर परिसरात कोसळले. त्या भागातील दोन इमारतींचेही मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले असून जीवितहानीही झाली आहे.

विमानाने उड्डाण घेतल्यावर काही क्षणांतच कॉकपीटमधून 'मायडे' कॉल देण्यात आला होता. हा कॉल म्हणजेच आपत्कालीन परिस्थिती दर्शविणारा संकेत. पण त्यानंतर लगेचच एअर ट्रॅफिक कंट्रोलशी संपर्क तुटला आणि काही क्षणांतच लोकांनी आकाशातून धूर आणि अग्नीच्या ज्वाळा पडताना पाहिल्या. ही घटना संपूर्ण देशाला हादरवणारी ठरली आहे. सध्या दुर्घटनाग्रस्त विमानाचा ब्लॅक बॉक्स (फ्लाइंग डेटा रेकॉर्डर आणि कॉकपीट व्हॉईस रेकॉर्डर) शोधण्याचे आणि त्याच्या तपासणीतून नेमके कारण शोधण्याचे काम युद्धपातळीवर सुरू आहे. बोइंग कंपनी आणि एअर इंडिया यांनीही ही घटना अत्यंत गंभीरतेने घेतली असून तांत्रिक तपासणी सुरू केली आहे.

या घटनेमागील नेमके कारण समोर यायला अजून वेळ लागेल, मात्र जागतिक स्तरावर विमान अपघातांची कारणे पाहता काही संभाव्य शक्यता स्पष्टपणे मांडता येतात. जागतिक नागरी विमान वाहतूक संस्थांच्या आकडेवारीनुसार, सुमारे ७०-८० टक्के अपघात हे मानवी चुका म्हणजेच पायलटच्या निर्णयातील किंवा प्रतिसादातील त्रुटीमुळे होतात. विशेषतः टेकऑफ आणि लँडिंगच्या काळात - जो संपूर्ण फ्लाइंग वेळेचा फक्त १० टक्क्यांहून कमी असतो - अपघात होण्याची शक्यता सर्वाधिक असते.

दुसऱ्या क्रमांकावर तांत्रिक बिघाड येतो. इंजिन फेल्युअर, हायड्रॉलिक सिस्टीमची अयशस्विता, स्ट्रक्चरल फ्रॅक्चर यामुळेही विमान दुर्घटना होण्याची शक्यता असते. ताज्या दुर्घटनेत विमानाने उड्डाण घेतल्यानंतर लगेचच सिग्नल दिला असल्याने इंजिनमध्ये अचानक आलेल्या बिघाडाचाही संशय व्यक्त केला जात आहे.

तिसरे महत्वाचे कारण म्हणजे हवामान. वीज पडणे, अतिवेगवान वारे, तापमानातील अतिशय तफावत किंवा धुकें हे घटक अपघातात हातभार लावू शकतात. सध्या गुजरातमध्ये उन्हाचा तीव्र प्रकोप असून ४५ अंश सेल्सियसपेक्षा अधिक तापमान नोंदले जात आहे. अशा गरम हवामानात विमानांच्या इंजिनवर अतिरिक्त ताण येतो आणि त्यामुळे कार्यक्षमतेवर परिणाम होऊ शकतो.

चौथे महत्वाचे कारण म्हणजे पक्ष्यांची धडक. दरवर्षी भारतात सुमारे १५०० पक्षी धडक नोंदवल्या जातात. काही वेळा पक्ष्यांचे थवे इंजिनमध्ये शिरतात आणि त्यामुळे फ्लेमआऊट किंवा थ्रस्ट लॉस होतो. यामुळेही विमान आपले नियंत्रण गमावू शकते. आताच्या घटनेत तसा प्रकार घडलेला नाहीये.

शेवटी विमानाच्या देखभालीमध्ये झालेली चूक किंवा तपासणीतील हलगर्जीपणाही अपघाताचे कारण ठरू शकतो. अनेकदा मॉनेटिंगमधील चुका उड्डाणानंतरच समोर येतात. या घटनेच्या पार्श्वभूमीवर जागतिक स्तरावरील काही महत्वाच्या विमान अपघातांची आठवण अनिवार्य आहे. २०१५मध्ये जर्मनविंगजचे एक विमान पायलटच्या मानसिक अस्थैर्यामुळे पर्वतावर धडकले होते. यामध्ये १५० जणांचा मृत्यू झाला होता. २०१८मध्ये इंडोनेशियामध्ये लायन एअरचे बोइंग ७३७ मॅक्स मॉडेल कोसळले होते, जे मॉडेल नंतर संपूर्ण जगभर स्थगित करण्यात आले. भारतातही २०२०मध्ये कोझिकोड येथे एअर इंडिया एस्प्रेसचे विमान रनवेवरून घसरून दुर्घटनाग्रस्त झाले होते.

एआय १७१ विमानाचे टेकऑफनंतर लगेचच कोसळणे ही बाब गंभीर संशोधनाची गरज दर्शवत आहे. ब्लॅक बॉक्सच्या डेटावरून पुढील काही दिवसांत या अपघातामागील नेमके कारण उघड होईल. ब्लॅक बॉक्समध्ये मायडे कॉलचे तपशील, अचानक मिळालेला इशारा तसेच टेकऑफनंतरच्या निर्णायक क्षणांत बचावासाठी केलेले प्रयत्न हे सर्व अचूकपणे नोंदलेले असतात. या घटनेत विमान अवघ्या ६२५ फूट उंचीवर असताना कोसळले आहे. त्यामुळे फ्लाइंग डेटा रेकॉर्डरमधून इंजिनची कामगिरी, विमान नियंत्रण प्रणाली कोणत्या स्थितीत होती, तसेच इशारा प्रणाली कशी होती

अशा अनेक तांत्रिक बाबी समोर येतील. कॉकपीट व्हॉईस रेकॉर्डरमधून आकस्मिक परिस्थितीची चेकलिस्ट, वैमानिकांमधील संवाद, यांत्रिक बिघाडावर चर्चा हे सर्व स्पष्ट होऊ शकते. पण या दुर्घटनेमुळे नागरिकांमध्ये भीतीचे वातावरण पसरले आहे. अनेकांनी प्रवासाआधी विमाने सुरक्षित आहेत का याबाबत प्रश्न उपस्थित केले आहेत. मात्र नागरी विमान वाहतुकीची जागतिक आकडेवारी स्पष्टपणे दाखवते की, विमान प्रवास हा अजूनही सर्वात सुरक्षित प्रवासाचा प्रकार आहे. हजारो किलोमीटर प्रवासात मृत्यूचा धोका अत्यंत नाणव्य असतो. याचा अर्थ असा नाही की काळजी घ्यायची गरज नाही.

या घटनेनंतर सरकार, एअर इंडिया, बोइंग आणि नागरी विमान वाहतूक महासंचालनालय यांच्यासमोर आव्हाने उभी ठाकली आहेत. त्यात सर्वप्रथम विमानाच्या मॉनेटिंग प्रक्रियेचे पुनरावलोकन, कूचे थकवा व्यवस्थापन, अधिक शिस्तबद्ध प्रशिक्षण याबाबत पुनर्विचार करून आपत्कालीन प्रतिसाद कार्यक्षम बनवणे आवश्यक आहे. तसेच विमानातील तांत्रिक उपकरणांचे निरीक्षण, स्वयंचलित सुरक्षा प्रणालींची तपासणी आणि संभाव्य बिघाडाचे लवकर संकेत देणाऱ्या यंत्रणांचे आधुनिकीकरण करणेही गरजेचे आहे. ब्लॅक बॉक्स डेटा थेट रिअल टाईममध्ये ग्राउंड कंट्रोलकडे जाणारी प्रणाली विकसित करण्यावरही विचार सुरू आहे.

वास्तविक, बोइंग ७८७ ड्रीमलायनर ही विमाने सामान्यतः सुरक्षित मानली जातात. एअर इंडियाकडे आजघडीला २५ पेक्षा अधिक ड्रीमलायनर विमाने आहेत. याखेरीज कतार, एतिहाद, ब्रिटिश एअरवेज, चायना साउदर्न, एअर फ्रान्स, एअर कॅनडा यांच्याकडेही बोइंगची विमाने आहेत. हे त्याचे पहिलेच 'फॅटल हुल-लॉस' मानले जात आहे. त्यामुळे बोइंग कंपनीला यावर खोल तपास करावा लागेल. एअर इंडिया ही भारताची प्रमुख विमान सेवा असून टाटा समूहाच्या ताब्यात गेल्यानंतर त्यांनी सेवा व सुरक्षिततेत सुधारणा केल्याचे दिसून आले होते. मात्र ही घटना त्या प्रक्रियेवर मोठे प्रश्नचिन्ह उपस्थित करते. त्यामुळे भविष्यात एअर इंडियाला अधिक सुरक्षितता केंद्रित धोरण स्वीकारावे लागेल. अखेर प्रत्येक विमान अपघात हा प्रवाशांसाठी, पायलटसाठी, इंजिनीअर्ससाठी आणि नियामक यंत्रणांसाठी एक मोठा धडा घेऊन येतो. अहमदाबादमधील दुर्घटनेने आपल्याला पुन्हा एकदा आठवण करून दिली आहे की, प्रगत तंत्रज्ञान असूनही, मानवी त्रुटी, तपासणीतील हलगर्जीपणा आणि अनपेक्षित घटनांकडे दुर्लक्ष केल्यास त्याचे परिणाम भयावह ठरू शकतात.

Navshakti • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Accidents due to engine failure or bird strike

1,5 • PG

209 • Sqcm

42026 • AVE

419.55K • Cir

Bottom Left,Middle Left

Mumbai

तज्ज्ञांचा अंदाज

इंजिनात बिघाड किंवा पक्ष्यांच्या धडकेमुळे अपघात

अहमदाबाद : इंजिनात बिघाड अथवा पक्षांची धडक यामुळे हा अपघात झाला असावा, असा अंदाज तीन ज्येष्ठ वैमानिकांनी व्यक्त केला आहे.

या वैमानिकांनी सांगितले की, या विमानाच्या अपघाताचे व्हिडीओ पाहता विमानाने उड्डाण केल्यानंतर इंजिनाकडून जी ताकद मिळायला हवी होती, ती मिळाली नाही, असे दिसते. त्यामुळेच निवासी भागात हे

विमान कोसळले.

या अपघाताचा तपशीलवार तपास हवाई अपघात तपास यंत्रणेकडून (एएआयबी) झाल्यानंतर याचे खरे कारण कळू शकेल.

विमान कोसळतानाच्या उपलब्ध दृश्यांच्या आधारे तज्ज्ञांनी संभाव्य कारणे सांगितली. एका कमांडरने सांगितले की, विमानाच्या एका इंजिनमध्ये (१) समिश्र पानावर

इंजिनात बिघाड किंवा पक्ष्यांच्या धडकेमुळे अपघात

बिघाड झाल्याचे दिसत नाही, कारण अशा परिस्थितीत विमान हलत असेल पण येथे विमान स्थिर होते. पण, या विमानाची दोन्ही इंजिने खराब झाल्याची शक्यता आहे. त्यामुळे इंजिनांना ताकद मिळू शकली नाही. छायाचित्रांवरून असे दिसते की उड्डाणाच्या वेळी फ्लॅप्स वर होते किंवा लॉडिंग गियर खाली होते, असे हा कमांडर म्हणाला.

तर दुसऱ्या कमांडरने सांगितले की, दोन्ही इंजिनांना ताकद न मिळाल्याने विमान कोसळले असावे. जर पक्षी धडकल्याने दोन्ही इंजिनमध्ये आग लागली असती तर हे घडू शकते," असेही तो म्हणाला. तिसरा कमांडर म्हणाला की, विमानाच्या दोन्ही इंजिनची शक्ती गेली असावी. एका इंजिनमध्ये बिघाड झाला असावा आणि कदाचित उड्डाणानंतर लॉडिंग गियर मागे न घेतल्यामुळे, दुसऱ्या इंजिनमध्ये पुरेशी शक्ती नसावी. तसेच विमानात मर्यादपेक्षा अधिक वजन झाले असावे. या परिस्थितीत विमानाचे उड्डाण शक्य होत नाही. 'डीजीसीए'ने सांगितले की, विमानाने उड्डाण केल्यानंतर वैमानिकाने तत्काळ हवाई नियंत्रण कक्षाला इशारा दिला होता. त्यानंतर हवाई नियंत्रण कक्षाने विमानाशी संपर्क साधण्याचा प्रयत्न केल्यानंतर त्यांच्याकडून कोणताही प्रतिसाद आला नाही.

Samaj • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)

Death in sky

2 • PG

1845 • Sqcm

977774 • AVE

1.11M • Cir

Middle Left,Top Left

Bhubaneshwar

୧୩ ଜୁନ, ୨୦୨୫

ଆକାଶରେ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ

ଅହମଦାବାଦ ବିମାନ ବନ୍ଦର ନିକଟରେ ଗୁରୁବାର ଘଟିଛି ଏକ ଭୟଙ୍କର ତଥା ହୃଦୟ ବିହୀନ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା । ୨୪୨ଜଣ ଯାତ୍ରୀ ଓ ବିମାନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଲଣ୍ଡନ ଅଭିମୁଖେ ଉଡ଼ାଣ କରିଥିବା ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆର ବୋଇଂ ୭୮୭ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇ ଏକ ମେଡ଼ିକାଲ କଲେଜ ହଷ୍ଟେଲ ଉପରେ ଖସି ପଡ଼ିଥିଲା । ପରେ ଏହା ଜଳି ଉଠିଥିଲା । ଏଥିରେ ୨୪୯ଜଣ ଯାତ୍ରୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ହଷ୍ଟେଲରେ ଥିବା ଅନେକ ଡାକ୍ତରୀ ଛାତ୍ରଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇଛି ।

ଦୁର୍ଘଟଣାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ

ଅହମଦାବାଦ୍, ୧୩.୬ : ଅହମଦାବାଦ୍ ବିମାନବନ୍ଦର ନିକଟରେ ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆର ବୋଇଂ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ପରେ ଏହାର କାରଣ ଖୋଜା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ବୋଇଂର ଟ୍ରିମାଲାଇନର ବିମାନ ଅନ୍ୟତ୍ର ଦୁର୍ଘଟିତ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇନାଥ । ଏଥିରେ ଦୁଇଟି ଇଞ୍ଜିନ ରହିଥିବା ବେଳେ ଅହମଦାବାଦ୍‌ରୁ ଇଡ଼ାଣ ଉଡ଼ିବାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ବାଞ୍ଚିକି ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହେବା ତା'ର କେତେକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସୁରକ୍ଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ ସୂଚନା ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଟ୍ରିମାଲାଇନର ବିମାନଟି ଇଡ଼ାଣ ଉଡ଼ିବାର ବିଛି ସମୟ ପରେ ଉଡ଼ରୁ ଉଠିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଚଳକୁ ଖସି ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ଭବତଃ ବିମାନଟି ଉଡ଼ରୁ ଉଠିବା ସମୟରେ ଆକାଶରେ ଉଡୁଥିବା କେତେକ ପକ୍ଷୀ ଏହାର ଇଞ୍ଜିନ ମଧ୍ୟରେ ପଶି ଯାଇ ଆଘାତପାଇଁ । ପରେ ଇଞ୍ଜିନ ଦୁଇଟି ଅଭାଗ ହୋଇପଡ଼ିବାକୁ ବିମାନଟି ଉଡ଼ରୁ ଉଠିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇପାରି ଥାଏ ବୋଲି ସୁରକ୍ଷା ବିଶେଷଜ୍ଞ କହିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ବିମାନଟି ଇଡ଼ାଣ ଆରମ୍ଭ କରିବା ସମୟରେ ପାଇଲଟ୍ ଦୈକ୍ଷିକ ତ୍ରୁଟି କରିବା ପରେ ଏହି ଦୁର୍ଘଟଣା ହୋଇଥାଇ ପାରେ ବୋଲି ଚର୍ଚ୍ଚା ହେଉଛି । ସୁରକ୍ଷା ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ବିମାନର ଲାଞ୍ଜ ଗିରଫ ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ତଳେ ଉଠିଥିଲା । ଯାହାକି ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଥିଲା । ଦୁର୍ଘଟଣା ପଛରେ ଏହା ଅନ୍ୟତମ କାରଣ ହୋଇଥାଇ ପାରେ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ ଅହମଦାବାଦ୍‌ରେ ଦିନର ଚାପମାତ୍ରା ୩୯ ଡିଗ୍ରୀ ଉଠିଥିଲା । ଅଧିକ ଚାପମାତ୍ରା ଥିବା ବେଳେ ବିମାନକୁ ଭୁସ୍‌ଭୁସ୍‌ରୁ ଉଡ଼ରୁ ନେବା ଏକ ବଡ଼ ଆହ୍ୱାନ । ଏଭଳି ସ୍ଥିତିରେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ଦୈକ୍ଷିକ ତ୍ରୁଟି ବେଶ୍‌କି ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥାଏ ବୋଲି ବିଶେଷଜ୍ଞ କହିଛନ୍ତି ।

ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ବେଳେ ଡାକ୍ତରଙ୍କା ଉପରେ ଖସିପଡ଼ିଲା ବିମାନ

ଚେକ୍‌ପଦ୍ ସମୟରେ
ଅନ୍ଧାଧାବାଦ-ଲଣ୍ଠନ ଏୟାର
ଇଣ୍ଡିଆ ବିମାନଟି ଯେଉଁ ସ୍ଥାନରେ
ଖସିଯିଥିଲା ତାହା ହେଉଛି
ବିଜେ ମେଡିକାଲ କଲେଜର
ଏକ ଛାତ୍ରାବାସ । ଏହି
ଛାତ୍ରାବାସରେ ପିଞ୍ଜି ଓ ଯୁକ୍ତି
ତାକ୍କରା ଛାତ୍ରମାନେ ରହୁଥିଲେ ।
ସେମାନେ ଅନ୍ଧାଧାବାଦ ଯୋଗୁଁ

ହୋଇପାରି ନାହିଁ । ତେବେ ୫୦ରୁ ୬୦କିଣ
ଏକବିଂଶ ଛାତ୍ର ଆଜି ହୋଇଥିବାବେଳେ
ବେମାନଙ୍କ ପ୍ରାୟାଶଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର ରହିଥିବା
ଏହାଆଇଏମ୍ଏ ପକ୍ଷରୁ କୁହାଯାଇଛି ।
ଏହାଆଇଏମ୍ଏର କବିତା ଅନୁଯାୟୀ
୪-୫କିଣ ଏକବିଂଶ ଛାତ୍ର ଓ
୩-୪ କିଣ ଚେସିଂବଲ୍ ଚାକିର
ନିଖୋଜ ଅଛନ୍ତି । ହସ୍ତକଳର
ଆୟାସ୍ୟ ବୋଠାରେ ନିଆଁ

ଲାଗି ଯାଇଥିବାରୁ ଅନେକ ଲୋକ ଆସି ହୋଇଛନ୍ତି । ବିମାନଟି ହଠାତ୍ କୋଠା ଉପରେ ଖସି ପଡ଼ିବା ପରେ ଏହା ଜଳିଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରେମାଈଲ ପିକ୍‌ଚର କଳା
କଳା ଏୟାର ଲଭ୍‌ସ୍‌ଆ

ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ କ୍ଷମାକାମୀ ବୋଲି ଦିନାନୁଦିନ ସ୍ୱପ୍ନାବଳୀ ଦେବା ଓ ଯେ ଦାମ୍ଭିକ ଗଣାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ ଓ ଉନ୍ନତ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ନିଜ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିବ୍ୟତାକୁ କାନ୍ଦି ବଳି ଦେଇଛି ଏହା ଇତିହାସ । ଦାମ୍ଭିକ ଗଣାଧ୍ୟକ୍ଷମାନଙ୍କର ଏହାର ଇତିହାସ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିବ୍ୟତାକୁ ଯୁକ୍ତି ନାହିଁ ଓ ଏହା କେବେ ଦୃଷ୍ଟି ଥିବା ଇତିହାସ ଦିନାନୁଦିନ ଯେଉଁ ଯେଉଁ ଗଣାଧ୍ୟକ୍ଷଙ୍କୁ କଳାକାର ଓ ଦିବ୍ୟତା ଯିବା ଯିବା ।

ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ରାଜ୍ୟର ଶାସକ

[illegible]

ଉପକରଣ ରହିଛି ଯାହାକି ପୁରୁଷିତ ଯାତ୍ରାକୁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିଥାଏ । ୨୦୧୧ରେ ବୋଙ୍ଗ ଚରଫରୁ ତ୍ରିମାଲାନର ବିମାନର ବଜାର ପ୍ରବେଶ କରାଯାଇଥିଲା । ଗତ ୧୪ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୋଙ୍ଗ ଚରଫରୁ ୧ ହଜାର ତ୍ରିମାଲାନର ବିମାନ ବିକ୍ରି ହେଉଛି ବିକ୍ରି କରାଯାଇଛି । ଏବେ ବିମାନରେ

ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା
ପୂର୍ବରୁ
ପାଇଲଟ୍‌ଙ୍କ
'ମେଡେ' କଲ

ଅନୁବାଚକମାନଙ୍କୁ

ମୃତ୍ୟୁଦ୍ରାଘାତୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଜରାଟର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ବୁଦ୍ଧି ଶାସ୍ତ୍ର
୨୮୭ ଭିନ୍ନ ଭାବନାରେ
ଅଭିଜ୍ଞ ବୁଦ୍ଧିର ପୂର୍ବରୁ
ନିଜ ବିଷୟ ରୂପାନ୍ତର। ରୂପାନ୍ତର
ନିଜ ଯୋଗେ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯାତ୍ରା
ନିଜେ ଅପ୍ନ କରିବାର ଅଭିଜ୍ଞ
ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଥିଲା। ରୂପାନ୍ତର
ରୂପାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା। ସେ ତାଙ୍କ
ରୂପାନ୍ତର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯାତ୍ରାରେ
ସ୍ୱପ୍ନ ହୋଇଥିଲା। ସେ ତାଙ୍କ
ରୂପାନ୍ତର ପରଲୋକ ପରେ
ରୂପାନ୍ତର ହୋଇଥିଲା। ସେ ୨୦୧୧
ରୂପାନ୍ତର ନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ସେ

ହୋଇଥିବା ଏହାର ଉଚ୍ଚିଆ ବୋଉଙ୍କ ପ୍ରାଣ ହରାଇଥିବା ଯାତ୍ରାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତଥା ବରିଷ୍ଠ ବିଜେପି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଅବତାରାସୁରେ ଏହି କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ବିନାମ କିଛି ମିନିଟ୍ ମଧ୍ୟରେ 'ମେଡ଼େ' ବିନାମ ବିଜନେସ ପରି ଚ । ଇ ହୋଇଲେ ଏହା ତାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ କରିଥାନ୍ତି । ଏହା ଦ କ ବିନାମ ଓଡ଼ିଆହାର ଓ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଶବ୍ଦଟି ପ୍ରାଚୀନ ବାକ୍ୟ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ 'ମୋଡ଼େ ସାହସ୍ୟ କର' ଚାଲିଯାଉଥିବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।

ଦିନାନୁଦିନ ଖରାବ ହେଉଛି କି୍ତା। କିନ୍ତୁ ରେଡିଓ ଶ୍ରାବଣୀକାରୀଙ୍କୁ ଏହା କେବଳ ଅସୁବିଧା ଏବଂ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଯାଏ। ଦିନାନ୍ତର ସମୟକାଳେ କାହାଣୀର ମାଟିକ ଏହି କଳ୍ପ ଦିଆଯିବ। ଦିନାନ୍ତରେ ନିଆଁ ଲାଗିବା, ଗଣିକ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ କି୍ତା। ନିରାଶା ଦେଖିବାରେ ପଡ଼ିବ ହୁଏ କେହି କରାଯାଉଥିବା। ଏହା ଗର ଏବଂ ଆକାଶର ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡରେ ଦିଶେ। ଦିନାନ୍ତର ଯୋଗାଣରେ ପାଇଁ ଗଣିକ ଲାଲିନରେ ରେଡିଓ ପ୍ରିକ୍ଟିକ୍ସ କି୍ତା କରାଯାଉଥିବା ନିରାଶ ଦେଖିବା ଲାଗିବ। ଏହା ଗର ଏବଂ ଆକାଶର ଗୋଟିଏ ଖଣ୍ଡରେ ଦିଶେ।

ଏଏଆଇବିକୁ ଡବ୍ଲୁଡ଼ାୟିଡ଼
ସହାୟତା କରିବ ଆମେରିକା ସଂସ୍ଥା

[illegible]

ଭଲ ଥିଲା ତ୍ରିମାଲ୍ୟନର ଉଡ଼ାଣ ରେକର୍ଡ଼

ବୋର୍ଡ଼ ଜମାନା ଦ୍ଵାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ
ବିମାନ ସୁରକ୍ଷା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବେଶ୍
ଉଚ୍ଚମାନର ହୋଇଥିବା ବେଳେ
ଏଥାରେ ଉଡ଼ି ଆରମ୍ଭ୍ୟାଦିକ

୧୦୦ ବୋରିଝି ଅଧିକ ଯାତ୍ରା ଗୋଟିଏ ଦେଶରୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶକୁ ଯାତ୍ରା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଶ୍ରେଣୀର ଅନ୍ୟ କମ୍ପାନୀର ବିମାନ ଠାରୁ ବୋର୍ଡ଼ ଟ୍ରିନିଆଇନର ଅଧିକ ଡ୍ରବର୍ଗରିରେ ଯାତ୍ରା କରିଥାଏ । ଏହାର ବାହାର ଦିଗରୁ ଗାଢ଼ ନୀଳ ବରାହାକି ଯାତ୍ରା କରିରେ ଏହି ବିମାନ ଅନ୍ୟ ବିମାନଠାରୁ ୩୦% କମ୍ ଦାମରେ ଉପଯୋଗ କରିଥାଏ । ବୋର୍ଡ଼ ଟ୍ରିନିଆଇନର ବିମାନର ବ୍ୟବହାର ମୁଖ୍ୟତଃ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟରେ ଯାତ୍ରା ପାଇଁ କରାଯାଇ ଥାଏ । ଏହି ବିମାନରେ ୨୪୮ ଯାତ୍ରା ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇପାରନ୍ତି । ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ବିକଟରେ ୨୨ଟି ବୋର୍ଡ଼ ୭-୬-୮ ବିମାନ ରହିଛି ।

ଯାହାକୁ ରଖିବେ ଅନନ୍ତ

ଦୁଇଟି ଶାଢ଼ୀ ବର୍ତ୍ତମାନେ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ

ଏହାର ଇତିହାସ ବିମାନ
ଦୂର୍ଘଟଣାରୁ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ ବର୍ତ୍ତି
ଯାଇଛନ୍ତି । ଦୂର୍ଘଟଣାରେ
ବିମାନଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁସେ
ଜଳିଯାଇଥିବାବେଳେ
ସେଥିରୁ ଜଣେ ଯାତ୍ରୀ
ବଞ୍ଚିଯିବା ସାଧାରଣରେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ ହୋଇଛି ।

[illegible]

ବ୍ରିଟେନ ରାଜା ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ
ଶୋକ ପ୍ରକାଶ

କ୍ରିଟେନ, ୧୨।୬: ଅହମଦାବାଦରେ
ଭୋଜନା ଯମାଦ ରହିଆ ଗିମାଦ

[illegible]

Samaj • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Plane crash: At least 265 killed

1,8 • PG

1495 • Sqcm

792142 • AVE

1.11M • Cir

Bottom Left,Top Left

Bhubaneshwar

ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ୨୬୫ ମୃତ

ପ୍ରମୁଖ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା

- ୨୦୨୦ ଅଗଷ୍ଟ ୭: ବୁବନେଶ୍ୱର ଆସୁଥିବା ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ଏବିଏସ୍ ବିମାନ ବେଙ୍ଗଲର କୋବିଦେବ୍ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଅବତରଣ କରିବା ସମୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୨୧ ମୃତ
- ୨୦୧୦ ମେ ୨୨: ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ଏବିଏସ୍ ବିମାନ ମାଙ୍ଗାଲୋର ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଅବତରଣ କରିବା ସମୟରେ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୧୫୮ ମୃତ
- ୨୦୦୦ ବୁବନେଶ୍ୱର ୧୭: ପାଟନା ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଅବତରଣ ସମୟରେ ଆଲ୍-ଏନ୍, ଏୟାରବିଏ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୬୦ ମୃତ
- ୧୯୯୬ ନଭେମ୍ବର ୧୨: ବିଜ୍ଞା ନିକଟରେ ସାଇବି ଆରବି ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ଡାକ୍ତାଖିଆର ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ବିମାନ ମଧ୍ୟରେ ମୁହାଁମୁହିଁ ଧକ୍କା, ଉଭୟ ବିମାନର ୩୪୯ ଯାତ୍ରୀ ମୃତ
- ୧୯୯୩ ଏପ୍ରିଲ ୨୬: ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟତା ଉଡ଼ାଣ ଆରମ୍ଭ କରୁଥିବାବେଳେ ଇଣ୍ଡିଆନ ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ଏବିଏସ୍ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୫୫ ମୃତ
- ୧୯୯୧ ଅଗଷ୍ଟ ୧୬: ମଣିପୁରର ଜମ୍ମାଲ ନିକଟରେ ଇଣ୍ଡିଆନ ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୬୯ ମୃତ
- ୧୯୯୦ ଫେବୃଆରୀ ୧୪: ବେଙ୍ଗାଳୁରୁ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଅବତରଣ ଉଦ୍ଦ୍ୟମ କରୁଥିବାବେଳେ ଇଣ୍ଡିଆନ ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୯୨ ମୃତ
- ୧୯୮୮ ଅକ୍ଟୋବର ୧୯: ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟତାରେ ଇଣ୍ଡିଆନ ଏୟାରଲାଇନ୍ସ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୧୩୩ ମୃତ
- ୧୯୮୨ ଜୁନ ୨୯: ମୁମ୍ବାଇ ନିକଟରେ ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୧୭ ମୃତ
- ୧୯୭୮ ଜାନୁଆରୀ ୧: ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ, ୨୧୩ ମୃତ

- ➔ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ସଞ୍ଚେଲ ଉପରେ ଗଳିପଡ଼ିଲା ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ଡ୍ରିମ୍‌ଲାଇନ୍‌ର
- ➔ ମୃତକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ୧୬୯ ଭାରତୀୟ, ୫୨ ବ୍ରିଟିଶ ନାଗରିକ, ୭ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ, ଜଣେ କାନାଡା ନାଗରିକ, ୨୪ ଡାକ୍ତରୀ ଛାତ୍ରମୃତ
- ➔ ୧୨ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସମେତ ୨୪୨ ଯାତ୍ରୀ ଥିଲେ, ବର୍ତ୍ତମାନେ ବିଶ୍ୱାସ୍ୟ କୁମାର ରମେଶ
- ➔ ୧୦୪ ପୁରୁଷ, ୧୧୨ ମହିଳା ଓ ଦୁଇ ଶିଶୁଙ୍କ ସମେତ ୧୪ ପିଲା
- ➔ ପରିବାରକୁ ଭେଟିବାକୁ ଯାଇ ଗୁଜରାଟ ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୟ ରୂପାଣୀଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ
- ➔ ଟାଟା ଗ୍ରୁପ୍‌ସରୁ ମୃତକଙ୍କ ପରିବାରକୁ ୧ କୋଟି ଲେଖାଏଁ ସହାୟତା ଘୋଷଣା
- ➔ ବ୍ରିଟେନ ରାଜା, ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଶୋକ ପ୍ରକାଶ
- ➔ ଦୁର୍ଘଟଣା ପୂର୍ବରୁ ପାଇଲଟଙ୍କ ଜରୁରୀକାଳୀନ 'ମେଡେ' କଲି
- ➔ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ୬ ଏନ୍‌ଡିଆର୍‌ଏଫ୍ ଓ ୨ ବିଏସ୍‌ଏଫ୍ ଦଳ
- ➔ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ଗୃହମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସ୍ଥିତି ସମୀକ୍ଷା, ଆଜି ଯିବେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ
- ➔ ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କୁ ନେଇ ଉଚ୍ଚସ୍ତରୀୟ କମିଟିର ଚର୍ଚ୍ଚା ଆରମ୍ଭ

ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ, ୧୨୬୬: ଗୁଜୁରାଟର ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନ ବନ୍ଦରରେ ଗୁଜୁରାଟ ଇଣ୍ଡିଆ ଏବିଏସ୍ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା। ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆର ଇଣ୍ଡିଆର ବିମାନ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନ ବନ୍ଦରରୁ ଉଡ଼ାଣ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଦିନେ ବେଙ୍ଗଲ ନଗର ନିକଟସ୍ଥ ସିଲିକ ହବ୍‌ପିଟାଲ୍‌ର ହଷ୍ଟେଲ କୋଠାରେ ଧକ୍କା ଖାଇ ଦୁର୍ଘଟଣାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଛି। ଏଥିରେ ୨୪୧ ବିମାନ ଯାତ୍ରୀ ଓ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସମେତ ମୋଟ ୨୬୫ ଜଣଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି। ଏହି ସମୟରେ ହଷ୍ଟେଲ ଭିତରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ କରୁଥିବା ୨୪୭ଜଣ ଡାକ୍ତରୀ ଛାତ୍ରଙ୍କ ପ୍ରାଣ ହାନୀ ଘଟିଛି। ଇନ୍ଦ୍ର ବିମାନରେ ୧୬୯ ଭାରତୀୟ, ୫୨ଜଣ ବ୍ରିଟିଶ ନାଗରିକ, ୭ଜଣ ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ ଓ ଜଣେ କାନାଡା ନାଗରିକଙ୍କୁ ନିଶାୟ ମ୍ୟାଟ ଯାତ୍ରୀ ଓ ଟରଣ ବିମାନ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ। ବେଙ୍ଗଲ ଡେଭିଡ଼ସ୍‌ମେ ଗାଉଡ଼ ଜଗିତ ବ୍ରିଟିଶ ନାଗରିକ ବିଶ୍ୱାସ କୁମାର ରମେଶ ବର୍ତ୍ତି ଯାଉଥିବାବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଅବାଦ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଛି। ଏଥିରେ ଗୁଜୁରାଟର ପୂର୍ବତନ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଜୟ ରୂପାଣୀ ଥିବା ବ୍ୟତୀ ହୋଇଛି। ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେବା ପରେ ସିଲିକ ହବ୍‌ପିଟାଲରେ ୨୬୫ଜଣଙ୍କ ଶବ ପଡ଼ିଥିଲା। ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ବିମାନଟି ନିଆଁ ଲାଗିଯାଇଥିବାରୁ ଶବ ଚିହ୍ନଟ କରିବା କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିଛି। ମିଳିଥିବା ସୂଚନା ଅନୁସାରେ ଆକାଶକୁ ଉଡ଼ିବାର ଦିନେ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଯାନ୍ତିବ ତୁଟି ପଡ଼ିଯାଇଥିବ ହେତୁ ବିମାନଟି ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ବିମାନ ହବ୍‌ପିଟାଲର ହଷ୍ଟେଲ ବିଲ୍ଡିଂ ସହ ଧକ୍କା ହୋଇଥିଲା। ବିମାନ ଖସିପଡ଼ିଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ପାଟି ହୋଇଥିବା ଏକାଧିକ ବୁଲ ଚଳିଆ ଓ ଚାରି ଚଳିଆ ଯାନ ମଧ୍ୟ ଖସିଗଲା ହୋଇଛି। ୬ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ବାସ୍ତ ପଞ୍ଜି ପରିଶ୍ରମ କରିବାପରେ ନିଆଁକୁ ଆଉଁସ କରିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଛି। ବିମାନରେ ୧୨୫ ଲକ୍ଷ ଭିତର ଇନ୍ଦନ (ଆଲ୍‌ଏନ୍ ଟ୍ୟାଙ୍କର ଦୁଇଟି) ମହତ୍ତ୍ୱ ଥିଲା। ଏହି ଇନ୍ଦନ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବନ୍ଦନଖାତ୍ର

ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା...

ହୋଇଥିବାରୁ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରେ ବିମାନଟି ଏକ ଅଭିଯୋଗରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ମର୍ମହୀନ ବିମାନ ଦୁର୍ଘଟଣା ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ବ୍ରିଟେନ ରାଜା ଚାର୍ଲସ୍ ଚତୁର୍ଥ, ରାଣୀ କାମିଲା ଓ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଡେଭିଡ୍ କ୍ୟାମେରନ୍ ଆତ୍ମନିରାଶ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଡୋନାଲ୍ଡ୍ ଟ୍ରମ୍ପ, ରୁଷ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭ୍ଲାଦିମିର ପୁଟିନ, ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଦ୍ରୌପଦୀ ମୁର୍ମୁ, ଉପରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଜଗଦୀପ ଧନକଟ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ, ବିରୋଧୀ ଦଳ ନେତା ରାହୁଲ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ସମେତଙ୍କ ସମେତ ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ରାଜନେତା ଗଭୀର ଦୁଃଖପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏହି ଘଟଣାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୃତକଙ୍କ ପରିବାରକୁ ୧ କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନୁକମ୍ପା ରାଶି ଘୋଷଣା କରିଥିବାବେଳେ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବା ମେଡିକାଲ କଲେଜକୁ ମରାମତି କରିବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ମଧ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ନିଦେଶକ୍ରମେ ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଅମିତ ଶାହା ଗୁରୁବାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଅହମଦାବାଦରେ ପହଞ୍ଚି ସ୍ଥିତି ସମୀକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି । ଆସନ୍ତାକାଲି ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ ସକାଳ ୮.୩୦ରେ ଅହମଦାବାଦ ଯାଇ ସ୍ଥିତି ସମୀକ୍ଷା କରିବେ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ବେସାମରିକ ବିମାନ ଚଳାଚଳ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାମ ଫୋହନ ନାଭୁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ସ୍ଥିତି ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବା ସହ ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରିଛନ୍ତି । ଘଟଣାର ତଦନ୍ତ ପାଇଁ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଦଳ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଦୁର୍ଘଟଣାର କାରଣ ଜଣାପଡ଼ିନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଭିତରରେ ସମସ୍ୟା ଯୋଗୁଁ ଏଭଳି ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ଘଟିଥିବା ପ୍ରାଥମିକ ଆକଳନରୁ କୁହାଯାଇଛି ।

ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆର ଏହି ବୋଇଂ ୭୮୭-୮ ଡ୍ରିମଲାଇନର ବିମାନଟି (ପ୍ଲାଇଟ୍ ନମ୍ବର ଏଆଇ-୧୭୧) ୨୩୦ ଯାତ୍ରୀ ଓ ୧୨ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ଗୁରୁବାର ମଧ୍ୟାହ୍ନ ୧.୩୩ ମିନିଟରେ ଅହମଦାବାଦରୁ ଇଣ୍ଡନ (ଗାନ୍ଧିବ୍) ଅଭିମୁଖେ ଉଡ଼ାଣ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ଦୁଇ ଅତିକ୍ଷ ପାଇଲଟ୍ କ୍ୟାପଟେନ ସୁମିତ୍ର ସବରୱାଲ ଓ ଛାଇର କୁନ୍ଦର (ସହ-ପାଇଲଟ୍) ବିମାନକୁ ଉଡ଼ାଉଥିଲେ । ଅପରାହ୍ନ ୧.୩୮ ମିନିଟରେ ବିମାନଟି ୮୨୫ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚତାରୁ ଉଠିଥିବାବେଳେ ହଠାତ୍ ଯାନ୍ତ୍ରିକ ତ୍ରୁଟି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । ବିମାନଟି ଉପରକୁ ଉଠିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ତଳମୁହାଁ ହୋଇଥିଲା । ଫଳରେ ପାଇଲଟ୍ ଏୟାର ଟ୍ରାପିକ୍ କଣ୍ଟ୍ରୋଲ (ଏଟିସି)କୁ ଜରୁରୀ ବାର୍ତ୍ତା (ମେଡେ ବାର୍ତ୍ତା) ପଠାଇଥିଲେ । ତେବେ ଏଟିସିରୁ କୌଣସି ଜବାବ ମିଳିବା ପୂର୍ବରୁ ବିମାନଟି ମେଘାନ୍ତି ନଗରରେ ଥିବା ବିଜେ ମେଡିକାଲ କଲେଜ ହଷ୍ପିଟାଲ ତାଲିନି ହଲ୍ ସହିତ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବେଗରେ ଧସି ହୋଇଥିଲା । ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଗୋଟିଏ ସମୟ ହୋଇଥିବାରୁ ସେହି ସମୟରେ ସେଠାରେ ତାଳୁରା ଛାତ୍ରଙ୍କର ଭିଡ ଲାଗିଥିଲା । ବିମାନଟି ଧସି ହେବାପରେ ୨୪ଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କର ପ୍ରାଣହାନି ଘଟିଛି ଏବଂ ୪୧ ଜଣ ଆହତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାଲିନି ହଲ୍‌ରେ ଛାତ୍ରଙ୍କ ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା ଯାଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ, ପାଣି ଗ୍ଲାସ, ଆଦି, ଟାଟିଆ ସେମିତି ଟେବୁଲ ଉପରେ ପଡିଥିବା ଭିଡିଓ ଟିକ୍ଟରୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ

କରାଯାଇଛି । ଦୁର୍ଘଟଣା ସମୟରେ ତାଲିନି ହଲ୍‌ରେ ୧୫୦ରୁ ୨୦୦ ତାଳୁରା ଛାତ୍ର ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା କୁହାଯାଇଛି । ବିମାନ ଧସିବାରେ ମେଡିକାଲ କଲେଜର ୪ଟି କୋଠା ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଛି ।

ମୃତାହତ ଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସୂଚନା ପାଇବାକୁ ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ପକ୍ଷରୁ ଏକ ହେଲପ୍ ଲାଇନ ନମ୍ବର (୧୮୦୦-୫୬୯୧-୪୪୪) ଜାରି କରାଯାଇଛି । ଟାଟା ଗ୍ରୁପ୍ ଅଧିକ୍ଷ ଏନ.ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରନ ଏହି ଘଟଣାରେ ଗଭୀର ଦୁଃଖପ୍ରକାଶ କରିଥିବାବେଳେ ମୃତାହତଙ୍କ ପରିବାରକୁ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ସହାୟତା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ବୋଲି କହିଛନ୍ତି । ମୃତ ଯାତ୍ରୀ ଓ ବିମାନ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ଦୁବିଧା ପାଇଁ ଏୟାର ଇଣ୍ଡିଆ ପକ୍ଷରୁ ଦୁଇଟି ଡିଲିଭ୍ ବିମାନ ଚଳାଚଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଏହି ବିମାନ ଦୁଇଟି ଗୁରୁବାର ରାତି ୧୧ଟାରେ ଯଥାକ୍ରମେ ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ମୁମ୍ବାଇରୁ ଅହମଦାବାଦକୁ ଉଡିବ । ଏହି ଦୁଇଟି ବିମାନ ଗୁରୁବାର ରାତି ୧ଟା ୧୦ ମିନିଟରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଓ ମୁମ୍ବାଇ ପେଡିଆସିବ ।

Goan Varta • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL)
Pilot's 'Mayday' call, but no response

1 • PG

337 • Sqcm

25291 • AVE

225K • Cir

Bottom Right

Goa

वैमानिकाचा 'मेडे' कॉल, पण प्रतिसाद नाही

नागरी उड्डाण महासंचालनालयाच्या (डीजीसीए) माहितीनुसार, लंडनला जाणाऱ्या एअर इंडियाच्या फ्लाइट ए।१७१ या विमानाचे कॅप्टन सुमित सभरवाल यांनी विमानाने टेकऑफनंतर लगेचच एअर ट्रॅफिक कंट्रोल (एटीसी) ला 'मेडे' कॉल दिला. मात्र, त्यानंतर एटीसीच्या कोणत्याही कॉलला प्रतिसाद दिला गेला नाही, अशी माहिती डीजीसीएने दिली.

'मेडे' कॉल म्हणजे काय?

'मेडे' कॉल म्हणजे अत्यंत आपत्कालीन परिस्थितीत दिला जाणारा सिग्नल किंवा संदेश. याचा उपयोग विशेषतः वैमानिक (पायलट), नौदल अधिकारी अत्यंत संकटात असताना करतात. विमानाला गंभीर समस्या असल्यास विमानाद्वारे मेडे कॉल केला जातो. हा कॉल फक्त जिविताला धोका असेल तरच वापरावा लागतो.

तज्ज्ञांच्या मते, दुर्घटनेची कारणे

- **कमी उंचीवर अपुरी लिफ्ट** : विमान उड्डाणानंतर केवळ ८२५ फूट उंचीवर होते. तज्ज्ञांच्या मते, कमी उंचीवर लिफ्ट मिळवण्यात पायलटकडून चूक झाली असावी.
- **इंजिनमधील बिघाड** : विमानाचे इंजिन थ्रस्ट गमावून बसले. लँडिंग गीअर खालीच राहिल्याने विमानाला उंची मिळवणे कठीण गेले.
- **पक्षांचा थवा** : विमान पक्षांच्या थव्याशी ठोकरल्याची शक्यता तज्ज्ञांनी वर्तवली आहे, ज्यामुळे इंजिन निकामी झाले असावे.
- **चुकीचे टेक-ऑफ कॉन्फिगरेशन** : पायलटने टेक-ऑफसाठी चुकीचे कॉन्फिगरेशन निवडले असावे, ज्यामुळे विमानाला योग्य उंची मिळाली नाही.

- **इंधनामुळे स्फोट** : लंडनसारख्या लांब पल्ल्याच्या प्रवासासाठी विमानात मोठ्या प्रमाणात इंधन होते. विमान कोसळल्यानंतर झालेल्या स्फोटामुळे परिस्थिती भयावह बनली.

Kesari • 13 Jun • Adani Airports Holdings Ltd. (AAHL) The very essence of aviation safety...

7 • PG

1280 • Sqcm

831913 • AVE

392.81K • Cir

Top Left

Pune

अहमदाबादहून लंडनला जाणारे एअर इंडियाचे विमान टेकऑफनंतर विमानतळाजवळ कोसळल्याने देश हादरला आहे. दोन वैमानिकांव्यतिरिक्त विमानात गुजरातचे माजी मुख्यमंत्री विजय रुपानी आणि १० विमान कर्मचाऱ्यांसह २४२ प्रवासी होते. या सर्वांसह विमान ज्या वसतिगृहावर आदळले, त्यातील डॉक्टरांचा भोजन करतानाच मृत्यू झाला. भारतात विमान प्रवाशांची संख्या वाढत असताना दुर्दैवाने विमान अपघातांची संख्या जगात जास्त आहे.

अहमदाबादहून लंडनला जाणाऱ्या विमान अपघातात केवळ विमानातील प्रवाशी, कर्मचारी, माजी मुख्यमंत्र्यांचा बळी गेला नाही, तर हे विमान जमिनीवर कोसळताना ज्या डॉक्टरांच्या वसतिगृहावर कोसळले, त्यातील डॉक्टरांचाही बळी गेला आहे. जगभरातील विमानांवर लक्ष ठेवणाऱ्या 'फ्लाइट रडार' च्या मते, विमानाने दुपारी १.३८ वाजता उड्डाण केले. विमानाचा एक व्हिडीओ व्हायरल झाला आहे, त्यात लॅडिंग गियर (टायर) उघडे दिसत आहेत. विमान हळूहळू खाली जाते आणि आगीचे लोळ उठतात. लंडनला जाणाऱ्या या लांब पल्ल्याच्या विमानाचे उड्डाण होण्यापूर्वी भरपूर इंधन भरले होते. चित्रफीत पाहून एक गोष्ट स्पष्ट होते, की विमानाला इंजिनमधून जोर (बरवी शक्ती) येत नाही आणि ते उंची वाढवू शकत नाही. चित्रफीतमध्ये इंजिनमध्ये आग किंवा धूर दिसत नाही. त्यामुळे असे म्हणता येईल, की पक्ष्याचा एखादा कळप विमानावर आदळला आणि इंजिनमध्ये अडकला असण्याची शक्यता आहे. विमानाच्या कॉकपिटच्या तपासणीनंतर अपघाताचे खरे कारण कळेल.

अहमदाबाद विमानतळ बंद करण्याचा एक अर्थ असा आहे, की तपास पथक धावपट्टी तपासू शकते. अपघाताला धावपट्टी जबाबदार आहे का, त्याचाही शोध घेतला जात आहे. उड्डाण करताना हा अपघात खूप भयानक आहे. कारण त्यात इंधन भरलेले आहे. चित्रफीत पाहिल्यानंतर एक गोष्ट स्पष्ट होते, ती म्हणजे विमानाचे पंख समतल आहेत आणि तोल ठीक आहे; परंतु ते

खाली पडत आहे. यावरून असे दिसून येते, की विमान उंची गमावत आहे. त्याला वर जाण्यासाठी इंजिनमधून शक्ती मिळत नाही. विमानाच्या टेक ऑफमध्ये एक गंभीर टप्पा असतो. तो ओलांडल्यानंतर पायलटला समस्या आढळली, तरी तो 'टेक ऑफ' थांबवू नाही. कारण त्या परिस्थितीत अधिक नुकसान होऊ शकते. विमानाचे एक इंजिन जरी काम करत असेल, तर पायलट विमानाला उंचीवर घेऊन आपत्कालीन परिस्थितीत ते उतरवू शकला असता. याचा अर्थ विमानाची दोन्ही इंजिने निकामी होऊन ते कोसळले. इंजिनपर्यंत इंधन पुरवठा न होणे हे एक संभाव्य कारण असल्याचे त्यांनी सांगितले आणि तांत्रिक त्रुटी किंवा विद्युत बिघाडामुळे हे असू शकते. धावपट्टी सोडल्यानंतर, व्ही २ गली दरम्यान टेक ऑफ रद्द करता येत नाही. एअर इंडियाच्या विमानाने धावपट्टीवरून उड्डाण केले, याचा अर्थ व्ही १ गलीपर्यंत सर्व काही ठीक होते. वैमानिकाला व्ही २ गलीमध्ये समस्या आढळली असावी; पण आणीबाणीनंतरही तो टेक ऑफ रद्द करू शकला नाही.

अहमदाबाद विमानतळावरून उड्डाण केल्यानंतर पायलटने 'एटीसी'ला मेडे कॉलचा संदेश दिला आणि त्यानंतर संपर्क तुटला. त्यामुळे विमानात काय समस्या निर्माण झाली, हे तातडीने समजणार नाही; परंतु अपघाताच्या वेळी विमानाचे लॅडिंग गियर (टायर) उघडे दिसले आणि पंखांचे प्लॅनस टेक ऑफच्या वेळी असलेल्या स्थितीत होते; परंतु वैमानिक विमानाला सहाशे ते सातशे फूट उंचीवर नेऊ शकला

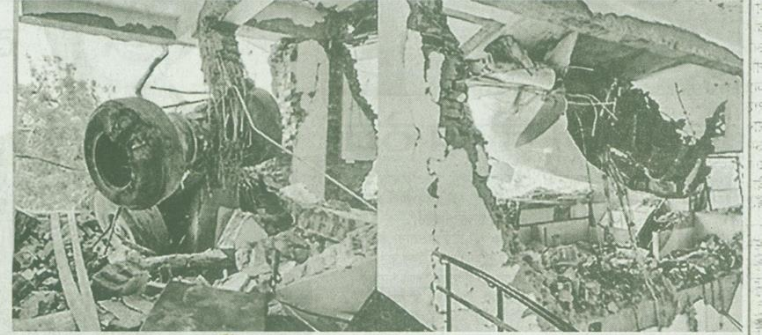
विमान सुरक्षेचाच कोळसा...

नाही. दोन्ही इंजिनमधून वीज न मिळाल्याने, पंखांची पातळी राखून त्याने असाधारण उड्डाण कौशल्य दाखवले आहे. वैमानिकाचा अनुभव पाहता या अपघातात मानवी चूक असण्याची शक्यता फारच कमी दिसते. एक इंजिन निकामी झाले, तरी दुसऱ्या इंजिनवर विमान हाताळता येते. विमान कोसळणे म्हणजे दोन्ही इंजिन वीज पुरवू शकत नाहीत.

अहमदाबाद विमान अपघातापूर्वी वैमानिकाने तीन वेळा सिग्नल दिला होता. बहुतेक आधुनिक विमानांमध्ये संगणक-नियंत्रित इंजिन असतात. त्यामुळे, इंजिन का काम करत नाही याचे एकही कारण देऊ शकत नाही. एक कारण इंधन असू शकते; पण या विमानात ते भरपूर होते. दुसरे कारण असे असू शकते, की पाइपलाइनमध्ये ब्लॉक असल्याने इंधन इंजिनपर्यंत पोहोचत नव्हते. तिसरे कारण असे असू शकते, की संगणकाला योग्य इलेक्ट्रॉनिक सिग्नल मिळाले नसावेत. उड्डाण करण्यापूर्वी, विमान

मंगेश पाटक

अहमदाबादमध्ये काही तास जमिनीवर होते. 'एअर इंडिया'च्या अभियंत्यांनी या काळात सर्वकाही पाहिले असेल, असे गृहीत धरले जाते. दुसरीकडे विमान वाहतूक वाढल्यामुळे विमाने आणि कामगारांचा वापर करून विमान कंपन्यांचा खर्च कमी करण्याचे उद्दिष्ट एअरलाइन्स ठेवतात. वैमानिक आणि कर्मचाऱ्यांना आता कामाचे आठवडे जास्त आहेत आणि त्यामुळे कामाचा ताण जास्त आहे. परिणामी, अपघात होण्याची शक्यता वाढण्याची शक्यता दिसून येते. नागरी आणि लष्करी विमान वाहतूक क्षेत्रात, धक्का हा अपघातांसाठी सातत्याने एक महत्त्वाचा जोखीम घटक राहिला आहे. धक्कावाशी संबंधित सुरक्षा अपघातांचे प्रमाण वाढले आहे आणि कर्मचारी आता चुकीच्या

धावपट्टीवर उतरणे किंवा इंधनाचे चुकीचे वाचन करणे यासारख्या ऑपरेशनल त्रुटींना ताण आणि झोपेचा अभाव कारणीभूत मानतात. जगातील एकूण विमान वाहतूकीत अन्य विमान कंपन्यांपेक्षा भारतीय विमान कंपन्यांच्या सुरक्षिततेकडे काहीसे दुर्लक्ष होते.

सुरक्षित हवाई कंपनी

गेल्या दोन दशकांमधील २१-२३ टक्के मोठ्या विमान अपघातांच्या तपासांचे संभाव्य कारण असल्याचे निश्चित करण्यात आले आहे. २०२० मध्ये, 'युरोपीयन एव्हिएशन सेफ्टी एजन्सी' ने मोठ्या विमानांसाठी 'कर्तव्यासाठी कल्याण आणि तंदुरुस्तीची स्थिती' ही सर्वोच्च सुरक्षा समस्या म्हणून ओळखली. २०१० मध्ये घडलेली एअर इंडिया एक्सप्रेस फ्लाइट ८१२ ची भयानक विमानांच्या सुरक्षित ऑपरेशनवर कसा मोठा परिणाम होतो, याचे एक उदाहरण आहे. १९६६ प्रवाशाना घेऊन जाणारे विमान मंगळूरमध्ये उतरताना कोसळले तेव्हा १५८

जणांचा मृत्यू झाला. खरे तर, कॅप्टनच्या घोण्याच्या आवाजाची नोंद पहिल्यांदाच कॉकपिट व्हॉइस रेकॉर्डरने केली. जगातील सर्वात सुरक्षित हवाई कंपनीत एकाही भारतीय विमान कंपनीचे नाव नसल्याचे उघड झाले आहे. दरवर्षी एअरलाईन तज्ज्ञांचे पथक जगातील चारशे एअरलाईनच्या सुरक्षेची तपासणी करतात. गेल्या दोन वर्षात झालेले विमान अपघात, एकूण अपघातांची संख्या, सरकारी अहवाल, विमानांचे आयुष्य आणि संख्या, पायलट प्रशिक्षणाचा दर्जा आणि एअरलाईनची आर्थिक स्थिती असे अनेक मापदंड तपासून त्याआधारे मूल्यांकन करतात. त्यानंतर सुरक्षेच्या बाबतीत एअरलाईन कोणत्या क्रमांकावर आहे, याची आकडेवारी जाहीर केली जाते. अशाच प्रकारे जगातील सर्वात सुरक्षित हवाई कंपन्याची यादी जाहीर केलेली आहे. यात एकाही भारतीय हवाई कंपनीचे नाव नाही. त्यामुळे विमानप्रवासात भारतीय प्रवासी किती सुरक्षित आहे असा सवाल केला जात आहे. सर्वात मोठ्या 'इंडिगो कंपनी'चे नाव १९ व्या क्रमांकावर

आले आहे. या वर्षी टॉप २४ सर्वात सुरक्षित एअरलाईन्समध्ये अमेरिकेतील पाच एअरलाईन्स कंपन्यांचा समावेश आहे. यात फ्रंटियर (५ वा क्रमांक), साऊथवेस्ट (९ वा क्रमांक), सन कंट्री (१५ वा क्रमांक), जेटब्ल्यू (१७ वा क्रमांक) आणि एलीजेंट एअर (२१ वा क्रमांक) यांचा समावेश आहे. दरवर्षी ४०० एअरलाईन्सचे विश्लेषण करून त्यांच्या सुरक्षेच्या विविध मानकांची तपासणी करते. या तपासणीत गेल्या दोन वर्षात झालेल्या मोठे अपघात, एकूण घटनांची वारंवारता, अलिकडे अपघात, विमानांचे आयुर्मान, ऑडिट आणि विमानांची एकूण संख्या, पायलट प्रशिक्षणाचा दर्जा आणि सुरक्षेच्या बाबतीत एअरलाईन कोणत्या क्रमांकावर आहे, याची आकडेवारी जाहीर केली जाते. कोणत्याही कंपनीतील आर्थिक अस्थिरता एअरलाइन्ससाठी गंभीर ऑपरेशनल आव्हाने निर्माण करू शकते. त्यामुळे तिच्या सुरक्षा क्रमवारीवरदेखील परिणाम होऊ शकतो. यामुळेच आर्थिक संकटाचा सामना करणाऱ्या विमान कंपन्यांना या यादीत स्थान मिळत नाही.

Channel Overview

Business Channel

Total Clip

5

Top Channel

Zee Business (5)

1. Zee Business 5

Hindi Channel

Total Clip

6

Top Channel

India Tv (4)

1. India Tv 4

2. News 24 1

3. Zee News 1

English Channel

Total Clip

5

Top Channel

Mirror NOW (3)

1. Mirror NOW 3

2. Times Now 2

Channel Overview

Regional & Others Channel

Total Clip	Top Channel
1	Zee 24 Taas (1)
1. Zee 24 Taas	
	1

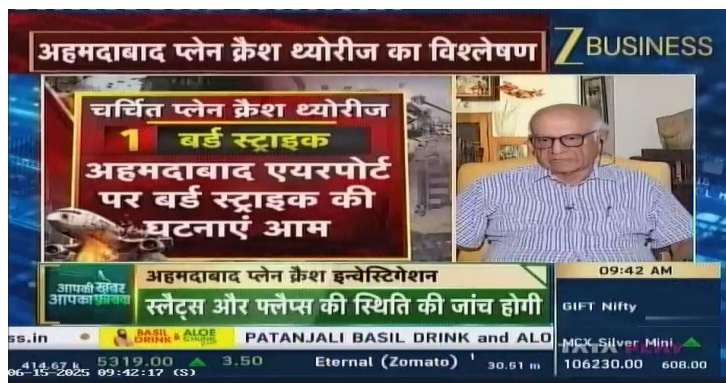
Zee Business
Adani Group

Panel discussion with Sanat (Kaul Chairman, International Foundation for Aviation), Vandana Singh (Chairperson, FAIL), and Gu...

Aapki Khabar Aapka Fayda • Hindi • 10:13 PM 15 Jun, 2025

Zee Business
Adani Group

Panel discussion with Sanat (Kaul Chairman, International Foundation for Aviation), Vandana Singh (Chairperson, FAIL), and Gu...

Aapki Khabar Aapka Fayda • Hindi • 09:42 AM 15 Jun, 2025

Zee Business
Adani Group

Ahmedabad Plane Crash Investigation: AI's Boeing 787 Dreamliner crashes. DGCA issued instructions to Air India, Instructions ...

Aapki Khabar Aapka Fayda • Hindi • 09:30 AM 15 Jun, 2025

India Tv
Adani Group

The plane crash near Ahmedabad airport is being investigated. Possible causes include bird strikes affecting both engines, el...

News • Hindi • 09:05 PM 14 Jun, 2025

INDIA TV India Tv
Adani Group

The plane crash near Ahmedabad airport is being investigated. Possible causes include bird strikes affecting both engines, el...

News • Hindi • 08:08 PM 14 Jun, 2025

INDIA TV India Tv
Adani Group

The plane crash near Ahmedabad airport is being investigated. Possible causes include bird strikes affecting both engines, el...

News • Hindi • 06:57 PM 14 Jun, 2025

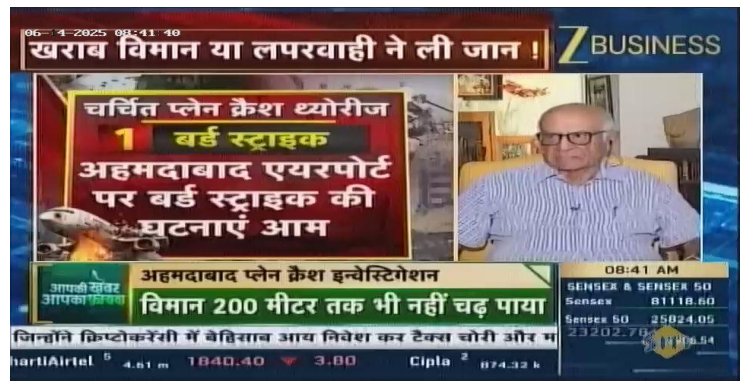
INDIA TV India Tv
Adani Group

Detailed report on the Air India plane crash at Ahmedabad airport, which killed 53 British citizens and crew members. Forensi...

News • Hindi • 04:29 PM 14 Jun, 2025

ZEE BUSINESS Zee Business
Adani Group

Panel discussion with Sanat (Kaul Chairman, International Foundation for Aviation), Vandana Singh (Chairperson, FAI), and Gu...

Aapki Khabar Aapka Fayda • Hindi • 08:41 AM 14 Jun, 2025

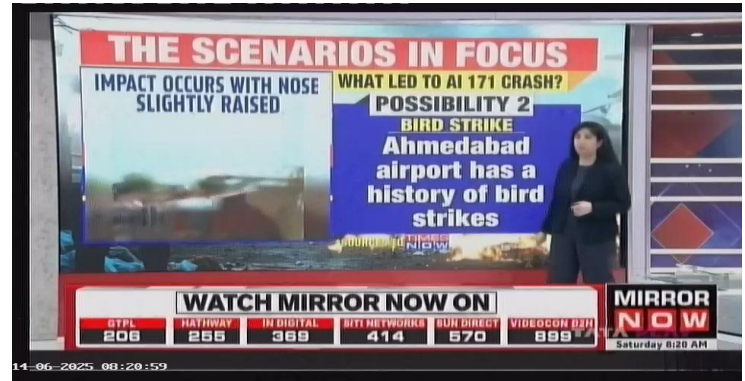
Zee Business
Adani Group

Ahmedabad Plane Crash Investigation: AI's Boeing 787 Dreamliner crashes. DGCA issued instructions to Air India, Instructions ...

Aapki Khabar Aapka Fayda • Hindi • 08:30 AM 14 Jun, 2025

MIRROR NOW
YOU. FIRST.
Adani Group

Ahmedabad airport has a history of bird strikes. So, there have been incidents of over 30 bird strikes that were reported in ...

News • English • 08:22 AM 14 Jun, 2025

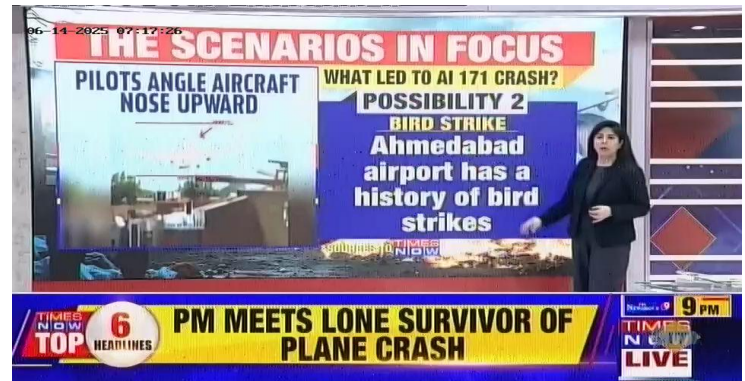
TIMES NOW
Adani Group

Ahmedabad airport has a history of bird strikes, 38 bird strikes were recorded in 2022-2023.

Times Now Live • English • 08:16 AM 14 Jun, 2025

TIMES NOW
Adani Group

Ahmedabad airport has a history of bird strikes, 38 bird strikes were recorded in 2022-2023.

Times Now Live • English • 07:17 AM 14 Jun, 2025

News 24
Adani Group

संतान प्राप्ति में कठिनाई
FREE Infertility Consultation

कैप्टन दिनेश शर्मा

BREAKING NEWS
लॉस एंजिल्स में होगी नेशनल गार्ड सैनिकों की तैनाती

INDIRA IVF
FERTILITY & IVF CENTRE

13-06-2025 16:35:50

9662987837
160+ Fertility Centres

Ahmedabad airport is known for bird activity, which can lead to plane accidents during takeoff. The discussion explored possi...

News • Hindi • 04:05 PM 13 Jun, 2025

Mirror NOW
Adani Group

AHMEDABAD CRASH
LIVE: CRASH SITE

TIMES NOW REPORTS FROM GROUND ZERO

5 SECONDS THAT HOLD THE KEY
AIRBORNE TIME: 27 SECONDS
FOCUS OF PROBE
Suggests loss of control or system f

68.10

AI-171
AID LONDON CATHWICK

WATCH MIRROR NOW ON

BTPL	HATHWAY	IN DIGITAL	RELI NETWORKS	SUN DIRECT	VIDEOCON D2H
808	255	389	414	570	889

MIRROR NOW
Friday 12:43 PM

13-06-2025 14:13:44

Ahmedabad airport, In this case as well, there are obviously dual engines in an aircraft, two engines. If one engine suffers ...

News • English • 02:43 PM 13 Jun, 2025

Zee 24 Taas
Adani Group

मुंबई विमानतळ परिसरात झोपड्या
मुंबई

BREAKING NEWS

DCA

1. घनंज उकाळ्यापासून आपल्या परिवाराला वाचवा.

There are more than 50,000 huts around Mumbai airport, which attract birds, posing risks during take-off and landing.

Breaking News • Marathi • 02:19 PM 13 Jun, 2025

Mirror NOW
Adani Group

AHMEDABAD CRASH
LIVE: CRASH SITE

TIMES NOW AT THE CRASH SITE

AI-171
AID LONDON CATHWICK

BREAKING NOW
'FOCUS ON COCKPIT VOICE RECORDER INPUTS'

WATCH MIRROR NOW ON

TATA PLAY	AIRTEL	ADIAREY	GEN	DISH TV	FASTWAY
612	384	370	371	773	359

MIRROR NOW
Friday 12:25 PM

13-06-2025 12:25:16

Ahmedabad airport, In this case as well, there are obviously dual engines in an aircraft, two engines. If one engine suffers ...

News • English • 12:25 PM 13 Jun, 2025

Zee News
Adani Group

An Air India Boeing 787, route from Ahmedabad to London Gatwick, crashed shortly after takeoff. Experts suspect engine failur...

News • Hindi • 04:03 PM 12 Jun, 2025

Youtube Overview

Business Channel

No Coverage in this segment

Hindi Channel

No Coverage in this segment

English Channel

Total Clip		Top Channel	
2		India Today (1)	
1.	 India Today	1	
2.	 CNN-News18	1	

Youtube Overview

Others Channel

Total Clip	Top Channel
1	midday india (1)

1.	 midday india	1
----	--	---

Ahmedabad plane crash: Aviation Expert Lists Likely Causes Behind Dead...

midday india

Adani Group

15 Jun, 2025

N/A

N/A views

N/A

Ahmedabad Plane Crash: Technical Failure Or Bird Strike? Captain Steve...

India Today

Adani Group

14 Jun, 2025

N/A

N/A views

N/A

Ahmedabad Air India Plane Crash: Bird Hit Angle, Overloading and Pilot...

CNN-News18

Adani Group

14 Jun, 2025

N/A

N/A views

N/A

 Online Coverage

No	Portal Name	Headline (Incorporated with URL)	Reach
1.	Msn India	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	733.9M
2.	Msn India	Air India announces additional Rs 25 lakh compensation, on top of Rs 1 crore, to..	733.9M
3.	Msn India	AI-171 Crash: No Bird Hit Or Double-Engine Failure? Sabotage Angle To Be Prob ed,...	733.9M
4.	Msn India	Ahmedabad Plane Crash Deaths Rise To 274, Include Those On Board And On Ground	733.9M
5.	Msn India	What caused Air India AI-171 crash in Ahmedabad? 5 big questions, 2 short video s...	733.9M
6.	Msn India	PM Modi Visits Ahmedabad Plane Crash Site, Meets Lone Survivor At Hospital	733.9M
7.	Msn India	241 Dead In Air India Crash, PM Modi Visits Site In Ahmedabad	733.9M
8.	Msn India	Air India plane crash: Seat 11A where the survivor was sitting is near the emerg...	733.9M
9.	BBC Hindi	What could have caused Air India plane to crash in 30 seconds?	522.6M
10.	News18	Air India Plane Crash: With US, UK Investigators In Ahmedabad, What Evidence I s ...	152.8M
11.	News18	Black Boxes Recovered: What The FDR, CVR Could Reveal About Air India Flight "s ...	152.8M
12.	News18	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	152.8M
13.	News18	Opinion Air India Crash: Lessons From The Ahmedabad Plane Tragedy	152.8M
14.	News18	Ahmedabad Air India Plane Crash: Bird Hit, Double-Engine Failure Among 4 Theo rie...	152.8M
15.	News18	Air India Plane Was At 625 Feet Before It Started Dropping: Were Its Wheels Stil..	152.8M
16.	News18	Over 200 Killed, 1 Miracle Survivor In Air India Plane Crash In Ahmedabad All ...	152.8M
17.	News18	Did A Bird Hit Lead To Air India Crash In Ahmedabad? Explaining SOP For Pilots, ...	152.8M
18.	Hindustan Times	Tata Group needs to fine-tune key aspects of Air India's operations: Praful Pat...	124.6M
19.	Hindustan Times	Only a full investigation into plane crash would determine cause of accident: Ex...	124.6M
20.	Hindustan Times	The final moments of Air India Flight 171: A timeline	124.6M
21.	Hindustan Times	What led to the Air India plane crash in Ahmedabad? Experts weigh in	124.6M
22.	Hindustan Times	Air India plane to London with 242 on board crashes in ball of fire after take-o...	124.6M

23.	Ndtv	Plane May Not Have Achieved Optimum Take-Off Speed Due To Bird Hit: Experts	111.1M
24.	Latest India News	Ahmedabad plane crash: What caused the horrific crash of Air India plane? Engin e...	110M
25.	Ndtv	Is 11A Safest Seat On Plane? What Expert Said On Lone Survivor In Air Crash	102.6M
26.	Ndtv	She Was To Board Doomed Air India Flight. A 10-Minute Delay Saved Her	102.6M
27.	Ndtv	PM Modi Reaches Ahmedabad, Visits Air India Crash Site	102.6M
28.	Ndtv	Catastrophic Failure To Gain Lift: What Experts Said On Air India Dreamliner Cra. ..	102.6M
29.	Ndtv	Ahmedabad Plane Crash Live Updates: PM Modi Speaks To Aviation Minister, A mit Sh...	102.6M
30.	Indian Express	US team in Ahmedabad, leads collated for probe teams: teen's video to CCTV foo ta...	90.9M
31.	Indian Express	After Air India crash, BMC likely to expedite upgrading Versova waste facility t...	90.9M
32.	Indian Express	As Ahmedabad Air India plane crash probe begins, key questions investigators ar e...	90.9M
33.	ABP Live	पक्षियों के टकराने से कैसे कंट्रोल खोने लगता है इतना बड़ा प्लेन, जानें क्यों है ...	85.9M
34.	India Today	News Menu June 13: Ahmedabad plane crash kills 265, Bengal Shiva temple van dalis...	82.4M
35.	India Today	Air India plane crash: What turned 787-8 Dreamliner into a fireball of death and...	82.4M
36.	Money Control	Electrical failure caused AI 171 to crash? Pilots deliberate upon possible cause...	74.5M
37.	Money Control	Air India crash: Experts question why landing gear wasn't up at 600 feet	74.5M
38.	हिन्दुस्तान(Live Hindustan)	बर्ड हिट या डबल इंजन फेल? अहमदाबाद प्लेन क्रैश की जांच के चार बड़े एंगल	64.8M
39.	The Times of India	After Air India crash, activists warn of bird threat from "illegal" meat shops...	64.4M
40.	The Times of India	"Don't know how I survived": Vishwaskumar Ramesh, lone survivor in Air India ...	64.4M
41.	The Times of India	Ahmedabad plane crash: What caused the crash? Engine failure, bird hit among s ev...	64.4M
42.	The Times of India	Threat of bird-hits looms, fed by Asarwa fish mkt	64.4M
43.	The Times of India	India's deadliest plane crashes: A timeline of tragedy in the skies	64.4M
44.	The Hindu	Ahmedabad air crash: 'We could not determine if the victims were children or adu. ..	35.9M
45.	The Hindu	Overloading, 'bird hit' among probable causes of air crash: experts	35.9M
46.	The Economic Times	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	28.7M
47.	The Economic Times	Air India plane crash: Bird hit, engine failure, or flap issue? Exact reason for...	28.7M

48.	The Economic Times	Air India plane crash: Seat 11A where the survivor was sitting is near the emerg...	28.7M
49.	Dailyhunt	Air India plane crash in Ahmedabad wake up call for Navi Mumbai airport: Activis..	18.6M
50.	Dailyhunt	"Where Do We Go?": Families Near Airports Live in Fear After Ahmedabad Crash	18.6M
51.	Dailyhunt	Centre forms high-level panel to find "root cause" of Ahmedabad AI plane crash; ..	18.6M
52.	Dailyhunt	Air India Crash 2025: Mayday Call, 650 Ft Descent & What Happened Next Expla..	18.6M
53.	Dailyhunt	Ahmedabad Plane Crash Deaths Rise To 274, Include Those On Board And On Ground	18.6M
54.	Dailyhunt	Tata Group needs to fine-tune key aspects of Air India's operations: Praful Pat...	18.6M
55.	Dailyhunt	The Many Possibilities Behind Air India Plane Crash in Ahmedabad	18.6M
56.	Dailyhunt	India Considers Grounding Boeing 787-8 Fleet Following Fatal Air India Crash	18.6M
57.	Dailyhunt	"He Was Supposed To Come Home...": Doctor Loses Cousin After Air India Plane Cra...	18.6M
58.	Dailyhunt	AI-171 Crash: No Bird Hit Or Double-Engine Failure? Sabotage Angle To Be Prob ed,...	18.6M
59.	Dailyhunt	Ahmedabad plane crash: What caused the horrific crash of Air India plane? Engin e...	18.6M
60.	Dailyhunt	The final moments of Air India Flight 171: A timeline	18.6M
61.	Dailyhunt	What could have led to fatal Air India Ahmedabad crash: Possible scenarios as pe ...	18.6M
62.	Dailyhunt	India May Ground Boeing 787-8 Fleet After Ahmedabad Tragedy: Sources	18.6M
63.	Dailyhunt	News Menu June 13: Ahmedabad plane crash kills 265, Bengal Shiva temple van dalis...	18.6M
64.	Dailyhunt	Air India plane crash: What turned 787-8 Dreamliner into a fireball of death and...	18.6M
65.	Dailyhunt	London-bound AI plane carrying 242 people crashes near Ahmedabad airport; Ex-Guj...	18.6M
66.	Dailyhunt	What we know so far after Gatwick-bound plane crashes in India	18.6M
67.	Dailyhunt	Virat Kohli, Rohit Sharma react to "sad, disturbing" Air India plane crash in ...	18.6M
68.	Dailyhunt	Ahmedabad Plane Crash: Passenger Miraculously Survives Deadly Plane Crash, Walks...	18.6M
69.	Dailyhunt	What happened in Air India plane, former pilot told the theory...	18.6M
70.	Dailyhunt	Plane May Not Have Achieved Optimum Take-Off Speed Due To Bird Hit: Experts	18.6M

71.	Dailyhunt	Air India plane to London with 242 on board crashes in ball of fire after take-o...	18.6M
72.	Prokerala.com	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	13M
73.	Prokerala.com	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	13M
74.	Siasat	Air India plane crash: 270 bodies recovered so far, DNA samples of 6 victims mat. ...	11.7M
75.	Siasat	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	11.7M
76.	ThePrint	Many questions for Air India, Boeing in Ahmedabad plane crash. A survivor, black ...	11.3M
77.	ThePrint	Tata Group needs to fine-tune key aspects of Air India's operations: Praful Pat...	11.3M
78.	ThePrint	London-bound AI plane crashes near Ahmedabad airport; At least 265 killed, Ex-Gu...	11.3M
79.	Etvbharat	Why Did Air India's Dreamliner Crash? Retired Wing Commander And Aeronautic al E...	11.2M
80.	Etvbharat	Exclusive Captain Sumit Sabharwal Tried His Best To Prevent Crash, Says His F or...	11.2M
81.	Etvbharat	Plunder After Plane Crash: Theft Reported At Gujarat Intern Doctors Hostel After..	11.2M
82.	WION	Air India Boeing crash in Ahmedabad Bird hit speed issue engine failure What exp ...	10.8M
83.	Divyabhaskar	અમદાવાદ એરપોર્ટ પર કેમ થાય છે બર્ડ હીટ?: 10 કિમીના વિસ્તારમાં 76 પ્રજાતિના પક્ષી...	10M
84.	Zee Business	Ahmedabad Plan Crash: Heartbreaking beyond words, says PM Modi	9.6M
85.	Cnbc Tv18	Air India plane crash may have occurred due to bird hits or major technical faul...	8.8M
86.	Business Standard	Tata Group needs to fine-tune key aspects of Air India's ops: Praful Patel	8.1M
87.	Latestly	India News Only a Full Investigation into Plane Crash Would Determine Cause o f...	7.8M
88.	The Tribune India	Crash mirrors 1978 Emperor Ashoka mishap	7M
89.	New Indian Express	AUW! Could Air India Flight AI-171's weight have doomed it?	6.7M
90.	New Indian Express	Bird hit most likely reason for Air India crash in Ahmedabad, say aviation exper...	6.7M
91.	The Telegraph India	Air India plane crash in Ahmedabad wake up call for Navi Mumbai airport: Activis..	6.6M
92.	The Telegraph India	Caution on airports near habitats: Air India crash a wakeup call, say experts	6.6M
93.	Firstpost	This Week in Explainers: Bird hit, engine failure? What could have caused Air In...	6.6M
94.	Firstpost	Ahmedabad plane crash: What brought down the London-bound Air India plane in 30 ...	6.6M

95.	Free Press Journal	"Ahmedabad Plane Crash May Be Linked To System Failure, Bird Hit," Say Experts	6.4M
96.	Free Press Journal	Ahmedabad Plane Crash: Air India Bird Strike Triggers Fresh Alarm Over Illegal S...	6.4M
97.	Onmanorama	How butchers and unique grass varieties lowered bird strike rate of TVM airport	5M
98.	The Hindu Business Line	Ahmedabad, Air India Plane Crash LIVE: Air India plane crash with 242 passengers...	5M
99.	Kerala Kaumudi	Did a bird strike lead to Ahmedabad plane disaster? This is what experts have to...	4.4M
100.	Mid-day	Ahmedabad plane crash: Bird hazard in Ahmedabad linked to Dreamliner engine failure...	4.1M
101.	The Wire - India	The Many Possibilities Behind Air India Plane Crash in Ahmedabad	3.7M
102.	Asianet News	Why did Air India's plane crash in Ahmedabad? Experts unpack India's biggest a...	3.5M
103.	The News Minute	Air India air crash: All you need to know	3.3M
104.	English.mathrubhumi.com	'New beginnings' end in tragedy: Doctor couple and children die in Air India cr...	3.2M
105.	Ap7am	Air India plane crashes into intern doctors' hostel; robbery reported at rescue...	3.2M
106.	Ap7am	Air India Flight 171: ఆ విమానానంతో పక్కోష్ట్ర ఘోరకానో ఉండొచ్చో చంటునో నోమణులు!	3.2M
107.	Daijiworld	Experts urge patience as probe begins into deadly Ahmedabad Air India crash	3M
108.	Crictracker	WATCH: Virat Kohli reacts to Ahmedabad plane crash, post goes viral	2.8M
109.	Sangbad Pratidin	আহমেদাবাদ বিমানবন্দরে পাখির উপদ্রব বরাবর, জানিয়েছিল সরকারই, ব্যবস্থা নেওয়া হয়নি ...	2M
110.	Pratidin Time	"Where Do We Go?": Families Near Airports Live in Fear After Ahmedabad Crash	1.7M
111.	The Hans India	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	1.7M
112.	Deccan Herald	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	1.14M
113.	Deccan Herald	Bird hits: Bombay Natural History Society inspects HAL airport for problems due ...	1.14M
114.	Deccan Herald	Air crash probe must unlock lessons	1.14M
115.	Greater Kashmir	Engine failure or bird hit suspected: Experts	1M
116.	Ahmedabad Mirror	Fly by haywire, human error, or plain crash?	990.1K
117.	The Week	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport Activist	888.3K
118.	The Week	Centre forms high-level panel to find "root cause" of Ahmedabad AI plane crash...	888.3K
119.	The Week	Only a full investigation into plane crash would determine cause of accident Exp...	888.3K

120.	The Week	After Delhi, Ahmedabad is the airport with the most bird hits, according to Parl...	888.3K
121.	The Week	London-bound AI plane crashes near Ahmedabad airport At least 265 killed Ex-Guj ...	888.3K
122.	Etnownews	Ahmedabad Plane Crash: DGCA orders inspection of Air India Boeing Dreamliner s	865.4K
123.	Etnownews	Air India Plane Crash Ahmedabad: Black Box Recovered - Details	865.4K
124.	The Pioneer	Death toll rises to 270, Centre forms panel to examine causes of plane crash	776.4K
125.	The Pioneer	Experts points bird hit as possible cause	776.4K
126.	The Times of India Gujarat	અમદાવાદ એરપોર્ટ પર સતત તોળાઈ રહ્યો છે બડ-હિટનો ખતરો	739.8K
127.	Star of Mysore	After plane crash, India may ground Boeing 787-8 fleet	739.2K
128.	The Shillong Times	265 perish in India"s worst air crash	720.2K
129.	Daily Excelsior	Centre forms high-level Panel to find root cause of AI plane crash	717.7K
130.	Daily Excelsior	Ahmedabad Air Tragedy	717.7K
131.	India Herald	Power loss of both engines of the plane became the reason for the crash?? Find o...	651.5K
132.	India Herald	What happened in Air India plane, former pilot told the theory... Find out more:	651.5K
133.	NewsBytes	Air India plane crash: Death toll rises to 274	513.2K
134.	Orissa Post	London-bound Air India plane carrying 242 people crashes near Ahmedabad airpo rt	474.1K
135.	National Herald	Only full probe will determine cause of Ahmedabad plane crash: Experts	472.5K
136.	National Herald	AI171 tragedy: Was it lift loss, bird strike or engine failure? Theories abound	472.5K
137.	Social News XYZ	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	415.2K
138.	Social News XYZ	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	415.2K
139.	Social News XYZ	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	415.2K
140.	Social News XYZ	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	415.2K
141.	Sambad English	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	354K
142.	Sambad English	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	354K
143.	Lokmatimes.com	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	343.8K
144.	Lokmatimes.com	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	343.8K
145.	Lokmatimes.com	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	343.8K

146.	Pragativadi	Ahmedabad Plane Crash: Air India Announces Additional Rs 25 lakh Compensation	339.1K
147.	Investment Guru India	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	312.6K
148.	The Assam Tribune	A grim wake-up call for aviation safety & crisis communication	288.3K
149.	The Morung Express	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	268.3K
150.	The Morung Express	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	268.3K
151.	Newslivetv.com	Ahmedabad Air India Crash: Survivor Escaped Through Emergency Exit While 24 1 Dea...	212.6K
152.	Sakshipost EN	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	160.8K
153.	Sakshipost EN	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	160.8K
154.	Sakshipost EN	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	160.8K
155.	Sakshipost EN	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	160.8K
156.	News Drum	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	158.4K
157.	News Drum	Centre forms high-level panel to find "root cause" of Ahmedabad AI plane crash...	158.4K
158.	News Drum	Tata Group needs to fine-tune key aspects of Air India"s operations: Praful Pat...	158.4K
159.	News Drum	London-bound AI plane crashes near Ahmedabad airport; At least 265 killed, Ex-Gu...	158.4K
160.	The Hills Times	Centre forms high-level panel for probe	154.9K
161.	Highland Post	London-bound AI plane carrying 242 people crashes near Ahmedabad airport; Ex-Guj...	140.6K
162.	Ommcom News	Letter Petition Seeks SC To Take Suo Moto Cognisance Of Air India Plane Crash	133.2K
163.	Ommcom News	DGCA Orders Air India To Carry Out More Checks On Boeing 787 Fleet After Tra gic ...	133.2K
164.	Ommcom News	Air India Plane Crashes Into Intern Doctors" Hostel; Robbery Reported At Rescue. ..	133.2K
165.	Ommcom News	Air India Plane Crashes Into Ahmedabad Residential Locality Minutes After Takeo f...	133.2K
166.	Hitavada News	Centre forms high-level panelto find causes for AI plane crash	129.5K
167.	Ht Syndication	Birds a bigger threat to flight safety than high-rises in Lko	119.8K
168.	Lokmattimes.com	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	94.3K
169.	Kashmir Observer	Only A Full Investigation Into Plane Crash Would Determine Cause Of Accident: E X...	89.3K
170.	New Kerala	** CJI Gavai Urged to Take Suo Moto Action on Air India Crash	72K

171.	New Kerala	DGCA Orders Air India Boeing 787 Checks After Fatal Crash	72K
172.	Northlines	Air India Plane crashes near Ahmedabad Airport; at least 265 killed, Ex-Guj CM R ...	68.7K
173.	Vibes of India	Bird Hit Possible Cause For Air India Crash	48.6K
174.	Goemkarponn	PM Modi Visits Ahmedabad Plane Crash Site, Meets Lone Survivor At Hospital	29.1K
175.	The Indian Awaaz	Tragedy in Skies: Air India Flight to London Crashes After Take-Off from Ahmeda b...	25.2K
176.	Tennews.in	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	9.1K
177.	Tennews.in	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	9.1K
178.	Tennews.in	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	9.1K
179.	Hi INDiA	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	2.4K
180.	Hi INDiA	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	2.4K
181.	Hi INDiA	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	2.4K
182.	Newsfeel online newspaper	Air India Plane Crash: Is It Fair To Blame The Pilots Already? Why Boeing Has M u...	N/A
183.	NewsKarnataka	Birds becoming an increasing risk to planes and airports	N/A
184.	Ur All News	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	N/A
185.	India First	Ahmedabad plane crash eye-opener for Navi Mumbai airport: Activist	N/A
186.	BharatKi Baat	Ahmedabad plane crash highlights safety concerns at Navi Mumbai airport, says I o...	N/A
187.	BharatKi Baat	Ahmedabad plane crash highlights safety concerns for Navi Mumbai airport, says I ...	N/A
188.	Rediff.com	Navi Mumbai Airport: Plane Crash Highlights Bird Strike Risk	N/A
189.	Tripurainfo	3 Probable reason for Boeing 787 Disaster at Ahmedabad airport	N/A
190.	The News Now	Centre forms high-level panel to find "root cause" of AI plane crash; death toll...	N/A
191.	Public Tv	ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕಿ ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದರೆ ಏನಾಗುತ್ತೆ?	N/A
192.	Travel And Tour	Air India 787 Crash: Uncover the Startling Causes & What It Means for Global...	N/A
193.	Newspoint	Tiny detail in Brit survivor"s memory of Air India plane crash may solve myster...	N/A
194.	The Meghalayan Express	Centre forms high-level panel to find "root cause" of Ahmedabad AI plane crash; ..	N/A
195.	BharatKi Baat	Centre establishes panel to investigate Ahmedabad AI plane crash; death toll rea. ..	N/A

196.	ANN News	Air India Crash: Investigation Intensifies Amid Allegations of Foreign Sabotage	N/A
197.	Metro Vaartha	Death toll in AI plane crash touches 270; Centre forms high-level panel to find ...	N/A
198.	Eflip	Many questions for Air India, Boeing in Ahmedabad plane crash. A survivor, black ...	N/A
199.	Suryaa	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
200.	Evening Standard India	Engine failure, bird-hit or improper configuration that led to AI plane crash? E...	N/A
201.	Kashmir Vision	Only a full investigation into plane crash would determine cause of accident: Ex...	N/A
202.	People Bugs	Letters to The Editor — June 14, 2025	N/A
203.	Newspoint	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	N/A
204.	Newspoint	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
205.	enewstime	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	N/A
206.	Pune News	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	N/A
207.	Thefreedompress	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	N/A
208.	Thip Media	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	N/A
209.	Times Report	Letter petition seeks SC to take suo moto cognisance of Air India plane crash	N/A
210.	enewstime	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
211.	Jagran English	What Probably Caused Ahmedabad Plane Crash? Check Aviation Experts' Views	N/A
212.	The Economic Times	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
213.	Bollywoodcountry	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
214.	Times Report	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
215.	Yes Punjab	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
216.	Thefreedompress	DGCA orders Air India to carry out more checks on Boeing 787 fleet after tragic ...	N/A
217.	Jaanojunction	PM Modi Visits Ahmedabad Plane Crash Site, Meets Lone Survivor At Hospital	N/A
218.	Newz 9	Daily quiz on current affairs with answers Hindi 13 june 2025	N/A
219.	Newz 9	Daily quiz on current affairs with answers English 13 june 2025	N/A
220.	Khabar India	PM Modi Visits Ahmedabad Plane Crash Site	N/A
221.	Dynamite News	Ahmedabad Plane Crash: What went wrong? Experts on the job	N/A
222.	OB News	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	N/A
223.	The Mobi World	Air India plane crashes into intern doctors" hostel; robbery reported at rescue...	N/A

224.	Rediff.com	Did A Bird Strike Cause The Crash?	N/A
225.	Benefit News	Air India Jet Hits Hostel, Loot Reported at Site	N/A
226.	The News Now	London-bound AI plane carrying 242 people crashes near Ahmedabad airport; Ex-Guj...	N/A
227.	Bhaskar English	Why and How An Ex-pilot explains: What happened just before Air India plane crash...	N/A
228.	India Strategic	Dreamliner crashes seconds after Ahmedabad take off; 241 passengers perish	N/A
229.	Aviation2z.com	What are the Potential Reasons for Air India 787 Crash?	N/A
230.	Kashmir Vision	Engine failure, bird-hit could be among probable reasons for plane crash: Expert...	N/A
231.	Newspoint	Plane Crash May Link To System Failure, Bird Hit: Experts	N/A
232.	Doonited India	WATCH: Virat Kohli reacts to Ahmedabad plane crash, post goes viral	N/A
233.	The Meghalayan Express	London-bound AI plane crashes near Ahmedabad airport; At least 265 killed, Ex-Gu...	N/A
234.	Today News 24	Plane Crash May Link To System Failure, Bird Hit: Experts	N/A
235.	The Mobi World	Ahmedabad Plane Crash: Passenger Miraculously Survives Deadly Plane Crash, Walks...	N/A
236.	The Mobi World	"Good Bye India": VIDEO Shows British Passengers Excited To Board Air India Flight ...	N/A
237.	Newsfeel online newspaper	Takeoff, Crash, And A Fireball: Video Captures 30-Second Journey Of Doomed...	N/A
238.	Sikkim Express	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	N/A
239.	Rediff.com	Engine failure or Bird-hit: What caused Air India plane crash?	N/A
240.	Metro Vaartha	Engine failure, bird-hit could be among probable reasons for fatal Ahmedabad plane crash...	N/A
241.	DeshWale	Air India Flight AI171 Crash in Ahmedabad: Tragedy Strikes BJ Medical College Hospital...	N/A
242.	Madhyamam Online	Air India hits doctors' hostel in Ahmedabad; theft reported at rescue site	N/A
243.	Thefreedompress	Air India plane crashes into intern doctors' hostel; robbery reported at rescue...	N/A
244.	The Hawk	Air India plane crashes into intern doctors' hostel; robbery reported at rescue...	N/A
245.	Pune News	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	N/A
246.	Pune News	Air India plane crashes into intern doctors' hostel; robbery reported at rescue...	N/A
247.	Newspoint	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	N/A
248.	Yes Punjab	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	N/A

249.	Thefreedompress	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	N/A
250.	Times Report	Air India plane crashes into Ahmedabad residential locality minutes after takeof...	N/A
251.	Gulte	Ahmedabad Plane Crash: What's The Reason?	N/A
252.	The Times Of Hindustan	Ahmedabad Plane Crash News live: Air India London flight with over 200 + passe ng...	N/A
253.	Live India	Ahmedabad Plane Crash LIVE: Chances of Survivors 'Slim'; PM Modi Monitors Si tua...	N/A
254.	FNN News	Ahmedabad Plane Crash News live: Air India London flight with over 200 + passe ng...	N/A
255.	Live India	Air India Crash: Bird Hit Likely Caused Engine Failure, Say Experts	N/A
256.	Power Corridors	Bird Strike or Engine failure May Have Triggered Ahmedabad Plane Crash: Expert S	N/A
257.	Ground Report	Ahmedabad plane crash live updates: Air India Flight Crashes After Takeoff	N/A
258.	The Impressive Times	Air India London-Bound Flight with 242 Passengers Crashes Near Ahmedabad Air port	N/A
259.	Education Post	Air India flight to London crashes near Ahmedabad with 242 onboard	N/A
260.	Newsweek	Air India Flight 171 Crash: Veteran Pilots on What Could Have Gone Wrong	N/A